

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук

КЛІНІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів
III–IV рівнів акредитації

Харків
Видавництво НФаУ
«Золоті сторінки»
2006

УДК 807.1:61(075.8)

ББК 81.2я 73

С 24

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 14/18.2-555 від 02.03.2006)*

Рецензенти:

І. Р. Іоненко, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри латинської мови Харківського державного медичного університету;

Н. В. Бездєтко, доктор медичних наук, професор кафедри фармакоеконіміки Національного фармацевтичного університету

Світлична Є. І.

С 24

Клінічна термінологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук. — Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2006. — 168 с.

ISBN 966-615-283-5

ISBN 966-400-048-5

Навчальний посібник складається з теоретичного матеріалу, таблиць греко-латинських терміноелементів у клінічній термінології, тренувальних завдань, лексичного мінімуму, еталонів виконання завдань, латинсько-українського та українсько-латинського словників і розрахований, головним чином, на самостійне опрацювання студентами.

Видання розроблене для студентів спеціальностей «Клінічна фармація» та «Лабораторна діагностика» додатково до базового підручника з латинської мови для студентів фармацевтичних ВНЗ, а також для студентів вищих медичних навчальних закладів, училищ та коледжів.

УДК 807.1:61(075.8)

ББК 81.2я 73

ISBN 966-615-283-5

ISBN 966-400-048-5

© Національний фармацевтичний університет, 2006
© Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук, 2006

ЗМІСТ

Передмова	4
Загальні відомості про клінічну термінологію	5
Структура клінічних термінів	5
Зведена таблиця греко-латинських кореневих терміоелементів.....	9
Зведена таблиця кінцевих терміоелементів	12
<i>Вправи № 1–5</i>	14
Творення клінічних термінів за допомогою суфіксів	22
Зведена таблиця суфіксів іменників	24
<i>Вправа № 6</i>	26
Зведена таблиця суфіксів прикметників.....	29
<i>Вправа № 7</i>	31
Префіксальний спосіб терміотворення	33
Зведена таблиця латинських та грецьких префіксів у медичних термінах	35
<i>Вправи № 8–11</i>	41
Структура складених термінів	44
<i>Вправи № 12, 13</i>	45
Ключі до вправ	51
Латинські вирази, що вживаються у медицині	78
Українсько-латинський словник	80
Латинсько-український словник	122

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Клінічна фармація», які одержують загальну фармацевтичну освіту з поглибленим вивченням дисциплін медико-біологічного циклу.

Посібник розроблено у відповідності до навчальної програми для спеціальності «Клінічна фармація». Навчальний матеріал розподілено на заняття, кожне з яких складається з теоретичної частини, практичних завдань та лексичного мінімуму. Посібник розрахований в основному на самостійне відпрацювання навчального матеріалу студентами, саме тому у ньому наводяться ключі до вправ та українсько-латинський і латинсько-український словники. Весь словотвірний матеріал, обов'язковий для запам'ятовування, згруповано у 5 таблицях.

Методика вивчення клінічної термінології передбачає засвоєння не стільки окремих слів, скільки певних терміноелементів та способів конструювання похідних термінів. Виходячи з цього, у посібнику подані кореневі, кінцеві терміноелементи та словотвірні афікси, описані способи та продуктивні моделі термінотворення.

Опрацювавши навчальний матеріал, студенти мають засвоїти способи та моделі словотворення, достатній мінімум словотвірних терміноелементів, навчитися пов'язувати значення слова з його складом та структурою шляхом виділення частотних відрізків та поєднання їх значень, а також утворювати похідні терміни певної структури у відповідності із заданим значенням шляхом вибору потрібних терміноелементів і поєднання їх у слові, тобто навчитися конструювати термін.

До лексичного мінімуму автори включили деякі широкоживані клінічні терміни: назви окремих хвороб та синдромів, назви фізіологічних процесів, методів діагностики та лікування, поширені в клінічній термінології прикметники. Обсяг запропонованих вправ та їх будова з урахуванням ступенів складності дозволяє викладачеві індивідуалізувати навчальний процес.

Посібник може використовуватись як під час аудиторних занять, так і для самостійної роботи.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО КЛІНІЧНУ ТЕРМІНОЛОГІЮ

СТРУКТУРА КЛІНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Сучасна медична термінологія — поняття комплексне; до його складу входять декілька сотень тисяч слів та сталих словосполучень, які складають термінологічну базу цілого ряду медико-біологічних дисциплін. Це природно сформована терміносистема, яка має багатовікові традиції. Її характерна особливість — використання латинської та грецької мов. Властива їм ємкість та лаконічність дозволяють поєднати в одному слові значення, яке іншою мовою потребує вживання декількох слів або цілого виразу. Наприклад, *gastritis* — запалення внутрішньої оболонки шлунка або ж *hypogalactia* — зниження секреторної діяльності молочних залоз у період лактації. Однак, крім грецьких та латинських слів, у клінічній термінології є терміни арабського, італійського, німецького, англійського й французького походження.

Велика кількість термінів була утворена штучно у пізніші часи на основі греко-латинських терміноелементів. *Терміноелементом* називається будь-який словотвірний елемент (корінь, префікс чи суфікс), який, зберігаючи певне надане йому у термінології значення, регулярно використовується для утворення термінів одного змістового ряду. Частина терміноелементів зустрічається рідко, інші відрізняються високою продуктивністю. Вони називаються частотними відрізками (терміноелементами) і складають інтернаціональну основу медичної термінології.

У процесі становлення медичної термінології багато словотвірних елементів із грецької та латинської мов одержали нове (термінологічне) значення або ж специфічний відтінок значення, якого не мали раніше. Як то, наприклад, грецький суфікс *-itis* із загальним значенням «той, що відноситься до чогось, належить чомусь» у клінічній термінології має значення «запалення якогось органа».

Один із найбільших розділів медичної термінології — клінічна термінологія. Вона поєднує назви хвороб, галузей медичної науки, симптомів, синдромів, функціональних реакцій, рефлексів, морфологічних порушень і методів досліджень. На відміну від анатомічної термінології, яка оперує в основному латинською лексикою, основу

клінічної складають слова грецького походження. Поряд зі словами суто грецького чи латинського походження в клінічній термінології зустрічаються терміни-гібриди, утворені одночасно від грецьких і латинських компонентів. Наприклад: *dysfunctio, ōnis f* — порушення функції (*dys-* — префікс грецького походження зі значенням «порушення, розлад»; *functio, ōnis f* — латинський іменник зі значенням «виконання, здійснення, функція»).

Окремі клінічні терміни можуть бути перекладені українською мовою, як наприклад, *subacutus, a, um* — підгострий, але частіше вони транслітеруються: *syndromum, i n* — синдром. Можливе також паралельне використання як перекладених, так і транслітерованих термінів. Наприклад, *transplantatio, ōnis f* — трансплантація або пересадка. Більшість клінічних термінів — інтернаціональна.

Оволодіння клінічною термінологією передбачає опанування доволі великого обсягу грецько-латинських терміноелементів і способів конструювання складних термінів. При утворенні клінічних термінів використовуються: *суфіксальний* спосіб творення іменників і прикметників (*myoma, ātis n* — міома, пухлина м'яза; *lateralis, e* — латеральний, боковий); *префіксальний* і *префіксально-суфіксальний* (*sublingualis, e* — сублінгвальний, під'язиковий); а також спосіб *складання основ* (*odontalgia, ae f* — зубний біль).

За складом клінічні терміни поділяються на *одночленні* та *складені*. Серед одночленних термінів за структурою розрізняють *прості* терміни (виражені одним непохідним словом, як наприклад, *asthma, ātis n* — астма, напади задухи різного походження), *похідні* (утворені від кореневих слів за допомогою словотвірних афіксів, як наприклад, *paranephritis, itidis f* — паранефрит, запалення навколонирикової клітковини) та *складні* (утворені сполученням декількох значущих основ: *ophthalmoscopya, ae f* — офтальмоскопія, дослідження очного дна за допомогою офтальмоскопа).

Основою клінічної термінології є *складні* терміни, утворені шляхом складання декількох грецьких або рідше латинських терміноелементів (наприклад: *ot-o-rhin-o-laryng-o-logia* — розділ медицини, який вивчає захворювання вуха, горла, носа та методи їх лікування).

Розрізняють:

а) грецькі кореневі терміноелементи, які зазвичай є еквівалентами до латинських анатомічних назв (наприклад: *-myo-* = *musculus, i m*), вони називаються *греко-латинськими дублетами*;

б) кінцеві терміноелементи, які вказують на патологічні зміни, оперативне втручання та способи діагностування (наприклад: *-poësis* — кінцевий терміноелемент зі значенням «утворення», «створення»);

в) афікси (префікси і суфікси, які мають певне семантичне значення). Наприклад: *-itis, itidis f* — суфікс зі значенням «хвороба, запалення», *hypo-* — грецький префікс зі значенням «нижче», «під».

Кореневі терміноелементи можуть утворюватися як від основи називного відмінка, так і від основи родового відмінка іменників. Наприклад: *derm-* / *dermat-*, *haem-* / *haemat-* (*dermatosis*, але *epidermis*; *haemapoësis*, але *haematuria*).

Деякі грецькі основи мають різні ступені латинізації. Інколи зберігалась вимова більш близька до грецької, а в деяких випадках відбувалося зближення з нормами латинської мови. Тому один і той же терміноелемент може мати різне написання. Наприклад, як грецьке «рука»: *-cheir-* або *-chir-*.

При поєднанні терміноелементів у складних термінах на стикові двох приголосних використовуються єднальні голосні, або інтерфікси. Звичайно, це *-o-* у словах грецького та *-i-* у словах латинського походження (*hysterotomia* — видалення матки; *vivificatio* — оживлення). Хоча у штучно утворених термінах ця відповідність зберігається не завжди. Початкові терміноелементи у словниках зазначаються разом із інтерфіксом (*haemato-*, *spondylo-* та ін.), а кінцеві граматично оформлюються (*-necrosis, is f*; *-phobia, ae f*; *-spasmus, i m* та ін.).

Незважаючи на те, що самі поняття «термін» та «терміноелемент» вимагають однозначності, у медичній термінології зустрічаються багатозначні терміни та терміноелементи. Найчастіше це пов'язано з уживанням їх у різних областях медицини. Так, наприклад, терміноелемент *-lysis* у патології вказує на розкладання тканин (*osteolysis* — остеоліз, розкладання кісткової тканини), а у хірургії — на операцію звільнення

органа від зрощень (*cardiolysis* — операційне звільнення серця від зрощень). *Haemostasis* — у патології вказує на зупинку кровотоку на якійсь ділянці тіла, а в хірургії — на зупинення кровотечі.

Більшість терміноелементів можуть вживатися як на початку, так і в кінці терміна. Деякі терміни із самостійним значенням також використовуються як кінцеві терміноелементи. Зазвичай місце терміноелемента у структурі слова не впливає на його значення. Але треба мати на увазі, що в залежності від місця терміноелемента у складному слові можуть виникати деякі додаткові відтінки значення, що впливають на загальний зміст терміна. Так, наприклад, терміноелементи, які позначають фізіологічні рідини (кров — *haem(at)-, -aemia*; сечу — *-ur-, -uria*; слину — *sial-, -sialia*; жовч — *chol-, cholia* та ін.) у початковій позиції у сполученні із зазначенням якогось органа мають речовинне значення: *haemothorax* — накопичення крові у плевральній порожнині. У кінцевій же позиції вони вказують на утворення та виділення певної субстанції або ж на середовище, наявність або концентрація певних речовин у якому є патологічними: *azotaemia* — наявності азоту у крові, *oliguria* — зменшення виділення сечі.

Постановка наголосу у медичних термінах у багатьох випадках викликає труднощі, оскільки більшість клінічних термінів утворені штучно, до того ж у різні часи і у різних країнах, то наголос у термінах пов'язаний з певними національними традиціями. Зауважимо, що у клінічних термінах на *-ia* наголос звичайно ставиться на передостанній склад (наприклад: *pneumonía, hypertonía*), крім окремих слів, що походять від грецьких іменників на *-eia*, у яких наголос був нефіксованим. Тому, наприклад, *therapía* але *apáthia*. На третій склад від кінця ставиться наголос у кінцевому терміноелементі *-lógia* (*biológia, pharmacológia*). У терміноелементі *-pathia* наголос ставиться на третьому складі від кінця у термінах, що вказують на принципи лікування (*homeopáthia*), і на другому, якщо позначається загальна назва хвороби (*mastopathía, nephropathía* та інші). У терміноелементах *-graphia* та *-phonia* у медичній термінології наголос ставиться на передостанній склад (*roentgenographía, aphonía*), а в інших словах — на третій склад від кінця (симфонія, фотографія, голографія).

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ ГРЕКО-ЛАТИНСЬКИХ
КОРЕНЕВИХ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТІВ

Грецький терміноелемент	Латинське значення	Українське значення
1	2	3
-acr-	extremitas, ātis <i>f</i> ; margo, īnis <i>m</i> ; apex, īcis <i>m</i>	край; кінець; верхівка
-aden-	glandula, ae <i>f</i>	залоза
-aesthes-	sensus, us <i>m</i>	почуття, відчуття
-alg-	dolor, ōris <i>m</i>	біль
-all(o)-; heter-	alter, era, erum; alius, a, ud	інший
-angi-	vas, vasis <i>n</i>	судина
-anthrop-	homo, īnis <i>m</i>	людина
-arthr-	articulatio, ōnis <i>f</i>	суглоб
-bi(o)-	vita, ae <i>f</i>	життя
-brady-	tardus, a, um	повільний
-cardi-	cor, cordis <i>n</i>	серце
-cephal-	caput, ītis <i>n</i>	голова
-cheil-	labium, ii <i>n</i>	губа
-chol(e)-	fel, fellis <i>n</i>	жовч
-cholecyst-	vesica fellea	жовчний міхур
-chondr-	cartilago, īnis <i>f</i>	хрящ
-chromat-	color, ōris, <i>m</i>	колір
-colp-	vagina, ae <i>f</i>	піхва
-cry(o)-	frigidus, a, um	холодний
-crypto-	latens, entis	прихований
-cyst-	vesica urinaria	сечовий міхур
-cyl-	cellula, ae <i>f</i>	клітина
-dacry-	lacrima, ae <i>f</i>	сльоза
-dactyl-	digitus, i <i>m</i>	палець
-derm(at)-	cutis, is <i>f</i>	шкіра
-desm-, -syndesm-	ligamentum, i <i>n</i>	зв'язка
-encephal-	cerebrum, i <i>n</i>	головний мозок
-enteron-	intestinum, i <i>n</i>	кишка

Продовження табл. 1

1	2	3
-galact-	lac, lactis <i>n</i>	молоко
-gastr-	ventriculus, <i>i m</i>	шлунок
-geus-	gustus, us <i>m</i>	смак
-gloss-	lingua, ae <i>f</i>	язик
-gon-	genu, us <i>n</i>	коліно
-gynaec-	femina, ae <i>f</i>	жінка; жіноча стать
-haem(at)-	sanguis, ĩnis <i>m</i>	кров
-hepat-	jecur, ōris <i>n</i>	печіка
-hidr-	sudor, ōris <i>m</i>	піт
-hist-	tela, ae <i>f</i> ; textus, us <i>m</i>	тканина
-hyster-; -metr-	uterus, <i>i m</i>	матка
-iso-	aequalis, e	рівний; однаковий
-kerat-	cornu, us <i>n</i>	ріг; ороговіння шкіри
-lapar-	abdomen, ĩnis <i>n</i> ; venter, tris <i>m</i>	живіт, черев
-laryng-	guttur, ūris <i>n</i>	гортань
-leuc-	albus, a, um	білий
-lip-	adeps, adĭpis <i>m</i>	жир
-lepto-	tenuis, e	тонкий; вузький
-lith-	calculus, <i>i m</i>	камінь
-mast-	mamma, ae <i>f</i>	грудна залоза
-melan-	niger, gra, grum	чорний
-mening-	mater, tris <i>f</i>	мозкова оболонка
-morph-	forma, ae <i>f</i>	форма
-my(o)- -myos-	musculus, <i>i m</i>	м'яз
-myel-	medulla, ae <i>f</i>	спинний мозок
-myx-	mucilago, ĩnis <i>f</i>	слиз
-ne(o)-	novus, a, um	новий
-neph-	ren, renis <i>m</i>	нирка
-neur-	nervus, <i>i m</i>	нерв
-nos(o)-	morbus, <i>i m</i>	хвороба
-odont-	dens, dentis <i>m</i>	зуб
-odyn-	dolor, ōris <i>m</i>	біль

Продовження табл. 1

1	2	3
-olig-	parvus, a, um; paucus, a, um	нечисленний; недостатній
-onc-	tumor, ōris <i>m</i>	пухлина
-onych-	unguis, is <i>m</i>	ніготь
-op(s)- -optic-	visus, us <i>m</i>	зір
-ophthalm-	oculus, i <i>m</i>	око
-ortho-	rectus, a, um	прямий; вірний
-oste-	os, ossis <i>n</i>	кістка
-ot-	auris, is <i>f</i>	вухо
-paed-	infans, āntis, m/ <i>f</i>	дитина
-pancreat-		підшлункова залоза
-path-	sensus, us <i>m</i> ; morbus, i <i>m</i>	чуття; хвороба
-pharyng-	guttur, ūris <i>n</i>	горло, глотка
-phleb-	vena, ae <i>f</i>	вена
-phren-	mens, mentis <i>f</i>	розум
-pneum-	pulmo, ōnis <i>m</i>	легеня
-pod-	pes, pedis <i>m</i>	нога, стопа
-proct-	rectum, i <i>n</i>	пряма кишка
-pseud-	spurius, a, um	несправжній
-phthisi-	tuberculosis, is <i>f</i>	туберкульоз; сухоти
-physic-	natura, ae <i>f</i>	природа; фізичні методи
-psych-	animus, i <i>m</i>	душа, психіка; психічний вплив
-py(o)-	pus, puris <i>n</i>	гній
-pyr-	calor, ōris <i>m</i>	жар
-rhin-	nasus, i <i>m</i>	ніс
-salping-	tuba uterina	труба маткова
-sial-	saliva, ae <i>f</i>	слина
-sphigm-	pulsus, us <i>m</i>	пульс
-splen-	lien, liēnis <i>m</i>	селезінка
-spondyl-	vertebra, ae <i>f</i>	хребець
-stomat-	os, oris <i>n</i>	рот
-tachy-	frequens, ntis; citus, a, um; celer, ēris, ēre	швидкий
-therm-	calor, ōris <i>m</i>	жар

1	2	3
-thorac-	pectus, ōris <i>n</i>	грудна клітка
-top-	locus, <i>i m</i>	місце
-trich-	capillus, <i>i m</i>	волосина (на голові)
-troph-	cibus, <i>i m</i> ; alimentum, <i>i n</i> ; nutrio, ōnis <i>f</i>	їжа; живлення
-ur(o)-	urina, <i>ae f</i>	сеча
-xanth-	flavus, <i>a, um</i>	жовтий
-xer-	siccus, <i>a, um</i>	сухий
-zoo-	animal, <i>is n</i>	тварина

Таблиця 2

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ КІНЦЕВИХ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТІВ

Кінцевий терміноелемент	Значення
1	2
-aemia, ae f	кров; стан крові
-aesthesia, ae f	почуття; чутливість
-algia, ae f	біль
-cele, es f	грижа (кила); набряклість
-chylia, ae f	сік; лімфа
-dynamia, ae f	сила; спроможність
-ectasia, ae f	розтягування; патологічне розширення
-ergia, ae f	діяльність; робота
-ectomy, ae f	видалення; вирізування
-gramma, ātis n	запис; зображення; рентгенівський знімок ¹
-graphia, ae f	записування; графічна реєстрація; рентгенологічне дослідження
-geusia, ae f	смак

¹ Терміни, утворені з кінцевим терміноелементом **-gramma, ae f** (запис; зображення; рентгенівський знімок) повинні б відноситися до I відміни:

gramma, ae f (грец.) – 1) лінія; 2) pl. букви;

gramma, ātis n (грец.) – грам.

Однак звичайно у медичній літературі терміни, утворені з терміноелементом **-gramma** у значенні «запис, зображення», наводяться у формі іменників III відміни середнього роду.

1	2
<i>-iatria, ae f</i>	лікування ²
<i>-kinesia, ae f</i>	рух
<i>-lalia, ae f</i>	мовлення
<i>-logia, ae f</i>	вчення; наука
<i>-lysis, is f</i>	розкладання; оперативне звільнення від рубців
<i>-lithiasis, is f</i>	кам'яна хвороба
<i>-lithus, i m</i>	камінь
<i>-malacia, ae f</i>	розм'якшення; розплавлення
<i>-mania, ae f</i>	потяг до чогось
<i>-megalia, ae f</i>	збільшення
<i>-metria, ae f</i>	вимірювання
<i>-mnesia, ae f</i>	пам'ять
<i>-necrosis, is f</i>	некроз; змертвіння
<i>-odynia, ae f</i>	біль
<i>-opsia, ae f</i>	зір ³
<i>-orexia, ae f</i>	апетит
<i>-pathia, ae f</i>	хвороба; хворобливий стан
<i>- paresis, is f</i>	неповний параліч; парез
<i>-penia, ae f</i>	бідність; недостатність
<i>-pepsia, ae f</i>	травлення
<i>-phagia, ae f</i>	ковтання; поглинання
<i>-philia, ae f</i>	схильність
<i>-phobia, ae f</i>	страх; боязнь
<i>-plasia, ae f</i>	утворення; розвиток чогось

² Термоелемент *-therapia, ae f* має значення «лікування чимось», а терміноелемент *-iatria, ae f* — «лікування когось або чогось». Наприклад, *cryotherapia* — лікування холодом; *paediatrica* — розділ медицини, що займається вивченням захворювань дитячого віку та їх лікуванням.

³ Терміноелемент *-opsia* може також вживатися у значенні «дослідження»: *biopsia* — біопсія; прижиттєве видалення шматочка ураженої тканини для мікроскопічного дослідження.

1	2
<i>-plegia, ae f</i>	параліч; удар
<i>-pnoë, es f</i>	дихання
<i>-poësis, is f; -poiesis, is f</i>	вироблення; утворення чогось
<i>-ptosis, is f</i>	опущення органа
<i>-rrhagia, ae f</i>	кровотеча
<i>-rrhaphia, ae f</i>	накладання шва
<i>-rrhexis, is f</i>	розрив
<i>-rrhoea, ae f</i>	витікання секрету чи рідини
<i>-sclerosis, is f</i>	ущільнення та затвердіння тканин
<i>-scopia, ae f</i>	огляд (інструментальний)
<i>-schisis, is f</i>	розшарування; розщеплення
<i>-spasmus, i m</i>	спазм; судомо; судорога
<i>-stasis, is f</i>	застій; зупинка; стаз
<i>-stenosis, is f</i>	стеноз; звуження
<i>-sthenia, ae f</i>	сила
<i>-stoma, atis n</i>	порожнина рота; свищ
<i>-stomia, ae f</i>	виведення штучного отвору
<i>-therapia, ae f</i>	лікування
<i>-tomia, ae f</i>	розсікання; розтин ⁴
<i>-tonia, ae f</i>	тонус; кров'яний тиск
<i>-trophia, ae f</i>	живлення

ВПРАВА № 1

Виділіть у групах термінів спільний частотний відрізок, вкажіть його значення, поясніть значення термінів:

1) haematologia	haemarthrosis	gastrorrhagia
haemolysis	autohaemotherapy	gastrectasia
haematuria		gastroptosis
haemostasis	2) gastralgia	gastropathia
haemophilia	gastrostoma	gastrostomia
haemopoësis	gastroscopia	gastrocele

⁴ Терміноелемент *-tomia* у деяких термінах може також мати значення «видалення»: *adenotomia* — видалення аденоїдів.

3) osteopathia osteoplasia osteogenesis osteolysis osteosclerosis osteonecrosis osteologia	neuralgia gastralgia proctalgia odontalgia nephralgia ostalgia	hydrotherapia hydrothorax hydraemia hydrops
4) sclerodermia arteriosclerosis nephrosclerosis pneumosclerosis sclerectomia cardiosclerosis sclerectasia	8) leucogramma leucoderma leucotoxinum leucolysis leucopenia leucocyturia leucocytolysis	12) laryngologia laryngologus laryngorrhagia laryngoscopia laryngospasmus laryngostenosis laryngotomia laryngectomia
5) cardiologia cardiopathia cardiologus cardiolysis cardiogramma stenocardia tachycardia	9) myologia myopathia myoplegia myotomia myodystrophia	13) pyuria pyorrhoea pyaemia pyodermia
6) metrorrhagia metrographia metroptosis metrectomia metropathia	10) cholaemia cholecystectomia cholecystogramma cholecystographia cholecystostomia cholelithiasis cholestasis cholecystotomia	14) cystoplegia monoplegia ophthalmoplegia myoplegia glossoplegia
7) myalgia cephalgia arthralgia	11) hydrocephalia hydropericardium hydrophobia hydrophthalmus	15) enteroplastica enteropathia enterorrhaphia enteropexia
		16) cystectomia cystogramma cystostomia cystoscopia cystographia

ВПРАВА № 2

Утворіть латинські терміни з даними терміноелементами, поясніть їх значення:

1) кров суглоб серце вода лейкоцит кістка мозок	} (o)lysis	5) нирка пряма кишка шлунок залоза	} ectomia
2) суглоб тканина серце клітина кров шлунок, кишка зуб око ліки хвороба жінка	} (o)logia	6) м'яз матка судина кишка нерв	} (o)rrhaphia
3) сечовий міхур головний мозок жовчний міхур кишка суглоб нирка шлунок залоза	} (o)pathia	7) пряма кишка шлунок кишка око матка кров	} (o)rrhagia
4) шлунок кістка суглоб вена нирка пряма кишка серце сечовий міхур м'яз	} (o)tomia	8) рослина ванна хімія кров радіо аромат природа психіка серце власний + кров	} (o)therapia

ВПРАВА № 3

Проаналізуйте терміни за складом, вкажіть значення терміно-елементів:

1) roentgenographia gastrosco피아 cardiogramma rectosco피아 cardiographia angiographia enterosco피아 myogramma cystosco피아 metrographia arthrogramma cholecystographia	hyperaesthesia cystopyelographia 5) odontorrhagia myotomia rhinorrhagia spasmophilia neuropathia erythrodermia haemopoësis hydrocephalia enterorrhagia	9) spasmophilia arthropathia cystographia cardiomyopathia angiospasmus otorhinolaryngologia colporrhaphia
2) pyodermia oliguria uraemia	6) bronchostenosis cancerophobia leucopathia cholecystostomia phytotherapia	10) haemorrhagia otosco피아 phlebogramma tonsillotomia pneumosclerosis
3) cardiostenosis ophthalmologia neuralgia nephropathia bronchostenosis pneumonectomy leucogramma polyuria cystomia	7) anaesthesiology microcephalia odontalgia enterorrhaphia cytoplasma proctostenosis sclerodermia arteriosclerosis	11) ophthalmosco피아 neuropathia myologia rhinoplastica phlebographia cytogramma osteosclerosis haemolysis proctalgia
4) gastrorrhagia pyaemia colporrhaphia thrombophilia leucocyturia electroencephalographia haematuria	8) stomatorrhagia glykaemia colpoptosis proctectomy otorrhoea	12) cystoplegia angiofibroma cardiolysis microgastria stomatorrhagia cardiophobia megalcephalia arthralgia proctospasmus phlebographia gynaecophobia

ВПРАВА № 4

Утворіть латинські терміни з даним значенням:

Загальні назви захворювань: серця, серцевих м'язів, кишечника, жовчного міхура, нирок, матки, кісток, м'язів, суглобів, молочної залози, спинного мозку, судин.

Запалення: оболонки головного мозку, сірої речовини головного мозку, спинного мозку, нирок, багатьох суглобів, слизової оболонки носа, слизової оболонки глотки, слизової оболонки ротової порожнини, сечового міхура, печінки, матки, слизової оболонки піхви, тонких кишок, рогівки ока, товстої кишки, серцевого м'яза, язика, гортані, м'язів, кісткового мозку, слизової оболонки шлунка і тонкого кишечника, слизової оболонки товстої і тонкої кишки, кровоносної судини, апендикса, суглобів, бронхів, шкіри, слизової оболонки прямої кишки, клітковини навколо прямої кишки, ниркової миски, жовчного міхура, плеври, лімфатичної залози, колінного суглоба, маткової труби, привушної залози, внутрішнього і середнього вуха, одного або декількох хребців.

Розтин: шлунка, черевної порожнини, вени, прямої кишки, кістки, м'яза, нерва, спинного мозку, гортані та трахеї, легенів, матки, маткової труби, порожнини сечового міхура.

Вирізання: нирки, аденоїдів, шлунка, молочної залози, прямої кишки, матки, маткової труби, сечового міхура, жовчного міхура, мигдаликів, рогівки (ока), апендикса.

Лікування: ліками, травами, водою, ваннами, власною кров'ю, рухами, за допомогою природних та штучних факторів, методами психічного впливу, хімічними засобами, сонцем, вдиханням розрідженого або згущеного повітря, киснем.

Біль (без органічних змін): головний, м'язовий, по ходу нерва, шлунковий, зубний, біль у суглобі, у багатьох суглобах, у стопі, в області серця, в язиці, в надчеревній області, в області прямої кишки, у всьому тулубі.

Схильність: до спазмів, до утворення тромбів.

Інструментальне дослідження:

- антроскопом (гайморових порожнин)
- бронхоскопом (трахеї і бронхів)

- кольпоскопом (слизової оболонки піхвової частини шийки матки і стінок піхви)
- цистоскопом (сечового міхура)
- ехоosteоскопом (переломів і тріщин кісток)
- ендоскопом (порожнин і каналів тіла)
- офтальмоскопом (прозорості середовища ока)
- отоскопом (для контрольного вислуховування при продуванні вух)
- фарингоскопом (слизової оболонки глотки)
- фотогастроскопом (слизової оболонки шлунка)
- стоматоскопом (слизової оболонки ротової порожнини)
- уретроскопом (внутрішньої поверхні сечовипускного каналу)
- візускопом (очного дна)

Інструментальне дослідження за допомогою приладів:

- естезіометра (порогів чутливості)
- альгезиметра (рівня чутливості до болю)
- антропометра (вимірювання проєкційних подовжніх розмірів людського тіла, його окремих частин)
- артрометра (вимірювання суглобів)
- аудіометра (слухового аналізатора людини)
- біокалориметра (кількості тепла, яке виділяє організм у процесі життєдіяльності)
- бутирометра (вмісту жиру в молоці)
- кардіотахометра (частоти серцевих скорочень)
- хромоцитометра (кількості гемоглобіну в крові)
- цистометра (внутрішньоміхурового тиску)
- дозиметра (дози або сили дози іонізуючого випромінювання)
- осцилометра (пульсових коливань артеріальної стінки (візуальне спостереження і вимірювання)
- спірометра (життєвої ємності легенів)
- стетометра (грудної клітки та її змін при диханні)
- торакометра (окружності та діаметра грудної клітки)
- уреометра (кількості сечовини в сечі)
- уретрометра (звуженості сечовипускного каналу)
- хроматографа (для розділення сумішей речовин з метою їх дослідження або очистки)

- електроміографа (для графічної реєстрації змін у часі різниці потенціалів електричного поля (біопотенціалів) скелетних м'язів)
- гістерографа (для вимірювання та реєстрації скорочувальної діяльності матки під час пологів)
- осцилографа (для спостереження і реєстрації коливних процесів)
- сфігмографа (для графічної реєстрації пульсових коливань стінок артерії)
- томографа (для одержання рентгенівського зображення визначеного шару об'єкта)
- уретрографа (для рентгенографії сечовипускного каналу після його заповнення контрастною речовиною)

Опущення: шлунка, нирки, матки, піхви, нутрощів.

Пухлини: доброякісна сполучнотканинна; нирки; доброякісна пухлина, яка розвивається з жирової тканини; доброякісна кісткова пухлина; зубних тканин; кровоносних судин; лімфатичних судин; м'язових волокон; м'язової і волокнистої тканини.

ВПРАВА № 5

Утворить і запише латинські терміни зі значенням:

1) схильність до кровотечі	14) раптовий спазм м'язів гортані, що спричиняє закриття головної щілини
2) підвищений вміст лейкоцитів у крові	15) сповільнене серцебиття
3) змертвіння кістки	16) рентгенівський знімок сечового міхура
4) огляд шлунка	17) загальна назва захворювань хребта
5) інтенсивний біль по ходу нерва	18) видалення щитоподібної залози
6) лікування гіпнозом	19) огляд стінок порожнини носа
7) розпад еритроцитів	20) накопичення гною у плевральній порожнині
8) розтин шлунка	21) хірургічне розкриття черевної порожнини
9) присутність сечі в крові	22) склероз артеріальних судин
10) кісткоутворення	
11) білокрів'я	
12) припинення кровотечі	
13) параліч м'язів очей	

23) наявність у крові токсину	51) звуження прямої кишки
24) відсікання склери	52) змертвіння ділянки кістки
25) параліч м'язів	53) параліч м'яза
26) розділ медицини, що вивчає захворювання шкіри	54) неповна кількість пальців рук або ніг
27) огляд сечового міхура	55) загальна назва захворювань м'язів
28) збільшення розмірів серця	56) виділення жирів із сечею
29) біль у суглобах	57) опущення шлунка
30) рентгенологічне дослідження судин серця із введенням контрастних речовин	58) білокрівцетворення
31) шлункова кровотеча	59) розділ педагогіки, що стосується корекції мовленнєвих порушень
32) опущення піхви	60) припинення лімфотечії
33) звуження кардіального отвору	61) білокрівцеопис
34) зубний біль	62) розділ анатомії, що вивчає будову м'язової системи
35) видалення матки	63) патологічне збільшення губ
36) маткова кровотеча	64) недостатність лейкоцитів у крові
37) огляд серця	65) сухість шкіри
38) біль у шлунку	66) білокрів'я
39) лікар, який лікує захворювання серця	67) пластична операція на рогиці ока
40) кровотворення	68) головний біль
41) боязнь отруєння	69) розтин легенів
42) біль у м'язах	70) розтин суглобів
43) розрив серця	71) боязнь води
44) підвищена частота серцевих скорочень	72) лікар, що лікує захворювання жіночих статевих органів
45) опущення матки	73) жовчокам'яна хвороба
46) сукупність наук про живу природу	74) наука про пухлини
47) лікування теплом	75) розтин вени
48) наука про клітини	76) водянка головного мозку
49) метод реєстрації біопотенціалів головного мозку	77) лікар з профілактики та лікування туберкульозу
50) пересадка власних тканин організму	78) загальна назва захворювань жовчного міхура

79) водянка грудей	99) параліч м'язів язика
80) рентгенологічне дослідження жовчного міхура	100) кровотеча з горла
81) водянка ока	101) загальна назва захворювань головного мозку
82) пластикна операція на язиці	102) сповільнене ковтання
83) сечокам'яна хвороба	103) огляд горла
84) водянка перикарда	104) параліч однієї кінцівки
85) біль в уретрі	105) гноетеча
86) застій жовчі	106) параліч сечового міхура
87) водянка суглоба	107) наявність гною у сечі
88) надходження жовчі у кров	108) водолікування
89) водянка яєчка	109) лікування власною кров'ю
90) лікування пневмонії	110) розпад еритроцитів
91) звуження кишки	111) вчення про причини (захворювання)
92) відсікання склери	112) нирковокам'яна хвороба
93) розширення судини	113) розрив кровносної судини
94) понижений вміст тромбоцитів у периферичній крові	114) боязнь людей, особливо незнайомих
95) процес утворення сечі	115) розділ науки, що вивчає закономірність старіння живих організмів, у т. ч. людини
96) спазм бронхів	
97) звуження горла	
98) гноєкрів'я	

ТВОРЕННЯ КЛІНІЧНИХ ТЕРМІНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ СУФІКСІВ

Дуже поширений у клінічній термінології суфіксальний спосіб творення термінів, тобто за допомогою суфікса, який приєднується до простої чи складної основи слова. Суфікси можуть вказувати на дію, дійову особу або предмет, що виконує дію; вид чи місце заняття, результат дії, надавати словам зменшувального значення і т. ін. Суфікси відіграють у термінотворенні важливу роль, бо, маючи фіксоване значення, утворюють терміни певних змістових класів. За допомогою суфіксів кожен термін співвідноситься з конкретним термінологічним поняттям. Так, наприклад, всі віддієслівні іменники на **-or** мають значення «знаряддя дії, інструмент дії» або ж «особа, що виконує дію»: *rotator* — згинаючий м'яз; *doctor* — вчитель, настав-

ник, викладач. Терміни з суфіксом *-ism(us)*, утворені від іменникових основ, означають явища отруєння або хворобу: *morphinismus* — хворобливий стан, пов'язаний з постійним зловживанням наркотиками; отруєння наркотиками.

При суфіксальному способі словотворення використовують основи різних частин мови: дієслів, іменників та прикметників. Найчастіше основа та суфікс належать до однієї мови, але зустрічаються слова, де основи грецькі, а суфікси латинські та навпаки. Деякі суфікси додаються до основ декількох частин мови.

У залежності від того, до основи якої частини мови додається суфікс, може варіюватися його значення. Так, суфікс *-osis* має значення «патологічний процес; хворобливий стан затяжного характеру» або вказує на хвороби незапального характеру, які пов'язані з перебільшенням норми, якщо він додається до основи іменника грецького походження. Але якщо суфікс *-osis* додається до основи дієслова, то похідні слова зазвичай мають значення процесу, стану, смисл яких закладено у дієслівній основі, або результату такого процесу чи стану. Наприклад: *leucocytosis* — лейкоцитоз, збільшення кількості лейкоцитів у периферичній крові (грецькі корені: *leuco* + *cyt* + *osis*); *necrosis* — некроз, відмирання тканини або частини органа (від грецького дієслова *necroo* — робити мертвим).

З суфіксом *-oma* від іменникових грецьких основ утворюються назви пухлин; а від основ дієслів — терміни із загальним значенням наслідку дії. Наприклад: *sarcōma* — саркома, злоякісна пухлина зі сполучної тканини (від грецького *sarx* — м'ясо, плоть; *stroma* — основа, кістяк (від грецького дієслова *stronnyμι* — простягати, стелити).

У ролі суфіксів у клінічних термінах виступають також деякі терміноелементи: *-genus, a, um; -genes, is* як суфікси означають породження, виникнення, обумовленість (*pyogenes, is* — піогенний, зумовлений гноем). Терміноелемент *-formis, e* виступаючи у значенні суфікса, має значення подібності (*cruciformis, e* — хрестоподібний).

Знання основних суфіксів, що вживаються у клінічному термінотворенні, не менш важливе, ніж знання словотвірних коренів та кінцевих терміноелементів.

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ СУФІКСІВ ІМЕННИКІВ

Суфікс	Значення	Приклади
1	2	3
-ōl- -ūl(cūl)- -ell-¹	зменшувальне значення	foveōla, ae <i>f</i> — ямочка nucleōlus, i <i>m</i> — ядерце arteriōla, ae <i>f</i> — артеріола; маленька артерія radicūla, ae <i>f</i> — корінець cellūla, ae <i>f</i> — клітинка vesicūla, ae <i>f</i> — міхурець; пухирець scalpellum, i <i>n</i> — ножичок
-ōr	дійова особа або предмет, що виконує дію (в анатомо-гістологічних термінах); фізичний або душевний стан (у клінічних термінах); назви приладів, інструментів	flexor, ōris <i>m</i> — згинач (м'яз) rotator, ōris <i>m</i> — обертач (м'яз) adductor, ōris <i>m</i> — привідний (м'яз) tumor, ōris <i>m</i> — пухлина rubor, ōris <i>m</i> — почервоніння defibrillator, ōris <i>m</i> — дефібрилятор dosator, ōris <i>m</i> — дозатор
-io	дія або результат дії (у клінічних та анатомо-гістологічних термінах)	auscultatio, ōnis <i>f</i> — вислуховування impressio, ōnis <i>f</i> — вдавнення; втиснення abductio, ōnis <i>f</i> — відведення rotatio, ōnis <i>f</i> — обертання
-itis, itīdis	запалення, запальний процес (у клінічних термінах)	bronchītis, itīdis <i>f</i> — бронхіт; запалення бронхів peritonītis, itīdis <i>f</i> — перитоніт; запалення брюшини stomatītis, itīdis <i>f</i> — стоматит; запалення слизової оболонки порожнини рота

¹ Не всі слова з **-ūl-** або **-ell-** мають зменшувальне значення. Наприклад: *blastūla* — багатоклітинний одношаровий зародок (від грец. *blastos* — зародок); *organella* — (від грец. *organon* — орган) — спеціалізована структура цитоплазми одноклітинної тварини, аналогічна якому-небудь органу багатоклітинної.

1	2	3
-ōs(is)	<p>Назви хвороб незапального характеру; насиченість, збільшення;</p> <p>патологічний процес, хворобливий стан зтяжнього характеру, дегенеративне захворювання;</p> <p>процес, стан або результат процесу</p>	<p>siderōsis, is <i>f</i> — сидероз; відкладання заліза в тканинах</p> <p>mycōsis, is <i>f</i> — мікоз; грибкове захворювання</p> <p>leucocytōsis, is <i>f</i> — лейкоцитоз; збільшення кількості лейкоцитів у периферичній крові</p> <p>arthrōsis, is <i>f</i> — артроз; хронічне захворювання суглобів</p> <p>nephrrōsis, is <i>f</i> — нефроз; дегенеративне захворювання ниркових каналців</p> <p>stenōsis, is <i>f</i> — стеноз; звуження (процес і його наслідки)</p>
-iās(is)	захворювання незапального характеру; ознаки хвороб; стан	<p>uro lithiās is, is <i>f</i> — уролітіаз; сечокам'яна хвороба</p> <p>elephanthiās is, is <i>f</i> — елѳантіаз; слоновість (потовщення в кінцівках)</p> <p>leontiās is, is <i>f</i> — леонтіаз; левове обличчя</p> <p>nephrolithiās is, is <i>f</i> — нефролітіаз; нирковокам'яна хвороба</p>
-ōma	<p>назви пухлин (доброякісних або злоякісних)</p> <p>загальне значення наслідку дії</p>	<p>sarcōma, ātis <i>n</i> — саркома; злоякісна сполучнотканинна пухлина</p> <p>lipōma, ātis <i>n</i> — ліпома; жировик, доброякісна пухлина з жирової тканини</p> <p>fibrōma, ātis <i>n</i> — фіброма; пухлина зі сполучної тканини</p> <p>symptōma, ātis <i>n</i> — симптом</p> <p>glaucōma, ātis <i>n</i> — глаукома; підвищення внутрішньоочного тиску</p>

1	2	3
-ēma	загальне значення наслідку дії наявність висипів, набряків та наривів	emphysēma, ātis <i>n</i> — емфізема; розтягнення (здуття) органа або тканини повітрям, яке потрапило ззовні oedēma, ātis <i>n</i> — едема; набряк; скопичення рідини в тканинних просторах exanthēma, ātis <i>n</i> — ексантема; висип на шкірі
-īsm(us)	захворювання, хворобливий стан, отруєння	cretinīsmus, <i>i m</i> — кретинізм rheumatīsmus, <i>i m</i> — ревматизм iodīsmus, <i>i m</i> — йодизм; отруєння йодом cocainīsmus, <i>i m</i> — кокаїнізм; пристрасть до кокаїну
-men, -mēt(um)	засіб; результат дії	forāmen, īnis <i>n</i> — отвір ligamentum, <i>i n</i> — зв'язка medicamentum, <i>i n</i> — лікарський засіб
-īt(as)	якість; відсторонені поняття	tuberositas, ātis <i>f</i> — бугорчик; виступ кістки extremitas, ātis <i>f</i> — кінцівка; край; кінець sanitas, ātis <i>f</i> — здоров'я
-nt(ia)	якість; відсторонені поняття	protuberantia, <i>ae f</i> — горбистість; виступ; бугор eminentia, <i>ae f</i> — підвищення; виступ
-ūr(a) [-tur(a), -sur(a)]	дія; результат дії	sutūra, <i>ae f</i> — шов (шво) apertūra, <i>ae f</i> — апертура; отвір incisūra, <i>ae f</i> — вирізка fissūra, <i>ae f</i> — щілина; фісура commissūra, <i>ae f</i> — спайка; комісура
-ari(um); -ori(um)	відношення до предмета чи місця	vivařium, <i>ii n</i> — віварій; приміщення для тварин instrumentařium, <i>i n</i> — інструментарій sanatoriařium, <i>i n</i> — санаторій

ВПРАВА № 6

1) Утворіть терміни на позначення запалення наступних анатомічних структур:

appendix, *icis f* — апендикс
bronchus, *i m* — бронх
colon, *i n* — ободова кишка
gingiva, *ae f* — ясна

larynx, *ýngis m* — гортань
hepar, *ātis n* — печінка
encephālon, *i n* — головний мозок
duodēnum, *i n* — дванадцятипала кишка

pancreas, ātis <i>n</i> — підшлункова залоза	meninx, īngis <i>f</i> — мозкова оболонка
myocardium, īi <i>n</i> — міокард, серцевий м'яз	pharynx, ūngis <i>m</i> — глотка
	tonsilla, ae <i>f</i> — мигдалик

2) Поясніть значення термінів:

gastroenteritis	rhinitis
gastroenterocolitis	mastitis
gastroduodenitis	pleuritis
lymphadenitis	cholecystitis
hepatocholecystitis	salpingitis
polyarthritus	poliomyelitis
polyneuritis	osteomyelitis
pyelonephritis	tonsillitis
spondyloarthritus	perimetritis
thrombophlebitis	stomatitis
sialadenitis	strumitis

3) Вкажіть значення суфіксів, поясніть значення термінів:

-**īās-**: amoebiās, elephantiās (*elephant* — слон), leontiās (*leont* — лев);

-**īsm-**: gigantīsmus, infantīlīsmus, morphinīsmus, alcoholīsmus;

-**ōs-**: dermatōsis, psychōsis, polyavitaminōsis, thrombōsis, osteochondrōsis, adenomatōsis, fibromatōsis, toxicōsis, melanōsis.

4) Приєднавши суфікси до основи іменника, утворіть іменники зі зменшувальним значенням, перекладіть їх:

а) за допомогою суфікса **-ōl-**:

arteria, ae *f* — артерія
fovea, ae *f* — ямка
alveus, ī *m* — корито, дупло, комора

б) за допомогою суфікса **-ūl-**:

frenum, ī <i>n</i> — вузда	cella, ae <i>f</i> — клітка, комірка
fossa, ae <i>f</i> — яма, ямка	glomus, ěris <i>n</i> — клубок
lobus, ī <i>m</i> — частка	nodus, ī <i>m</i> — вузол
vesīca, ae <i>f</i> — пухир	saccus, ī <i>m</i> — мішок
ramus, ī <i>m</i> — гілка	radix, īcis <i>f</i> — корінь
caput, ītis <i>n</i> — голова	

5) Знайдіть за словником слова, від яких за допомогою суфікса **-cūl-** утворені наступні іменники:

auricūla, ae <i>f</i> — вушна раковина	cuticūla, ae <i>f</i> — шкірка
tubercūlum, i <i>n</i> — бугорець	ossicūlum, i <i>n</i> — кісточка
genicūlum, i <i>n</i> — колінце	vesicūla, ae <i>f</i> — міхурець
corpuscūlum, i <i>n</i> — тільце	

6) Утворіть від дієслів іменники з суфіксом **-or**, перекладіть їх:

flecto, ěre — згинати
deprimo, ěre — опускати
roto, āre — обертати; кружляти
levo, āre — підіймати
providĕo, ěre — передбачати; запасати
inhalo, āre — вдихати
indico, āre — указувати; відобразити

7) У наведених нижче іменниках виділіть суфікс, вкажіть його значення:

erector, ōris *m* — випрямляч
supinator, ōris *m* — відвертач, супінатор
abductor, ōris *m* — відвідний (м'яз)
obdurator, ōris *m* — затулювач
extractor, ōris *m* — екстрактор
respirator, ōris *m* — респіратор
vasodilator, ōris *m* — вазодиліатор; судинорозширювач
vasofixator, ōris *m* — вазофіксатор; хірургічний затискач для перетискання крупних судин легенів

8) Від наступних дієслів утворіть іменники за допомогою суфікса **-io-**, перекладіть їх:

describo, ěre — описувати	filto, āre — фільтрувати
divido, ěre — розділяти	steriliso, āre — стерилізувати
flecto, ěre — згинати	roto, āre — обертати
transfundo, ěre — переливати	colo, āre — проціджувати
masero, āre — розмочувати; настоювати	

9) Від основ поданих нижче іменників утворіть іменники з суфіксом **-oma-**, поясніть їх значення:

aden, adĕnis <i>n</i> — залоза	sarx, sarcos <i>m</i> — м'ясо
derma, ātis <i>n</i> — шкіра	mys, myos <i>m</i> — м'яз
fibra, ae <i>f</i> — волокно	odus, odontos <i>m</i> — зуб

10) У поданих нижче іменниках виділіть суфікс, вкажіть його значення, перекладіть терміни:

strictura, fissura, fractura, mixtura, tinctura, sutura, incisura, flexura, curvatura, apertura.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

anomalía, *ae f* — аномалія; ненормальність

bilirubinum, *i n* — білірубін; пігмент жовчний

botulismus, *i m* — ботулізм; отруєння зараженим продуктом

cancer, *crí m* — рак

cholera, *ae f* — холера

diabētes, *es f* — діабет; сечове виснаження

diaeta, *ae f* — дієта

diastōla, *es f* — діастола; розширення серця

exsudatum, *i n* — ексудат; піт

gangraena, *ae f* — гангрена; змертвіння

grippus, *i m* — грип

haemoglobinum, *i n* — гемоглобін; забарвлююча речовина крові

hernia, *ae f* — грижа

lupus erythematosus — вовчак червоний; туберкульоз шкіри

morbilli, *orum m/pl.* — кір

pneumonia, *ae f* — пневмонія; запалення легенів

thrombus, *i m* — тромб; згусток крові

typhus, *i m* — тиф

variola, *ae f* — віспа

Таблиця 4

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ СУФІКСІВ ПРИКМЕТНИКІВ

Суфікс	Значення	Приклади
1	2	3
<i>-acē(us, a, um)</i> <i>-ē(us, a, um)</i>	характеристика речовини за її складом	amylaceus, a, um — крохмальний ossēus, a, um — кістковий membranaceus, a, um — перетинчастий, мембранний

1	2	3
<p>-āl(is, e) -ār(is, e) -āri(us, a, um)</p> <p>-īc(us, a, um) -īn(us, a, um) -ī(us, a, um) -ān(us, a, um)</p>	<p>відношення до предмета, належність до чогось</p> <p>відношення до предмета чи місця, належність</p>	<p>frontālis, e — лобовий acromiālis, e — акроміальний (що стосується надплечового відростка) palmaris, e — долонний dentalis, e — зубний visceralis, e — вісцеральний (що стосується внутрішніх органів) gastricus, a, um — шлунковий caninus, a, um — собачий pelvinus, a, um — тазовий uterinus, a, um — матковий anserinus, a, um — гусячий palatinus, a, um — піднебінний medianus, a, um — серединний coronarius, a, um — вінцевий; коронарний</p>
<p>-ōs(us, a, um) -lent(us, a, um)</p>	<p>насиченість, достатня кількість</p>	<p>adīposus, a, um — жировий musculosus, a, um — м'язистий ramosus, a, um — гілчастий fibrosus, a, um — волокнистий purulentus, a, um — гнійний virulentus, a, um — вірулентний; дуже отруйний</p>
<p>-āt(us, a, um)</p>	<p>ознака, що названа моти-ваційною основою</p>	<p>caudatus, a, um — хвостатий capitatus, a, um — головчастий radiatus, a, um — променистий</p>
<p>-idĕ(us, a, um)</p>	<p>подібність до чогось</p> <p><i>NB! Між основою та суфіксом є сполучний голосний -o-</i></p>	<p>coracoideus, a, um — дзьобоподібний lambdoideus, a, um — лямбдоподібний mastoideus, a, um — соскоподібний rhomboides, a, um — ромбоподібний deltoideus, a, um — дельтоподібний scaphoideus, a, um — човноподібний rheumatoideus, a, um — ревматоїдний</p>

1	2	3
-il(is) -bil(is)	можливість дії, здатність у пасивному значенні	facilis, e — легкий operabilis, e — операбельний; якого можна оперувати sanabilis, e — виліковний; якого можна вилікувати transportabilis, e — транспортабельний; якого можна транспортувати
-gēn(us, a, um) -gēnes, is	породження, виникнення, обумовленість	pyrogenus, a, um — піогенний; який спричиняє нагновання haematogenus, a, um — гематогенний; який виникає в крові pyrogenus, is — пірогенний; зумовле- ний підвищенням температури
-id(us)	якість; фізична властивість	frigidus, a, um — холодний fluidus, a, um — рідкий tepidus, a, um — теплий

ВПРАВА № 7

1) Приєднавши суфікси до основи іменників, утворіть прикметники і перекладіть їх.

a) за допомогою суфікса **-al-**

frons, frontis *f* — лоб, чоло
locus, *i m* — місце
vertebra, *ae f* — хребець
cortex, *icis m* — кора
labium, *i n* — губа
pulmo, *ōnis m* — легеня
dens, dentis *m* — зуб
costa, *ae f* — ребро
ren, renis *m* — нирка
radius, *ii m* — промінь
omentum, *i n* — сальник
ovum, *i n* — яйце
nasus, *i m* — ніс

humerus, *i m* — плечова кістка
facies, *ēi f* — обличчя
mentum, *i n* — підборіддя
orbita, *ae f* — орбіта
cerebrum, *i n* — мозок (великий)
lumbus, *i m* — попереk
anus, *i m* — задній прохід
thorax, *ācis m* — грудний
caecum, *i n* — сліпа кишка
corona, *ae f* — вінець
vagina, *ae f* — піхва
cauda, *ae f* — хвіст

б) за допомогою суфікса **-ār-**

mandibūla, ae *f* — нижня щелепа
fibūla, ae *f* — мала гомілка
scapūla, ae *f* — лопатка
palma, ae *f* — долоня
planta, ae *f* — підощва; рослина
vestibulum, i *n* — переддвер'я

в) за допомогою суфікса **-ās-**:

vena, ae *f* — вена
nervus, i, *m* — нерв
fibra, ae *f* — волокно
arteria, ae *f* — артерія
spina, ae *f* — ост'я, хребет
squama, ae *f* — луска
vortex, icis *m* — вихор

г) за допомогою суфікса **-āt-**:

cauda, ae *f* — хвіст
caput, itis *n* — голова
dens, dentis *m* — зуб
radius, ii *m* — промінь
uncus, i *m* — гачок

д) за допомогою суфікса **-īc-**:

gaster, tris *f* — шлунок
hepar, ātis *n* — печінка
pancreas, ātis *n* — підшлункова
залоза
tympanum, i *n* — барабан,
тимпан

pupilla, ae *f* — зіниця
orbiculus, i *m* — коло
ulna, ae *f* — ліктьова кістка
musculus, i *m* — м'яз
capillus, i *m* — волосина
corona, ae *f* — вінець

aqua, ae *f* — вода
nodus, i *m* — вузол
spongia, ae *f* — губка
ramus, i *m* — гілка
musculus, i *m* — м'яз
pulpa, ae *f* — м'якуш

lympha, ae *f* — лімфа
germen, īnis *n* — зародок, зачаток
stella, ae *f* — зірка
arcus, us *m* — дуга
geniculum, i *n* — колінце

splen, splenis *m* — селезінка
thorax, ācis *m* — грудна клітка
ophthalmos, i *m* — око
pylorus, i *m* — пілорус, воротар
шлунка

є) за допомогою суфікса **-īn-**: palatum, i *n* — піднебіння; rel-
vis, is *f* — таз; lepus, ōris *m* — заєць.

2) За допомогою суфікса **-e-** від поданих іменників утворить
прикметники: кістковий (os, ossis *n* — кістка); глотковий (pharynx,
ungis *m* — глотка); гортанний (larynx, ungis *m* — гортань); куприковий
(coccyx, ygis *m* — куприк).

3) У прикметниках виділіть суфікс, вкажіть його значення, перекладіть прикметники українською мовою:

coracoideus, a, um (corax, ācis *m* — ворон); arachnoideus, a, um (arachnē, ēs *f* — павук, павутина); mastoideus, a, um (mastos, mast — сосок); pterygoideus, a, um (pteryx, pterygo — крило); tympanostapedius, a, um (tympanum, i *n* — барабан, тимпан).

4) Утворіть від дієслів прикметники за допомогою суфікса **-bil-**, перекладіть їх українською мовою:

numero, āre — обчислювати; curo, āre — лікувати; transporto, āre — перевозити; vegeto, āre — оживляти, посилювати; sto, āre — стояти.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

acquisitus, a, um — набутий
alergicus, a, um — алергічний; алергійний
benignus, a, um — доброякісний
chronicus, a, um — хронічний
complicatus, a, um — ускладнений
contagiosus, a, um — заразний
diffusus, a, um — розмитий; дифузний
disseminatus, a, um — розсіяний
exsudativus, a, um — ексудативний; випітний
incompletus, a, um — неповний
infectiosus, a, um — інфекційний; заразний
malignus, a, um — злоякісний
progressivus, a, um — прогресивний
respiratorius, a, um — дихальний

ПРЕФІКСАЛЬНИЙ СПОСІБ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ

Поряд зі складанням основ та суфіксальним способом у клінічній термінології продуктивним також є префіксальний спосіб словотворення. У латинській мові у ролі префіксів найчастіше виступають прийменники і частки. До префіксів належать також компоненти прикметникового походження та числівники: **mono-** — один, **bi-** — два, **oligo-** — недостатній.

Префікс, не змінюючи основного значення кореня чи основи, завжди надає йому додаткового значення: вказує на перебіг у часі

(*prognosis* — прогноз, передбачення; грец. *pro-* — префікс зі значенням «перед, раніше»), на напрямок дії (*ectopia* — вроджене зміщення органа; грец. *ec-* — префікс, що вказує на рух зовні), на локалізацію дії (*pericardium* — перикард, навколосерцева сумка; грец. *peri-* префікс, що вказує на розташованість навколо чогось), на відсутність або заперечення чогось (*achylia* — відсутність шлункового соку, пепсину або іншого травного ферменту; грец. *a-, an-* — префікс, що вказує на відсутність чогось) та ін.

При вивченні префіксів у клінічній термінології необхідно звернути увагу на те, що з однаковим значенням паралельно вживаються як грецькі, так і латинські префікси (грецько-латинські дублетні префікси), як наприклад:

contra- / *anti-* — протилежне становище, стан; проти;

in- / *en-* — розташованість у середині чогось;

circum- / *peri-* — навколо; з усіх сторін.

Важливо звернути увагу на протилежні за значенням, антонімічні префікси. Наприклад:

[*ad-* — приєднання до чогось; при, до;

[*de-* — видалення, усунення; з, від; зменшення;

[*hypo-* — нижче, під;

[*hyper-* — вище, над;

[*post-* ; *meta-* — розташованість за чимось;

[*ante-*; *pro-* — розташованість перед чимось.

Слід пам'ятати, що деякі префікси у медичній термінології набули додаткового, термінологічного, значення. Так, наприклад, префікс *para-* (розташованість поблизу, поряд) набув переносного значення «відхилення від норми», відмінного від того, що зазначене словотвірною основою (*paramnesia* — псевдоспогад, несправжній спогад). У сполученні ж з назвою внутрішнього органа він вказує на запалення клітковини навколо цього органа: *paracystitis, itidis f* — парацистит, запалення клітковини біля сечового міхура; *paranephritis, itidis f* — паранефрит, запалення навколонирикової клітковини.

Треба звернути увагу також на зміни у префіксах під впливом початкового звука основи, що проявляються при приєднанні префіксів до основ (див. таблицю 5). Так, наприклад, кінцевий *n* перед *b, p* переходить в *m*: *synthesis* але *ymbiosis*; *n* повністю асимілюється перед *l, m, r*: *collateralis* — колатеральний, боковий; *corrugator* — зморщувальний м'яз, *communis* — спільний.

Перед початковими *c, f, g, n, p* відповідно змінюється префікс *ad-*: *accidentalis, appendix* і т. д. У деяких префіксах може випадати кінцевий приголосний або голосний у залежності від початкової букви основи (так звана елізія). Наприклад:

meta- → *met-*: *metencephalon i, n* — задній мозок;

para- → *par-*: *parenteralis, e* — парентеральний, що є поза системою травлення;

ex- → *e-*: *erectio, ōnis, f* — ерекція, випрямлення, набухання, напруження;

con- → *co-*: *coagulatio, ōnis f* — коагуляція, зсідання, згортання;

dia- → *di-*: *diencephalon i, n* — проміжний мозок.

Таблиця 5

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ ЛАТИНСЬКИХ
ТА ГРЕЦЬКИХ ПРЕФІКСІВ У МЕДИЧНИХ ТЕРМІНАХ

Латинські префікси	Грецькі префікси	Значення	Приклади
1	2	3	4
<i>ab-</i> (<i>a-, abs-, ap-, apo-, se-</i>)		напря́м від чо́гось, від-, заперечення, віддалення, усунення	<i>aversio, ōnis f</i> — відвернення <i>abductor, ōris m</i> — відвідний (м'яз) <i>abstinentia, ae f</i> — утримання <i>arophysis, is f</i> — апофіз; приросток
<i>ad-</i> (<i>ac-, ag-, af-, ap-, as-, al-</i>)		приєднання до чо́гось, розташованість поблизу; при-, до-	<i>adductor, oris m</i> — привідний (м'яз) <i>afferens, ntis</i> — приносний <i>accessorius, a, um</i> — додатковий <i>aggregatus, a, um</i> — згрупований <i>appendix, icis f</i> — додаток; відросток
	<i>amphi-</i>	обхват з обох боків	<i>amphibolia, ae f</i> — двозначність
<i>ante-, pro-</i>	<i>prae-</i> (<i>pre-, pro-</i>)	розташованість перед чимось, попередній (відносно часу)	<i>antebrachium, ii n</i> — передпліччя <i>prominentia, ae f</i> — виступ <i>praecordium, ii n</i> — передсердя <i>processus, us m</i> — відросток <i>provisor, ōris m</i> — провізор

1	2	3	4
<i>circum-</i>	<i>peri-</i>	навколо, з усіх сторін	circumflexus, a, um — огинаючий periodontium, i n — періодонт; зубне окістя
<i>com- (con-, co-, col-, cor-)</i>	<i>syn- (sym-)</i>	зв'язок, поєднання; з, разом	compositus, a, um — складний collateralis, e — бічний corrugator, ōris m — зморшувач commisura, ae f — спайка symphysis, is f — зрощення; симфіз syndesmosis, is f — синдесмоз; зв'язкове сполучення
<i>contra-</i>	<i>anti-</i>	протилежне становище	contraindicatio, ōnis f — протипо- казання anticoncipiens, ntis — протиза- плідний
<i>de-</i>	<i>cata-</i>	направлення дії зверху вниз	cataplexia, ae f — параліч, не- сподіване падіння (<i>букв.</i> удар у ноги) cataplasma, ātis n — припарка; гарячий компрес degradatio, ōnis f — деградація
<i>de-, des-, se-</i>		видалення, усунення; з, від; змен- шення, запе- речення	degeneratio, ōnis f — переродження dehydratio, ōnis f — дегідрація secretio, ōnis f — виділення
<i>dis- (dif-, di-)</i>	<i>dia-</i>	розділення, роз'єднання; роз-	dissolutor, ōris m — розчинник diffusus, a, um — розлогий dialysis, is f — розділення
<i>ex- (e-)</i>	<i>ec-, (ex-)</i>	рух із чогось, за межі чо- гось, із, з-, ви-	excitans, ntis — збуджувальний ectomia, ae f — вирізання; вида- лення
<i>extra- (exterio-)</i>	<i>ecto- (exo-)</i>	надходження поза чимось, зовні	extractum, i n — витяжка; екстракт exoplasma, ātis n — зовнішній шар протоплазми

1	2	3	4
<i>in-</i> (<i>im-</i> , <i>ir-</i>)	<i>en-</i> (<i>em-</i>)	розташованість у середині чогось	implantatio, <i>ōnis f</i> — імплантація; пересадка irrigatio, <i>ōnis f</i> — зрошення encephalon, <i>i n</i> — головний мозок embryo, <i>ōnis m</i> — зародок; утробний плід insufficiencia, <i>ae f</i> — недостатність
<i>in-</i> (<i>im-</i> , <i>ir-</i>)	<i>a-</i> , <i>an-</i>	заперечення, відсутність якості	atrophia, <i>ae f</i> — атрофія (<i>букв.</i> відсутність живлення) anaemia, <i>ae f</i> — анемія; малокрів'я inaequalis, <i>e (syn. impar, aris)</i> — нерівний; неоднаковий
<i>infra-</i> ; <i>sub-</i> (<i>suc-</i> , <i>sug-</i> , <i>sup-</i>)	<i>hypo-</i>	розташованість під чимось, нижче; менше, недостатність, зменшення об'єму, кількості	infraumbilicalis, <i>e</i> — підпупковий subcutaneus, <i>a, um</i> — підшкірний succedaneus, <i>a, um</i> — наступний suppositorium, <i>i n</i> — свічка; супозиторій hypoaesthesia, <i>ae f</i> — гіпоестезія; понижена чутливість
<i>inter-</i>	<i>meso-</i> (<i>mes-</i>); <i>dia-</i> (<i>di-</i>)	розташований між чимось, середній, проміжний; між; середня оболонка судин (артерії, аорти, вени) <i>dia-</i> (<i>di-</i>) — через, підсилення значення дії	intercostalis, <i>e</i> — міжреберний mesogastrium, <i>ii n</i> — середня частина живота diencephalon, <i>i n</i> — проміжний мозок diarrhoea, <i>ae f</i> — діарея; пронос diuresis, <i>is f</i> — діурез; сечовиділення

1	2	3	4
<i>intra-</i>	<i>endo-</i> (<i>ento-</i>)	всередині, всередину	intravenosus, a, um — внутрішньо- венний endocardium, ii n — внутрішня оболонка серця
<i>juxtra-</i>	<i>para-</i>	розташо- ваність по- ряд, поблизу; надійність, близькість	parotis, itidis f — привушна залоза juxtraauricularis, e — навколо- вухний
<i>per-</i>		рух крізь щось; через, протягом, підсилення основного поняття	peroralis, e — пероральний, що приймається через рот peracutus, a, um — дуже гострий
<i>post-</i>	<i>meta-</i> , (<i>met-</i>)	розташова- ність за чи- мось, позаду; після, по; <i>meta-</i> перехід з одного міс- ця чи стану в інші, зміна	postfrontalis, e — позалобовий metencephalon, i n — задній мозок metastasis, is f — перенесення в організмі хворобливого чин- ника з одного місця в інше
<i>re-</i>		повтор, від- творення, зво- ротна або про- тилежна дія	resistentia, ae f — протидія; опір
<i>retro-</i>		розташо- ваність поза- ду чогось	retroflexus, a, um — загнутий; зігнутий назад
<i>supra-</i>	<i>hyper-</i> , <i>epi-</i>	розташо- ваність над чимось, підвищення; занадто; над, надмірно, вище	supracutaneus, a, um — надшкір- ний epidermis, is f — надшкір'я; епі- дерміс hypertrophia, ae f — гіпертрофія; надмірний розвиток (тканини, органа)

1	2	3	4
<i>trans-</i>		відправлен- ня за межі; через, за, перед	transplantatio, <i>ōnis f</i> — пересадка transvesicalis, <i>e</i> — трансвези- кальне; те, що проходить через сечовий міхур
	<i>ana-</i>	направлення дії з низу до верху; протилежне значення	anamnesis, <i>is f</i> — анамнез; від- новлення в пам'яті anacrota, <i>ae f</i> — анакрота; вис- хідна частина пульсової хвилі
<i>un-</i>	<i>mono-</i>	один	unicornis, <i>e</i> — однорогий monoplegia, <i>ae f</i> — параліч од- нієї кінцівки
<i>bi- (bis-)</i>	<i>di-, diplo-</i>	два	bifurcatus, <i>a, um</i> — розщеплений digastricus, <i>a, um</i> — двочерев- цевий diplopia, <i>ae f</i> — подвійний зір
<i>tri-</i>	<i>tri-</i>	три	trigeminalis, <i>e</i> — трійчастий
<i>quadr-</i>	<i>tetra-</i>	чотири	quadriceps, <i>cipitis</i> — чотириго- ловий tetraparesis, <i>is f</i> — тетрапарез; парез всіх чотирьох кінцівок
<i>quint-</i>	<i>penta-</i>	п'ять	quintipara, <i>ae f</i> — жінка, яка на- роджувала п'ять разів Pentalginum, <i>i n</i> — пенталгін
<i>sext-</i>	<i>hex-</i>	шість	sextipara, <i>ae f</i> — жінка, яка на- роджувала шість разів Hexavitum, <i>i n</i> — гексавіт
<i>sept-</i>	<i>hept-</i>	сім	septigravida, <i>ae f</i> — жінка, вагіт- на сьомою дитиною Heptanum, <i>i n</i> — гептан
<i>oct-</i>	<i>oct-</i>	вісім	Octoestrolum, <i>i n</i> — октестрол
<i>deci-</i>	<i>deca-</i>	десять	decigramma, <i>ātis n</i> — дециграм Decamevitum, <i>i n</i> — декамевіт
<i>undec-</i>		одинадцять	undecylenicus, <i>a, um</i> — ундеци- леновий
<i>centi-</i>		сто	centigramma, <i>ātis n</i> — сантиграм

1	2	3	4
<i>milli-</i> , (<i>mille-</i>)		тисяча	milligramma, ātis <i>n</i> — міліграм Millefolium, <i>i n</i> — деревій
<i>semi-</i>	<i>hemi-</i>	половина	semilunaris, <i>e</i> — півмісяцевий hemiplegia, <i>ae f</i> — односторонній параліч м'язів
<i>omni-</i>	<i>pan-</i>	все, цілком, що відноситься до цілої речі	omnivorus, <i>a, um</i> — всепоглинаючий panplegia, <i>ae f</i> — параліч всього тіла
<i>multi-</i>	<i>poly-</i>	багато	multiformis, <i>e</i> — багатоформний polyarthritis, <i>īdis f</i> — поліартрит; одночасне запалення декількох суглобів
<i>pauc-</i>	<i>olig(o)-</i>	мало	paucus, <i>a, um</i> — малий, невеликий oliguria, <i>ae f</i> — зменшене виділення сечі
	<i>auto-</i>	сам, власний	autoplastica, <i>ae f</i> — автопластика; пересадка власних тканин з однієї частини тіла на іншу
	<i>pseudo-</i>	помилковий, хибний	pseudohaemophilia, <i>ae f</i> — псевдогемофілія — блідість шкіри і слизових оболонок
	<i>homo-</i>	однаковий, той же самий, подібний	homoplastica, <i>ae f</i> — гомопластика; заміна дефектів або виправлення деформацій з використанням тканин від іншої людини
	<i>heter-</i>	один із двох, іншого виду, інший	heteroplastica, <i>ae f</i> — гетеропластика; пересадка людині тканин або органів від тварин
	<i>eu-</i>	покращення дії	euphoria, <i>ae f</i> — ейфорія; підвищено радісний стан
	<i>micro-</i>	малий, маленький, дуже маленький	micropsia, <i>ae f</i> — мікропсія; розлад зору, при якому розміри наявних предметів здаються меншими, ніж вони є такими в дійсності

1	2	3	4
	macro-	великий	macroglossia, ae <i>f</i> — макроглосія; патологічне збільшення язика
	mega-	крупний	megalosplenia, ae <i>f</i> — мегалоспленія; збільшення селезінки

ВПРАВА № 8

Виділіть загальний початковий терміноелемент, усно вкажіть значення термінів:

1) analgesia	hyperkinesis	parorexia
anosmia	hyperosmia	parosmia
anaesthesia	hyperaesthesia	parageusia
asynergia	hypercholesterinaemia	paranephritis
agnosia	hyperbilirubinaemia	
asthenia	hyperlipasuria	7) diarrhoea
astasia	hyperurobilinuria	diastasuria
ataxia	hyperchylia	
atonia	hyperpnoë	8) euryphagia
anaemia	hyperchlorhydria	eupnoë
acholia	hypercapnia	
achlorhydria		9) microgastrica
achylia	4) hemihypaesthesia	microhaematuria
	hemihyperaesthesia	microlithiasis
2) hypokaliaemia	hemiparesis	microperforatio
hyponatriaemia	hemiplegia	microlaparotomia
hyposthenuria		
hypoxaemia	5) dyskinesia	10) tetraparesis
hypocapnia	dyspepsia	tetraplegia
hypocholia	dysphagia	
hypochylia	dyschesia	11) quadriparesis
hypokinesia	dyspnoë	quadriplegia
hyposmia	dyscholia	
hypotrophia	dystrophia	12) polydipsia
		polyphagia
3) hyperacidaemia		polyfaecalia
hypersulfataemia	6) paraparesis	polyuria
hyperurikaemia	paraplegia	
hyperphosphataemia	paracholia	13) perihepatitis
		periduodenitis

ВПРАВА № 9

Виділіть префікси, вкажіть їх значення, поясніть значення термінів:

paramnesia	degeneratio	exhumatio
epigastrium	empyema	aggravatio
metabolismus	metaplasia	mesenterium
diarrhoea	endemia	anacrota
ectopia	extirpatio	exostosis
eupnoë	dementia	aphaeresis

ВПРАВА № 10

Утворіть терміни із заданими терміноелементами, поясніть їх значення:

- 1) **a-**, **-an-** (-pathia, -uria, -trophia, -aesthesia, -chylia)
- 2) **acr(o)-** (-phobia, -megalia)
- 3) **macr(o)-** (-glossia, -dactylia, -mastia, -melia, -podia, -opsia)
- 4) **poly-** (-arthritis, -dactylia, -uria, -phagia)
- 5) **olig(o)-** (-dactylia, -uria)
- 6) **dys-** (-kinesia, -opsia, -osmia, -pepsia, -phagia, -trophia, -uria)
- 7) **hypo-** (-tonia, -oxia, -kinesia)
- 8) **hyper-** (-glykaemia, -aemia, -ergia, -thermia)
- 9) **aut(o)-** (-plastica, -opsia)

ВПРАВА № 11

Перекладіть терміни латинською мовою. Виділіть префікси, усно вкажіть їх значення:

- 1) тотальна астенія
- 2) емболія легеневої артерії
- 3) недостатність ворота шлунка
- 4) недостатність клапана аорти
- 5) резекція носової перегородки
- 6) синдром ліктьового (променевого) нерва
- 7) функціональна недостатність
- 8) гіперкінезія серця
- 9) ниркова анурія
- 10) пересадження (трансплантація) кісткового мозку
- 11) реплантація правої кисті
- 12) функціональна ахілія шлунка

- 13) печінкова диспепсія
- 14) функціональна дисфагія
- 15) епідемічна діарея
- 16) гостра (хронічна) емпієма плеври
- 17) гострий гнійний параметрит
- 18) геморагічний синдром
- 19) гнійний перинефрит
- 20) верхівковий періодонтит
- 21) гіпертрофія піднебінних мигдаликів
- 22) внутрішньовенне переливання крові
- 23) екзогенна гіпоксія
- 24) гемолітична анемія
- 25) хронічний поліартрит
- 26) виразковий (септичний) ендокардит
- 27) кісткова синдактилія
- 28) верхня (нижня) геміанопсія
- 29) зляквісна гіпертензія
- 30) язикова (мандибулярна, міжреберна) анестезія

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

amputatio, *ōnis f* — ампутація; відсікання
 anamnesis, *is f* — анамнез; сукупність відомостей про хворобу, отри-
 маних від хворого; передісторія хвороби
 auscultatio, *ōnis f* — вислуховування
 cirrhosis, *is f* — цирроз; зморщування
 combustio, *ōnis f* — опік
 crisis, *is f* — криз; швидкий спад температури
 lumbago, *īnis f* — люмбаго; простріл (сильний біль у попереку)
 neoplasma, *ātis n* — новоутворення
 palpato, *ōnis f* — прощупування
 percutio, *ōnis f* — простукування
 phthisis, *is f* — туберкульоз; сухоти
 rubor, *ōris m* — почервоніння
 transplantatio, *ōnis f* — трансплантація; пересадка
 tumor, *ōris m* — пухлина; припухлість
 ulcus, *ēris n* — виразка
 vulnus, *ēris n* — рана

СТРУКТУРА СКЛАДЕНИХ ТЕРМІНІВ

Складені терміни бувають двочленні та багаточленні.

Двочленні терміни за будовою — це означувані іменники з узгодженим або неузгодженим означенням. Наприклад:

hyperkinesia cordis — гіперкінезія серця;

dispersia hepatica — печінкова дисперсія.

Багаточленні терміни — це різні сполучення означуваного слова з узгодженим і неузгодженим означенням:

іменник у Nom. + іменник у Gen. + прикметник у Nom.

emphysema pulmonum diffusum — дифузна емфізема легенів;

іменник у Nom. + іменник у Gen. + прикметник у Gen.

perforatio ulceris duodeni — прободіння виразки дванадцятипалої кишки;

іменник у Nom. + прикметнику у Nom. + прикметник у Nom.

lupus erythematosus systematicus — вовчак червоний системний;

іменник у Nom. + прикметник (діеприкметник) у Nom. + іменник у Gen. + прикметник у Gen.

atherosclerosis obliterans arteriarum membrorum inferiorum — облітеруючий атеросклероз артерій нижніх кінцівок;

іменник у Nom. + іменник у Gen. + прикметник у Gen. + іменник у Gen.

thrombosis venae centralis retinae — тромбоз центральної вени сітківки;

іменник у Nom. + прикметник у Nom. + іменник у Gen.

morbus haemolyticus neonatorum — хвороба новонароджених гемолітична.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

abnormalis, e — ненормальний

abortus, us *m* — викидень

cardialis, e — серцевий

catarrhalis, e — катаральний

collapsus, us *m* — колапс; гостра серцева недостатність
curabilis, e — виліковний
flexus, us *m* — течія; сильні виділення
focalis, e — фокальний; осередковий
incurabilis, e — невиліковний
infarctus, us *m* — інфаркт; змертвіння ділянки тканини внаслідок закупорювання живильної судини
infiltratus, us *m* — інфільтрат; ущільнення тканини
inoperabilis, e — неоперабельний
insanabilis, e — невиліковний
insultus, us *m* — інсульт; приступ; пошкодження
latens, entis — латентний; прихований
multiplex, icis — множинний; численний
sanabilis, e — виліковний
sexus, us *m* — стать
viralis, e — вірусний
visus, us *m* — зір

ВПРАВА № 12

1. Прочитайте латинські назви хвороб. Проаналізуйте терміни за будовою. Вкажіть знайомі вам терміноелементи:

абсцес апендикулярний — abscessus appendicularis
абсцес піддіафрагмальний — abscessus subdiaphragmaticus
алергія харчова — allergia alimentaria
анемія залізодефіцитна — anaemia sideropenica
анорексія неврогенна — anorexia neurogena
апендицит гострий — appendicitis acuta
артрит ревматоїдний — arthritis rheumatoidea
астма бронхіальна — asthma bronchiale
астма серцева — asthma cardiale
ахілія шлунка — achylia gastrica
васкуліт геморагічний — vasculitis haemorrhagica
виразка проривна — ulcus perforatum
вовчак червоний системний — lupus erythematosus systemicus
гастрит гострий хронічний — gastritis acuta chronica
гепатит гострий хронічний — hepatitis acuta chronica
гепатит вірусний — hepatitis viralis

гінгівіт генералізований локалізований — *gingivitis generalisata localis*
гіпербілірубінемія функціональна — *hyperbilirubinaemia functionalis*
гіпертонічна криза — *crisis hypertonica*
гіпертонічна хвороба — *morbus hypertonicus*
гломерулонефрит гострий — *glomerulonephritis acuta*
гломерулонефрит хронічний дифузний — *glomerulonephritis chronica diffusa*
дизентерія бактеріальна — *dysenteria bacterialis*
дискінезія шлунка — *dyskinesia gastrica*
недостатність ниркова — *insufficiencia renalis*
недостатність судинна — *insufficiencia vascularis*
нежить атрофічний хронічний — *rhinitis atrophica chronica*
отит адгезивний (злипливий) — *otitis adhaesiva*
отит ексудативний — *otitis exsudativa*
панкреатит гострий хронічний — *pancreatitis acuta chronica*
параліч дитячий церебральний — *paralysis infantilis cereбрalis*
паротит епідемічний — *parotitis epidemica*
періодонтит верхівковий — *periodontitis apicalis*
психоз інтоксикаційний — *psychosis intoxicationis*
пухлина головного мозку — *tumor celebralis*
пухлина спинного мозку — *tumor intramedullaris*
радикуліт грудний — *radiculitis thoracalis*
сепсис отогенний — *sepsis otogena*
синдром депресивний — *syndromum depressivum*
синдром дієнцефальний (гіпоталамічний) — *syndromum diencephalicum (hypothalamicum)*
синдром параноїдний — *syndromum paranoideum*
синдром постхолецистектомічний — *syndromum postcholecystectomicum*
склеродермія системна — *sclerodermia systemica*
склероз розсіяний — *sclerosis disseminata*
стоматит афтозний — *stomatitis aphthosa*
тахікардія пароксизмальна — *tachycardia paroxysmalis*
тиреїдит гострий — *thyreoiditis acuta*
тиф висипний — *thyphus exanthematicus*
тонзиліт гострий, хронічний — *tonsilitis acuta chronica*
фарингіт гострий, хронічний — *pharyngitis acuta chronica*

холецистит гострий, хронічний — *cholecystitis acuta chronica*
ящур — *aphthae epizooticae*
дистонія жовчна (*син.* дискінезія жовчних шляхів) — *dystonia biliaris*
дистрофія гепатocereбральна — *dystrophia hepatocerebralis*
дистрофія харчова — *dystrophia alimentaria*
діабет цукровий — *diabetes mellitus*
діатез геморагічний — *diathesis haemorrhagica*
енцефалопатія травматична — *encephalopathia traumatica*
еритема вузлувата — *erythema nodosum*
еритема ексудативна багатоформна — *erythema exsudativum multiforme*
еритема інфекційна — *erythema infectiosum*
закреп запальний — *constipatio inflammatoria*
закреп неврогенний — *constipatio neurogena*
інфекції ентеровірусні — *infectiones enterovirales*
інфекція аденовірусна — *infectio adenoviralis*
коліт гострий, хронічний — *colitis acuta chronica*
кон'юнктивіт гострий, хронічний — *conjunctivitis acuta chronica*
кровотеча внутрішня — *haemorrhagia interna*
ларингіт стенозуючий — *laryngitis stenotica*
лімфоретикульоз доброякісний — *lymphoreticulosis benigna*
мононуклеоз інфекційний — *mononucleosis infectiosa*
невроз клімактеричний — *neurosis climacterica*
абсцес головного мозку — *abscessus cerebri*
абсцес легені — *abscessus pulmonis*
абсцес печінки — *abscessus hepatis*
аденома простати — *adenoma prostatae*
аневризма судин головного мозку — *aneurysma vasorum cerebri*
аритмія серця — *arhythmia cordis*
атрофія зорового нерва — *atrophia nervi optici*
зубний біль — *dolor dentium*
вада серця — *vitium cordis*
варикозне розширення вен нижніх кінцівок — *varicosus membrorum inferiorum*
викривлення носової перегородки — *deviatio septi nasi*
випадіння прямої кишки — *prolapsus recti*
гангрена легені — *gangraena pulmonis*
гематома носової перегородки — *haematoma septi nasi*

гіпертрофія піднебінних мигдаликів — hypertrophia tonsillārum
дисбактеріоз кишок — dysbacteriosis intestini
дискінезія кишок — dyskinesia intestini
емпієма плеври — empyema pleurae
емфізема легень — emphysema pulmonum
інсульт мозковий — apoplexia cerebri
інфаркт міокарда — infarctus myocardii
кіста яєчника — cysta ovarii
лейкоплакія вульви — leucoplakia vulvae
лейкоплакія шийки матки — leucoplakia cervicis uteri
мастит лактаційний — mastitis lactantium
миготіння і тріпотіння передсердя — fibrillatio et tachysystolia
міома матки — myoma uteri
набряк гортані — oedema laryngis
набряк легень — oedema pulmonum
невралгія лицьового нерва — neuralgia nervi facialis
невралгія трійчастого нерва — neuralgia nervi trigemini
недостатність кровообігу — insufficientia circulationis sanguinis
недостатність серцева — insufficientia cordis
непрохідність артерії сітківки — obstructio arteriae centralis retinae
оклюзія магістральних судин — oclusio vasorum magistralium
опущення і випадання матки та піхви — hysteroptosis et prolapsus
uteri et vaginae
парез гортані — paresis laryngis
передлежання і випадіння пуповини — praesentatio et prolapsus
funiculi umbilicalis
перелом зуба — fractura dentis
перелом основи черепа — fractura basis cranii
полікістоз нирок — polycystosis renum
поранення очного яблука — vulneratio bulbi oculi
потьмарення свідомості — obnubilatio mentalis
рак шкіри — epithelioma cutis
розрив матки — ruptura uteri
розрив промежини — ruptura perinei
розрив шийки матки — ruptura cervicis uteri
сепсис новонароджених — sepsis neonatorum
синдром галюцинаторний — syndromum hallucinatorium
стеноз гортані — stenosis laryngis
струс мозку — commotio cerebri

тіло стороннє бронхів — corpus alienum bronchōrum
тіло стороннє м'яких тканин — corpus alienum textuum mollium
тіло стороннє шлунка — corpus alienum ventriculi
травма вуха — trauma auris
травма глотки — trauma pharyngis
травма гортані — trauma laryngis
травма носа — trauma nasi
тріщина губи — rhagas labii
тріщина заднього проходу — fissura ani
тріщини сосків грудей — rhagades papillarum mammarum
тромбоз центральної вени сітківки — thrombosis venae centralis retinae
туберкульоз жіночих статевих органів — tuberculosis organorum
genitalium femininorum
туберкульоз шкіри — tuberculosis cutis
удар (забій) головного мозку — contusio cerebri
вада серця набута — vitium cordis congenitum
вада серця природжена — vitium cordis acquisitum
виразка дванадцятипалої кишки пенетруюча — ulcus duodeni penetrans
виразка шлункова пенетруюча — ulcus ventriculi penetrans
виразкова хвороба дванадцятипалої кишки — morbus ulcerosus
duodeni
виразкова хвороба шлунка — morbus ulcerosus ventriculi
дистрофія м'язова прогресуюча — dystrophia musculorum progressiva
енцефаліт вірусний кліщовий — encephalitis viralis acarinarum
енцефаліт вірусний комариний — encephalitis culicum viralis
ерозія шийки матки — erosio cervicis uteri
затримка сечі гостра — retentio urinae acuta
здавлення спинного мозку — compressio medullae spinalis
ішемічна хвороба серця — morbus ischemicus cordis
передчасне відшарування нормально розміщеної плаценти —
ablatio placentae praematura
розрив меніска — ruptura menisci articularis
фіброма носоглотки — fibroma epipharyngis
цироз печінки — cirrhosis hepatis
хвороба новонароджених гемолітична — morbus haemolyticus
neonatōrum
хвороба новонароджених геморагічна — morbus haemorrhagicus
neonatōrum

ВІПРАВА № 13

1) Перекладіть клінічні терміни українською мовою:

Fractura completa, incompleta, transversa, obliqua; fractura basis cranii; fractura costarum transversa; ruptura traumatica, directa, spontanea; ruptura vesicae urinariae; ruptura cordis interna; insufficientia venosa chronica; hernia congenita traumatica, incarcerata, inguinalis; hepatitis chronica activa; diagnosis hystologica; osteoporosis senilis; pyodermia chronica ulcerosa; tonsillitis acuta, chronica; cirrhosis hepatis; stenosis laryngis; hepatitis A viralis; thrombus albus, tetanus chronicus; typhus abdominalis; insufficientia valvae cordis; catarrhus siccus; resectio gingivae; gigantismus acromegalicus; oedema cerebri; conjunctivitis oculorum acuta, adenoviralis; resectio ventriculi; icterus hepaticus; pleuritis exsudativa; morbus ulcerosus chronicus; intoxicatio tuberculosa; aplasia renis; myopathia progressiva; rhinitis catarrhalis chronica; hyperplasia arteriae renalis; morbus ulcerosus; hypoxia chronica; morbilli congeniti; keratosis diffusa; marasmus alimentarius; perimetritis exsudativa; thrombus ruber; polyneuritis membrorum superiorum et inferiorum; spasmus localisatus; dermatitis atrophica simplex; typhus exanthematicus; haemorrhagia venarum varicosarum ventriculi; syndromum nervi optici.

2) Перекладіть латинською мовою клінічні терміни:

Грижа білої лінії живота (грижа защемлена); хронічна активна виразка дванадцятипалої кишки; гострий простий апендицит; туберкульозний менінгоенцефаліт; черевний тиф; ботулізм, тип А; кір, типова форма; лямбліоз; аскаридоз, кишкова стадія; вагітність (перша); токсикоз першої половини вагітності; лактаційний мастит; справжній гігантизм; хронічний активний гепатит; печінковий інфантилізм; ревматизм, неактивна фаза; злоякісна жовтяниця; недостатність кровообігу; психічний маразм; двобічна застійна пневмонія; виразкова хвороба шлунка; васкуліт судин головного мозку; черевний тиф; хронічний дифузний обструктивний гнійний бронхіт; сечовий конкремент; тотальна астенія; алкогольний делірій; вроджена гідроцефалія; набута вада серця; церебральна флебографія; хронічний правець; удар (забій) головного мозку; печінкова диспепсія; цироз печінки; гіпертрофія ясенних мигдаликів; перелом основи черепа; абсцес зуба; параліч дитячий церебральний; склероз судин головного мозку; ревматоїдний артрит; гострий гнійний артрит; цукровий діабет; тотальна серцева недостатність; інфекційний холецистит; ішемічна хвороба серця; церебральна флебографія; прободіння виразки шлунка; печінкова диспепсія.

КЛЮЧІ ДО ВПРАВ

ДО ВПРАВИ № 1

- 1) **haem-** — кров
  - гематологія — розділ науки, що вивчає захворювання крові
  - гемоліз — розкладання еритроцитів
  - гематурія — наявність крові у сечі
  - гемостаз — припинення кровотечі
  - гемофілія — спадкова хвороба, зумовлена недостатністю факторів зсідання крові
  - гемопоез — кровотворення
  - гемартроз — накопичення крові у порожнині суглоба
  - аутогемотерапія — лікування власною кров'ю
- 2) **gastr-** — шлунок
  - гастралгія — біль у шлунку
  - гастростома — штучний зовнішній свищ шлунка
  - гастроскопія — огляд слизової оболонки шлунка за допомогою гастроскопа
  - гастрорагія — шлункова кровотеча
  - гастректазія — розширення шлунка
  - гастроптоз — опущення шлунка
  - гастропатія — загальна назва захворювань шлунка
  - гастростомія — операція зі створення зовнішнього свища шлунка
  - гастроцеле — шлункова грижа
- 3) **osteo-** — кістка
  - остеопатія — загальна назва захворювань кісток
  - остеоплазія — аномалія розвитку кісткової тканини
  - остеогенез — процес утворення кісткової тканини
  - остеоліз — розсисання (розплавлення) кісткової тканини
  - остеосклероз — затвердіння кісткової тканини
  - остеонекроз — змертвіння кісткової тканини
  - остеологія — розділ анатомії, що вивчає будову скелета
- 4) **-scler-** — склера
  - sclerosis** — затвердіння
  - склеродермія — болісне затвердіння шкіри
  - артеріосклероз — затвердіння артеріальних судин
  - нефросклероз — ущільнення нирок у результаті розростання тканини

пневмосклероз — затвердіння тканини легенів
склеректомія — видалення склери
кардіосклероз — ураження м'яза серця у результаті атеросклерозу венозних артерій
склеректазія — розширення склери

5) **-card-** — серце

кардіологія — розділ медицини, який вивчає захворювання серцево-судинної системи
кардіопатія — загальна назва захворювань серця
кардіолог — лікар, який лікує захворювання серцево-судинної системи
кардіоліз — операційне звільнення серця від зрощень
кардіограма — крива запису скорочень серця
стенокардія — приступ сильного болю в області серця в результаті звуження судин і гострої недостатності кровопостачання міокарда
тахікардія — прискорення серцевих скорочень

6) **metr-** — матка

метрорагія — ациклічна маткова кровотеча
метрографія — рентгеноскопічне дослідження порожнини матки
метроптоз — опущення матки
метректомія — повне видалення матки
метропатія — загальна назва захворювань матки

7) **-algia** — біль

міалгія — біль у м'язах
цефалгія — головний біль
артралгія — біль у суглобах
невралгія — біль по ходу нерва
гастралгія — біль у шлунку
прокталгія — біль у прямій кишці
одонталгія — зубний біль
нефралгія — біль у нирці
осталгія — біль у кістках

8) **leuc-** — білий

лейкограма — лейкоцитарна формула
лейкодерма — порушення пігментації шкіри; білі плями на шкірі

лейкотоксин — речовина, яка діє токсично на лейкоцити (білокрівці)

лейколіз — процес розпаду лейкоцитів (білокрівців)

лейкопенія — знижений вміст лейкоцитів у периферичній крові

лейкоцитурія — виведення з сечею лейкоцитів (білокрівців) поза нормою

лейкоцитоліз — процес розпаду лейкоцитів (білокрівців)

9) **myo-** — м'яз

міологія — розділ анатомії, який вивчає будову м'язової системи

міопатія — загальна назва спадкових хвороб м'язів

міоплегія — параліч м'яза

міотомія — розтин м'язів

міодистрофія — загальна назва дистрофічних змін м'язової тканини

10) **chol-** — жовч

cholecyst- — жовчний міхур

холемія — надходження жовчі у кров

холецистоектомія — видалення жовчного міхура

холецистограма — рентгенівський знімок жовчного міхура

холецистографія — рентгенологічне дослідження жовчного міхура

холецистостомія — створення штучного зовнішнього свища жовчного міхура

холелітіаз — жовчнокам'яна хвороба

холестаз — застій жовчі

холецистотомія — оперативний розтин жовчного міхура для видалення каменів

11) **hydro-** — вода; водянка

гідроцефалія — водянка головного мозку

гідроперикард — водянка перикарда

гідрофобія — страх виникнення болісних ковтальних судом при спробі ковтати воду, бачити її або згадувати про неї

гідрофтальмус — водянка ока

гідротерапія — лікування водою

гідроторакс — водянка плевральної порожнини

гідремія — збільшення вмісту води у крові
гідропс — накопичення рідини у якійсь частині тіла

12) ***laryng-*** — гортань

ларингологія — розділ медицини, який вивчає захворювання гортані

ларинголог — лікар, який лікує захворювання гортані

ларингорагія — кровотеча з гортані

ларингоскопія — огляд гортані

ларингоспазм — спазм м'язів гортані

ларингостеноз — звуження гортані

ларинготомія — розтин гортані

ларингектомія — видалення гортані

13) ***pyo-*** — гній

піурія — виділення гною з сечею

піорея — витікання гною

піємія — наявність гною у крові

піодермія — загальна назва дерматозів із гнійним запаленням шкіри

14) ***-plegia*** — параліч

цистоплегія — параліч м'язів сечового міхура

моноплегія — параліч однієї кінцівки

офтальмоплегія — параліч м'язів очей

міоплегія — параліч м'язів тіла

глосоплегія — параліч м'язів язика

15) ***enter(o)-*** — кишка

ентеропластика — пластична операція на кишечнику

ентеропатія — загальна назва захворювань кишечника

ентерорафія — зшивання кишки

ентеропексія — фіксація тонкої кишки до стінки брюшини

16) ***cyst-*** — сечовий міхур

цистектомія — повне видалення сечового міхура

цистограма — рентгенівський знімок сечового міхура

цистостомія — операція зі створення свища сечового міхура

цистоскопія — огляд внутрішньої поверхні сечового міхура за допомогою цистоскопа

цистографія — рентгенологічне дослідження сечового міхура

ДО ВПРАВИ № 2

- 1) haemolysis, is *f* — процес розпаду кров'яних тілець
arthrolysis, is *f* — процес розпаду суглобів
cardiolysis, is *f* — оперативне звільнення серця від зрощень
hydrolysis, is *f* — розкладання хімічних сполук на прості
leucocytolysis, is *f* — процес розпаду лейкоцитів
osteolysis, is *f* — процес розпаду кісток
cerebrolysis, is *f* — процес розпаду мозку
- 2) arthrologia, ae *f* — наука про сполучення кісток, суглобів, зв'язок
histologia, ae *f* — наука про тканини
cardiologia, ae *f* — наука про серцево-судинну систему
cytologia, ae *f* — наука про клітини
haematologia, ae *f* — вчення про кров та кровотворні органи
gastroenterologia, ae *f* — наука про функції та захворювання шлунково-кишкового тракту
odontologia, ae *f* — наука про зуби та їх хвороби; розділ стоматології
ophthalmologia, ae *f* — галузь клінічної медицини, яка вивчає етіологію, патогенез та клінічний перебіг порушень зору та хвороб ока
pharmacologia, ae *f* — наука про лікарські засоби
pathologia, ae *f* — наука, що вивчає хворобливі процеси в організмі
gynaecologia, ae *f* — галузь клінічної медицини, що вивчає фізіологію та хвороби жіночої статеві системи
- 3) cystopathia, ae *f* — загальна назва захворювань сечового міхура
cerebropathia, ae *f* — загальна назва захворювань головного мозку
cholecystopathia, ae *f* — загальна назва захворювань жовчного міхура
enteropathia, ae *f* — загальна назва захворювань тонкого кишечника
arthropathia, ae *f* — загальна назва захворювань суглобів
nephropathia, ae *f* — загальна назва захворювань нирок
gastropathia, ae *f* — загальна назва захворювань шлунка
adenopathia, ae *f* — загальна назва захворювань лімфатичних вузлів
- 4) gastrotomia, ae *f* — оперативний розтин шлунка
osteotomia, ae *f* — оперативний розтин кістки

- arthrotomia, *ae f* — оперативний розтин суглоба
 phlebotomia, *ae f* — оперативний розтин вени
 nephrotomia, *ae f* — оперативний розтин паренхіми нирки
 proctotomia, *ae f* — оперативне розкриття просвіту прямої кишки розрізом на місці заднього проходу
 cardiотomia, *ae f* — оперативний розтин серця
 cystotomia, *ae f* — оперативний розтин сечового міхура
 myotomia, *ae f* — оперативний розтин м'яза
- 5) nephrectomia, *ae f* — операція видалення усієї нирки
 proctectomy, *ae f* — операція видалення прямої кишки
 gastrectomia, *ae f* — операція видалення усього шлунка
 adenectomy, *ae f* — операція видалення залоз
- 6) myorrhaphia, *ae f* — накладання шва на м'яз
 metrorrhaphia, *ae f* — накладання шва на матку
 angiorrhaphia, *ae f* — накладання шва на судину
 enterorrhaphia, *ae f* — накладання шва на кишку
 neurorrhaphia, *ae f* — зшивання нервів
- 7) proctorrhagia, *ae f* — кровотеча з прямої кишки
 gastrorrhagia, *ae f* — шлункова кровотеча
 enterorrhagia, *ae f* — кишкова кровотеча
 ophthalmorrhagia, *ae f* — кровотеча з очного яблука
 metrorrhagia, *ae f* — ациклічна маткова кровотеча
 haemorrhagia, *ae f* — кровотеча, крововилив
- 8) phytotherapia, *ae f* — лікування рослинами
 balneotherapia, *ae f* — лікування ваннами
 chimiotherapia, *ae f* — лікування хімічними засобами
 haemotherapia, *ae f* — лікування із застосуванням крові
 radiotherapia, *ae f* — лікування рентгенівськими променями
 aromotherapia, *ae f* — лікування запахами
 physiotherapia, *ae f* — лікування за допомогою природних та штучних фізичних факторів
 psychotherapia, *ae f* — лікування методами психічного впливу
 cardiotherapia, *ae f* — лікування захворювань серця
 autohaemotherapia, *ae f* — лікування власною кров'ю

ДО ВПРАВИ № 3

- 1) roentgenographia: **roentgen-** — рентген; **-graphia** — записування, графічна реєстрація

gastrosco피아:	gastr- — шлунок; -scopia — огляд (інструментальний)
cardiogramma:	card- — серце; -gramma — запис, зображення
rectosco피아:	rect- — пряма кишка; -scopia — огляд (інструментальний)
cardiographia:	card- — серце; -graphia — записування, графічна реєстрація
angiographia:	angi- — судина; -graphia — записування, графічна реєстрація
enterosco피아:	enter- — кишка; -scopia — огляд (інструментальний)
myogramma:	my- — м'яз; -gramma — запис, зображення
cystosco피아:	cyst- — сечовий міхур; -scopia — огляд (інструментальний)
metrographia:	metr- — матка; -graphia — записування, графічна реєстрація
arthrogramma:	arthr- — суглоб; -gramma — запис, зображення
cholecystographia:	cholecyst- — жовчний міхур; -graphia — записування, графічна реєстрація
2) pyodermia:	py- — гній; -dermia — шкіра
oliguria:	olig- — нечисленний; -uria — сеча
uraemia:	ur- — сеча; -aemia — кров
3) cardiostenosis:	card- — серце; -stenosis — стеноз, звуження
ophthalmologia:	ophthalm- — око; -logia — вчення, наука
neuralgia:	neur- — нерв; -algia — біль
nephropathia:	neph- — нирка; -pathia — хвороба
bronchostenosis:	bronch- — бронх; -stenosis — стеноз, звуження
pneumonectomy:	pneumon- — легені; -ectomy — видалення
leucogramma:	leuc- — білий; -gramma — запис, зображення
polyuria:	poly- — багато; -uria — сеча
cystomia:	cyst- — сечовий міхур; -tomia — розсікання
4) gastrorrhagia:	gastr- — шлунок; -rrhagia — кровотеча
pyaemia:	py- — гній; -aemia — кров
colporrhaphia:	colp- — вагіна; -rrhaphia — накладання шва
thrombophilia:	thromb- — тромб; -philia — схильність
leucocyturia:	leucocyt- — білі кров'яні тільця; -uria — сеча

electroencephalographia:	encephal- — головний мозок;
haematuria:	-graphia — записування, графічна реєстрація
hyperaesthesia:	haemat- — кров; -uria — сеча
	hyper- — вище, над-; -aesthesia — відчуття, чутливість
cystopyelographia:	cyst- — сечовий міхур; -pyel- — ниркова миска; -graphia — записування, графічна реєстрація
5) odontorrhagia:	odont- — зуб; -rrhagia — кровотеча
myotomia:	my- — м'яз; -tomia — розсікання, розрив
rhinorrhagia:	rhin- — ніс; -rrhagia — кровотеча
spasmophilia:	spasm- — спазм; -philia — схильність
neuropathia:	neur- — нерв; -pathia — хвороба
erythrodermia:	erythr- — червоний; -dermia — шкіра
haemopoësis:	haem- — кров; -poësis — вироблення, утворення чогось
hydrocephalia:	hydr- вода, рідина; -cephalia — голова
enterorrhagia:	enter- — кишка; -rrhagia — кровотеча
6) bronchostenosis:	bronch- — бронхи; stenosis — звуження
cancerophobia:	cancer- — злоякісна пухлина; -phobia — страх, боязнь
leucopathia:	leuc- — білий; -pathia — хвороба
cholecystostomia:	cholecyst- — жовчний міхур; -stomia — операція зі стверення свища
phytotherapia:	phyt- — рослина; -therapia — лікування
7) anaesthesiologia:	an- — не, без; -aesthes- — відчуття, чутливість; logia- — наука, вчення
microcephalia:	micr- — малий; -cephalia — голова
odontalgia:	odont- — зуб; -algia — біль
enterorrhaphia:	enter- — кишка; -rrhaphia — накладання шва
cytoplasma:	cyt- — клітина; -plasma — плазма
proctostenosis:	proct- — пряма кишка; -stenosis — стеноз, звуження
sclerodermia:	scler- — затвердіння; -dermia — шкіра
arteriosclerosis:	arter- — артерія; -sclerosis — затвердіння
8) stomatorrhagia:	stomat- — рот; -rrhagia — кровотеча
glykaemia:	glyk- — солодкий; -aemia — кров

colpoptosis:	colp- — піхва; -ptosis — опущення органа
proctectomy:	proct- — пряма кишка; -ectomy — видалення, вирізування
otorrhoea:	ot- — вухо; -rrhoea — витікання рідини
9) spasmophilia:	spasm- — спазм, -philia — схильність
arthropathia:	arthr- — суглоб; -pathia — хвороба
cystography:	cyst- — сечовий міхур; -graphia — записування, графічна реєстрація
cardiomyopathia:	card- — серце; -my- — м'яз; -pathia — хвороба
angiospasmus:	angi- — судина; -spasmus — спазм
otorhinolaryngologia:	ot- — вухо; -rhin — ніс; -laryng- — гортань; -logia — вчення, наука
colporrhaphia:	colp- — піхва; -rrhaphia — накладання шва
10) haemorrhagia:	haem- — кров; -rrhagia — кровотеча
otoscopia:	ot- — вухо; -scopia — огляд (інструментальний)
phlebogramma:	phleb- — вена; -gramma — запис, зображення
tonsillotomy:	tonsill- — мигдалик; -tomia — розсікання, вирізання
pneumosclerosis:	pneum- — легені; -sclerosis — затвердіння
11) ophthalmoscopy:	ophthalm- — око; -scopia — огляд (інструментальний)
neuropathia:	neur- — нерв; -pathia — хвороба
myologia:	my- — м'яз; -logia — вчення, наука
rhinoplastica:	rhin- — ніс; -plastica — пластична операція
phlebographia:	phleb- — вена; -graphia — записування, графічна реєстрація
cytogramma:	cyt- — клітина; -gramma — запис, зображення
osteosclerosis:	oste- — кістка; -sclerosis — затвердіння
haemolysis:	haem- — кров; -lysis — розкладення, розсисання
proctalgia:	proct- — пряма кишка; -algia — біль
12) cystoplegia:	cyst- — сечовий міхур; -plegia — параліч
angiofibroma:	angi- — судина; -fibroma — пухлина
cardiolysis:	card- — серце; -lysis — розкладення, розсисання
microgastria:	micr- — маленький; -gastria — шлунок
stomatorrhagia:	stomat- — рот; -rrhagia — кровотеча
cardiophobia:	card- — серце; -phobia — страх, боязнь

megaloccephalia:	megal- — великий; -cephalia — голова
arthralgia:	arthr- — суглоб; -algia — біль
proctospasmus:	proct- — пряма кишка; -spasmus — спазм
phlebographia:	phleb- — вена; -graphia — записування, графічна реєстрація
гynaecophobia:	gynaec- — жінка; -phobia — страх, боязнь

ДО ВПРАВИ № 4

Загальні назви захворювань: cardiopathia, ae f; cardiomyopathia, ae f; enteropathia, ae f; cholecystopathia, ae f; nephropathia, ae f; hysteropathia, ae f; osteopathia, ae f; myopathia, ae f; arthropathia, ae f; mastopathia, ae f; myelopathia, ae f; angiopathia, ae f.

Запалення: meningitis, itidis f; polioencephalitis, itidis f; myelitis, itidis f; nephritis, itidis f; polyarthritus, itidis f; rhinitis, itidis f; pharyngitis, itidis f; stomatitis, itidis f; cystitis, itidis f; hepatitis, itidis f; endometritis, itidis f; colpitis, itidis f; enteritis, itidis f; keratitis, itidis f; colitis, itidis f; myocarditis, itidis f; glossitis, itidis f; laryngitis, itidis f; myositis, itidis f; osteomyelitis, itidis f; gastroenteritis, itidis f; enterocolitis, itidis f; angitis, itidis f; appendicitis, itidis f; arthritis, itidis f; bronchitis, itidis f; dermatitis, itidis f; proctitis, itidis f; paraproctitis, itidis f; pyelitis, itidis f; cholecystitis, itidis f; pleuritis, itidis f; lymphadenitis, itidis f; gonitis, itidis f; salpingitis, itidis f; otitis, itidis f; spondylitis, itidis f.

Розтин: gastrotomia, ae f; laparotomia, ae f; phlebotomia, ae f; proctotomia, ae f; osteotomia, ae f; myotomia, ae f; neurotomia, ae f; myelotomia, ae f; laryngotracheotomia, ae f; pneumotomia, ae f; hysterotomia, ae f; salpingotomia, ae f; cystotomia, ae f.

Вирізання: nephrectomia, ae f; adenectomia, ae f; gastrectomia, ae f; mastectomia, ae f; proctectomia, e f; hysterectomia, ae f; salpingectomia, ae f; cystectomia, ae f; cholecystectomia, ae f; tonsillectomia, ae f; keratectomia, ae f; appendectomia, ae f.

Лікування: pharmacotherapia, ae f; phytotherapia, ae f; hydrotherapia, ae f; balneotherapia, ae f; autohaemotherapia, ae f; kinesitherapia, ae f; physiotherapia, ae f; psychotherapia, ae f; chimiotherapia, ae f; heliotherapia, ae f; pneumatotherapia, ae f; oxygenotherapia, ae f.

Біль (без органічних змін): cephalgia, ae f; myalgia, ae f; neuralgia, ae f; gastralgia, ae f; odontalgia, ae f; arthralgia, ae f; polyarthralgia, ae f;

podalgia, ae *f*; cardialgia, ae *f*; glossalgia, ae *f*; epigastralgia, ae *f*; proctalgia, ae *f*; panalgia, ae *f*.

Схильність: spasmophilia, ae *f*; thrombophilia, ae *f*.

Інструментальне дослідження:

антроскопом — antroscopia, ae *f*
бронхоскопом — bronchosopia, ae *f*
кольпоскопом — colposopia, ae *f*
цитоскопом — cystosopia, ae *f*
ехоостеоскопом — echoosteosopia, ae *f*
ендоскопом — endosopia, ae *f*
офтальмоскопом — ophthalmosopia, ae *f*
отоскопом — otosopia, ae *f*
фарингоскопом — pharyngosopia, ae *f*
фотогастроскопом — photogastrosopia, ae *f*
стоматоскопом — stomatosopia, ae *f*
уретроскопом — uretrosopia, ae *f*
візускопом — visuscopia, ae *f*

Інструментальне дослідження за допомогою приладів:

asthesiometer, tri *m* — aesthesiometria, ae *f*
algesimeter, tri *m* — algesimetria, ae *f*
anthropometer, tri *m* — anthropometria, ae *f*
arthrometer, tri *m* — arthrometria, ae *f*
audiometer, tri *m* — audiometria, ae *f*
biocalorimeter, tri *m* — biocalorimetria, ae *f*
butyrometer, tri *m* — butyrometria, ae *f*
cardiotachometer, tri *m* — cardiotachometria, ae *f*
chromocytometer, tri *m* — chromocytometria, ae *f*
cystometer, tri *m* — cystometria, ae *f*
dosimeter, tri *m* — dosimetria, ae *f*
oscillometer, tri *m* — oscillometria, ae *f*
spirometer, tri *m* — spirometria, ae *f*
sthetometer, tri *m* — sthetometria, ae *f*
thoracometer, tri *m* — thoracometria, ae *f*
ureometer, tri *m* — ureometria, ae *f*
urethrometer, tri *m* — urethrometria, ae *f*
chromatograph, i *n* — chromatographia, ae *f*

electromyograph, *i n* — electromyographia, *ae f*
hysterograph, *i n* — hysterographia, *ae f*
oscillograph, *i n* — oscillographia, *ae f*
sphygmograph, *i n* — sphygmographia, *ae f*
tomograph, *i n* — tomographia, *ae f*
urethrograph, *i n* — urethrographia, *ae f*

Опущения: gastroptosis, *is f*; nephroptosis, *is f*; metroptosis (hysteroptosis), *is f*; colpoptosis, *is f*, splenoptōsis, *is f*.

Пухлини: fibrōma, *ātis n*; nephroma, *ātis n*; lipōma, *ātis n*; osteoma, *ātis n*; odontoma, *ātis n*; angioma, *ātis n*; lymphangioma, *ātis n*; myoma, *ātis n*; fibromyoma, *ātis n*.

ДО ВПРАВИ № 5

1) haemophilia, <i>ae f</i>	23) toxaemia, <i>ae f</i>
2) leucocytosis, <i>is f</i>	24) sclerectomy, <i>ae f</i>
3) osteonecrosis, <i>is f</i>	25) myoplegia, <i>ae f</i>
4) gastroscopia, <i>ae f</i>	26) dermatologia, <i>ae f</i>
5) neuralgia, <i>ae f</i>	27) cystoscopia, <i>ae f</i>
6) hypnotherapy, <i>ae f</i>	28) cardiomegalia, <i>ae f</i>
7) erythrocytolysis, <i>is f</i>	29) arthralgia, <i>ae f</i>
8) gastrotomia, <i>ae f</i>	30) angiocardiographia, <i>ae f</i>
9) uraemia, <i>ae f</i>	31) gastrorrhagia, <i>ae f</i>
10) osteopoēsis, <i>is f</i>	32) colpoptosis, <i>is f</i>
11) leukaemia, <i>ae f</i>	33) cardiostenosis, <i>is f</i>
12) haemostasis, <i>is f</i>	34) odontalgia, <i>ae f</i>
13) ophthalmoplegia, <i>ae f</i>	35) metrectomia, <i>ae f</i>
14) laryngospasmus, <i>i m</i>	36) metrorrhagia, <i>ae f</i>
15) bradycardia, <i>ae f</i>	37) cardioscopia, <i>ae f</i>
16) cystogramma, <i>ātis n</i>	38) gastralgia, <i>ae f</i>
17) spondylopathia, <i>ae f</i>	39) cardiologus, <i>i m</i>
18) strumectomy, <i>ae f</i>	40) haemopoēsis, <i>is f</i>
19) rhinoscopia, <i>ae f</i>	41) toxicophobia, <i>ae f</i>
20) pyothorax, <i>ācis m</i>	42) myalgia, <i>ae f</i>
21) laparotomia, <i>ae f</i>	43) cardiorrhaxis, <i>is f</i>
22) atherosclerosis, <i>is f</i>	44) tachycardia, <i>ae f</i>

- 45) metroptosis, *is f*
46) biologia, *ae f*
47) termotherapia, *ae f*
48) cytologia, *ae f*
49) electroencephalographia, *ae f*
50) autotransplantatio, *ōnis f*
51) proctostenosis, *is f*
52) osteonecrosis, *is f*
53) myoplegia, *ae f*
54) oligodactylia, *ae f*
55) myopathia, *ae f*
56) lipuria, *ae f*
57) gastroptosis, *is f*
58) leucopoësis, *is f*
59) logopaedia, *ae f*
60) lymphostasis, *is f*
61) leucographia, *ae f*
62) myologia, *ae f*
63) macrocheilia, *ae f*
64) leucopenia, *ae f*
65) xerodermia, *ae f*
66) leukaemia, *ae f*
67) keratoplastica, *ae f*
68) cephalgia, *ae f*
69) pneumotomia, *ae f*
70) arthrotomia, *ae f*
71) hydrophobia, *ae f*
72) gynaecologus, *i m*
73) cholelithiasis, *is f*
74) oncologia, *ae f*
75) phlebotomia, *ae f*
76) hydrocephalia, *ae f*
77) phthisiater, *tri m*
78) cholecystopathia, *ae f*
79) hydrothorax, *ācis f*
80) cholecystographia, *ae f*
81) hydrophthalmus, *ae f*
82) glossoplastica, *ae f*
83) urolithiasis, *is f*
84) hydropericardium, *ii n*
85) uretralgia, *ae f*
86) cholestasis, *is f*
87) hydrathrosis, *is f*
88) cholaemia, *ae f*
89) hydrocele, *es f*
90) pneumotherapia, *ae f*
91) enterostenosis, *is f*
92) sclerotomia, *ae f*
93) angiectasia, *ae f*
94) thrombopenia, *ae f*
95) uropoësis, *is f*
96) bronchospasmus, *i m*
97) laryngostenosis, *is f*
98) pyaemia, *ae f*
99) glossoplegia, *ae f*
100) laryngorrhagia, *ae f*
101) encephalopathia, *ae f*
102) bradyphagia, *ae f*
103) laryngoscopia, *ae f*
104) monoplegia, *ae f*
105) pyorrhoea, *ae f*
106) cystoplegia, *ae f*
107) pyuria, *ae f*
108) hydrotherapia, *ae f*
109) autohaemotherapia, *ae f*
110) erythrolysis, *is f*
111) aethiologia, *ae f*
112) nephrolithiasis, *is f*
113) angiorrhaxis, *is f*
114) anthropophobia, *ae f*
115) gerontologia, *ae f*

ДО ВПРАВИ № 6

- 1) *appendicitis, itidis f*   *duodenitis, itidis f*
bronchitis, itidis f   *pancreatitis, itidis f*
colonitis, itidis f   *myocarditis, itidis f*
gingivitis, itidis f   *meningitis, itidis f*
laryngitis, itidis f   *pharyngitis, itidis f*
hepatitis, itidis f   *tonsillitis, itidis f*
encephalitis, itidis f
- 2) *gastroenteritis* — гастроентерит; запалення слизової оболонки шлунка і тонкої кишки
gastroenterocolitis — гастроентероколіт; запалення слизової оболонки шлунка, тонких і товстої кишок
gastroduodenitis — гастродуоденіт; запалення слизової оболонки шлунка і дванадцятипалої кишки
lymphadenitis — лімфаденіт; запалення лімфатичних вузлів
hepatocholecystitis — гепатохолецистит; запалення печінки і жовчного міхура
polyarthrititis — поліартрит; одночасне запалення декількох суглобів
polyneuritis — поліневрит; одночасне запалення декількох нервів
pyelonephritis — пієлонефрит; запалення ниркової миски і паренхіми нирки
spondyloarthrititis — спондилоартрит; запалення міжхребцевих суглобів
thrombophlebitis — тромбофлебіт; запалення вени з утворенням тромба
sialadenitis — сіаладеніт; запалення слинної залози
rhinitis — риніт; запалення слизової оболонки носа, нежить
mastitis — мастит; запалення молочної залози
pleuritis — плеврит; запалення плеври
cholecystitis — холецистит; запалення жовчного міхура
salpingitis — сальпінгіт; запалення маткових труб
poliomyelitis — поліомієліт; запалення сірої речовини спинного мозку
osteomyelitis — остеомиєліт; запалення кісткового мозку
tonsillitis — тонзиліт; запалення піднебінних мигдаликів

perimetritis — периметрит; запалення серозної оболонки покрову матки

stomatitis — стоматит; запалення слизової оболонки порожнини рота

strumitis — струміт; запалення збільшеної у зв'язку із зобом щитоподібної залози

- 3) **-iās-**: amoebiās, is *f* — амебіаз; амебна дизентерія
elephantiās, is *f* — елефантіаз; слоновість (значне збільшення нижніх кінцівок)
leontiās, is *f* — леонтіаз; лев'яче обличчя (гіпертрофія тканин обличчя, що призводить до схожості з мордою лева)
- īsm-**: gigantīsmus — гігантизм; гігантський зріст
infantilīsmus — інфантилізм; збереження у психічному або фізичному розвитку рис, які характерні для дитини
morphinīsmus — морфінізм; хвороблива пристрасть до морфію
alcoholīsmus — алкоголізм; пристрасть до алкоголю
- ōs-**: dermatōsis — дерматоз; загальна назва різних уражень шкіри
psychōsis — психоз; розлад психіки
polyavitaminōsis — поліавітаміноз; недостатність в організмі деяких вітамінів
thrombōsis — тромбоз; утворення тромба
osteochondrōsis — остеохондроз; дистрофічний процес у кістковій і хрящовій тканинах
adenomatōsis — аденоматоз; наявність численних аденом
fibromatōsis — фіброматоз; утворення численних фібром
toxicōsis — токсикоз; стан, викликаний отруєнням
melanōsis — меланоз; збиткове накопичення меланіну в тканинах
- 4) а) **-ōl-**: arteiōla, ae *f* — артеріола; маленька артерія
foveōla, ae *f* — ямочка
alveōla, ae *f* — комірка; альв'єола
- б) **-ūl-**: frenūlum, i *n* — вуздечка
fossūla, ae *f* — ямочка
lobulūs, i *m* — часточка

vesicūla, ae *f* — міхурець; пухирець
ramūlus, i *m* — гілочка
capitūlum, i *m* — головка
cellūla, i *m* — клітина; клітинка
glomerūlus, i *m* — клубочок
nodūlus, i *m* — вузлик
saccūlus, i *m* — мішечок
radicūla, ae *f* — корінець

- 5) **-cūl-**: auris, is *f* — вухо
tuber, ěris *n* — горб
genu, us *n* — коліно
corpus, ōris *n* — тіло
cutis, is *f* — шкіра
os, ossis *n* — кістка
vesica, ae *f* — міхур
- 6) flexor, ōris *m* — згинач (м'яз)
depressor, ōris *m* — 1) опускач (м'яз); 2) пригнічувач (нерв)
rotator, ōris *m* — обертач (м'яз)
levator, ōris *m* — підіймач (м'яз)
provisor, ōris *m* — провізор
inhalator, ōris *m* — інгалятор
indicator, ōris *m* — індикатор
- 7) erector, ōris *m* — випрямляч
supinator, ōris *m* — відвертач; супінатор
abductor, ōris *m* — відвідний (м'яз)
obdurator, ōris *m* — затулювач
extractor, ōris *m* — екстрактор
respirator, ōris *m* — респіратор
vasodilator, ōris *m* — вазодиліатор; судинорозширювач
vasofixator, ōris *m* — вазофіксатор; хірургічний затискач для перетискання крупних судин легенів
- Суфікс **-ōr** означає дійову особу або предмет, що виконує дію.
- 8) descriptio, ōnis *f* — описування
divisio, ōnis *f* — розділення
flexio, ōnis *f* — згинання
transfusio, ōnis *f* — переливання
maceratio, ōnis *f* — розмочування;
настоювання
filtratio, ōnis *f* — фільтрація
sterilisatio, ōnis *f* — стерилізація; знепліднення
rotatio, ōnis *f* — ротація;
обертання
colatio, ōnis *f* — проціджування

- 9) adenōma, adenomātis *n* — аденома; новоутворення; справжня залозиста пухлина
 dermatōma, dermatomātis *n* — дерматома; шкіряна пухлина
 fibroma, fibromātis *n* — фіброма; пухлина зі сполучної тканини
 sarcoma, sarcomātis *n* — злоякісна пухлина зі сполучної тканини
 myoma, myomātis *n* — міома; м'язова пухлина
 odontoma, odontomātis *n* — одонтома; зубна пухлина

10) *strictura*, ае *f* — звуження; *fissura*, ае *f* — щілина; *fractura*, ае *f* — перелом; *mixtura*, ае *f* — мікстура, суміш; *tinctura*, ае *f* — настоянка; *sutura*, ае *f* — шов; *incisura*, ае *f* — вирізка; *flexura*, ае *f* — згин, закрут; *curvatura*, ае *f* — кривина; *apertura*, ае *f* — отвір

Суфікс **-ur(a)** у клінічних та фармацевтичних термінах вказує на дію або результат дії.

ДО ВПРАВИ № 7

- 1) а) **-āl-** frontālis, е — лобовий; фронтальний radiālis, е — променевий; радіальний
 vertebrālis, е — хребцевий; хребетний renālis, е — нирковий
 omentālis, е — сальниковий
 labiālis, е — губний; лабіальний ovālis, е — овальний; яйцеподібний
 dentālis, е — зубний
 nasālis, е — носовий humerālis, е — плечовий
 faciālis, е — лицьовий mentālis, е — підборідний
 orbitālis, е — очноямковий cerebrālis, е — мозковий
 coronālis, е — вінцевий; коронарний lumbālis, е — поперековий
 anālis, е — відхідниковий; анальний, що стосується заднього проходу
 vaginālis, е — піхвовий
 locālis, е — місцевий; локальний thoracālis, е — грудний
 corticālis, е — корковий caecālis, е — сліпокишковий
 pulmonālis, е — легеневий caudālis, е — хвостовий; каудальний
 costālis, е — реберний
- б) **-ār-** mandibulāris, е — нижньощелепний scapulāris, е — лопатковий
 palmāris, е — долонний
 fibulāris, е — малогомілковий plantāris, е — підошвовий

- pupillāris, e — зіничний
orbiculāris, e — коловий
ulnāris, e — ліктьовий
musculāris, e — м'язовий
- в) **-ōs-** venōsus, a, um — венозний
nervōsus, a, um — нервовий;
нервозний
fibrōsus, a, um — волокнистий
arteriōsus, a, um — артеріаль-
ний
spinōsus, a, um — остистий
squamōsus, a, um — лускоподіб-
ний
vorticōsus, a, um — вихровий;
вировий
- г) **-āt-** caudātus, a, um — хвостатий
capitātus, a, um — головчастий
dentātus, a, um — зубчастий
radiātus, a, um — променистий
uncinātus, a, um — гачкуватий
lymphaticus, a, um — лімфатич-
ний
- д) **-īc-** gastrīcus, a, um — шлунковий
hepatīcus, a, um — печінковий
pancreatīcus, a, um — підшлун-
ковий
tympanīcus, a, um — барабанний
- е) **-in-** palatīnus, a, um — піднебінний; leroģīnus, a, um — заячий;
pelvīnus, a, um — тазовий
- 2) ossēus, a, um; pharyngēus, a, um; laryngēus, a, um; сосуγēus, a, um
3) дзьобоподібний, павутиноподібний, соскоподібний, крилоподібний,
барабанно-стремінцевий
- Суфікс **-ide(us)** має значення «подібне до чогось».
- 4) numerabilis, e — обчислювальний; transportabilis, e — транспорта-
бельний; curabilis, e — виліковний; vegetabilis, e — рослинний; stabilis,
e — стабільний.
- coronārius, a, um — вінцевий,
коронарний
vestibulāris, e — вестибулярний
capillāris, e — капілярний
aquōsus, a, um — водянистий;
водяний
nodōsus, a, um — вузлуватий
spongiōsus, a, um — губчастий
ramōsus, a, um — гілчастий
musculōsus, a, um — м'язовий
pulpōsus, a, um — м'якуше-
вий; луска-
тий; драглис-
тий
germinatīvus, a, um — зародко-
вий; зачат-
ковий
stellātus, a, um — зірчастий
arcuātus, a, um — дугоподібний
geniculātus, a, um — колінчастий
splenīcus, a, um — селезінковий
thoracīcus, a, um — грудний
ophthalmicus, a, um — очний
pylogīcus, a, um — воротарний

ДО ВПРАВИ № 8

- 1) **analgesia**, *ae f* – аналгезія (усунення чи відсутність відчуття болю; нечутливість до больових подразнень)
- anosmia**, *ae f* – аносмія (відсутність нюху; втрата нюхової здатності)
- anaesthesia**, *ae f* – анестезія (повна втрата тих чи інших рецепторних функцій у певній ділянці)
- asynergia**, *ae f* – асинергія (порушення узгодженої діяльності, наприклад, м'язів (синергістів), залоз внутрішньої секреції і т. п.)
- agnosia**, *ae f* – агнозія (розлад розпізнавання предметів за допомогою зору (зорова агнозія); дотику (тактильна агнозія); слуху (слухова агнозія)
- asthenia**, *ae f* – астенія (безсилля, загальна слабкість; астеничний синдром — стан нервової та психічної слабкості, який характеризується швидким виснаженням нервових процесів)
- astasia**, *ae f* – астазія (руховий розлад координації, при якому хворий не може стояти; спостерігається частіше всього при істерії)
- ataxia**, *ae f* – атаксія (розлад координації рухів, закономірної узгодженої дії м'язів)
- atonia**, *ae f* – атонія (в'ялість; ослаблення тону, тобто напруженості, еластичності і збудливості тканин і органів)
- anaemia**, *ae f* – анемія (малокрів'я)
- acholia**, *ae f* – ахолія (відсутність надходження жовчі в кишечник)
- achlorhydria**, *ae f* – ахлоргідрія (відсутність вільної хлороводневої кислоти у вмісті шлунка)
- achylia**, *ae f* – ахілія (відсутність виділення шлункового соку)
- 2) **hypokaliaemia**, *ae f* – гіпокаліємія (зниження концентрації калію в сироватці крові)
- hyponatriaemia**, *ae f* – гіпонатріємія (зниження концентрації натрію в плазмі крові)
- hyposthenuria**, *ae f* – гіпостенурія (зниження концентраційної здатності нирок)
- hypoxaemia**, *ae f* – гіпоксемія (нестача кисню в крові)
- hypocapnia**, *ae f* (*syn.* *acapnia*, *ae f*) – гіпокапнія (зменшення нижче норми тиску вугільної кислоти в артеріальній крові, наприклад, при форсованому диханні)

- hypocholia**, ae *f* – гіпохолія (зменшення надходження жовчі в кишечник)
- hypochyilia**, ae *f* – гіпохілія (пониження виділення будь-якого травного соку (шлункового; кишкового))
- hypokinesia**, ae *f* – гіпокінезія (симптом рухових розладів при ураженні екстрапрамідної системи)
- hyposmia**, ae *f* – гіпосмія (знижений нюх)
- hypotrophia**, ae *f* – гіпотрофія (понижена функція живлення клітин та тканин)
- 3) **hyperacidaemia**, ae *f* – гіперацидемія (підвищення вмісту кислот у плазмі та крові)
- hypersulfataemia**, ae *f* – гіперсульфатемія (підвищення вмісту сульфатів у сироватці крові)
- hyperurikaemia**, ae *f* – гіперурикемія (підвищення концентрації в крові сечової кислоти та її солей)
- hyperphosphataemia**, ae *f* – гіперфосфатемія (підвищення концентрації фосфатів в крові)
- hyperkinesis**, is *f* – гіперкінез (несвідомі перебільшені рухи з великою клінічною різноманітністю)
- hyperosmia**, ae *f* – гіперосмія (підсилення нюху)
- hyperaesthesia**, ae *f* – гіперестезія (підвищення чутливості до різних видів подразнення: тактильного, больового та ін.)
- hypercholesterinaemia**, ae *f* – гіперхолестеринемія (підвищення вмісту холестерину в крові)
- hyperbilirubinaemia**, ae *f* – гіпербілірубінемія (підвищення в крові рівня зв'язаного (прямого) і вільного (непрямого) білірубину)
- hyperlipasuria**, ae *f* – гіперліпазурія (підвищення вмісту ліпази у сечі)
- hyperurobilinuria**, ae *f* – гіперуробілінурія (підвищений вміст уробіліну в сечі)
- hyperchylia**, ae *f* – гіперхілія (підвищене виділення слизовою оболонкою хлороводневої кислоти та шлункових ферментів)
- hyperпноё**, ёs *f* – гіперпноё (посилення дихання; стан, при якому дихання стає частішим і більш глибоким, ніж у нормальних умовах)

- hyperchlorhydria**, *ae f* – гіперхлоргідрія (гіперсекреція шлункового соку, що характеризується не тільки збільшенням кількості секрету, але й підвищенням вироблення соляної кислоти)
- hypercapnia**, *ae f* – гіперкапнія (збільшення вище норми тиску вугільної кислоти в артеріальній крові)
- 4) **hemihyphaesthesia**, *ae f* – гемігіпестезія (зниження чутливості однієї половини тіла до різних видів подразнення)
- hemihyperaesthesia**, *ae, f* – гемігіперестезія (підвищення чутливості однієї половини тіла до різних видів подразнення)
- hemiparesis**, *is f* – геміпарез (неповна втрата здатності свідомих рухів (парез однієї сторони)
- hemiplegia**, *ae f* – геміплегія (параліч однієї половини тіла, частіше всього внаслідок розладу кровообігу в мозку: крововилив, емболія)
- 5) **dyskinesia**, *ae f* – дискінезія (порушення рухової функції)
- dyspersia**, *ae f* – диспепсія; 1) розлад травлення, що зазвичай супроводжується проносами; 2) захворювання шлунково-кишкового тракту функціонального походження у немовлят
- dysphagia**, *ae f* – дисфагія (порушення акту ковтання)
- dyschesia**, *ae f* – дисхезія (хворобливий та ускладнений акт дефекації)
- dyspnoë**, *ës f* – диспноє (задишка; ускладнене дихання внаслідок скупчення вугільної кислоти в крові, нестачі кисню або порушення функцій дихального центру)
- dyscholia**, *ae f* – дисхолія (синдром, зумовлений порушенням жовчутворення та жовчовиділення, який призводить до розвитку жовчокам'яної хвороби)
- dystrophia**, *ae f* – дистрофія (порушення живлення тканин, органів чи всього організму)
- б) **paraparesis**, *is f* – парапарез (послаблення або неповна втрата здатності свідомих рухів нижніх або верхніх кінцівок)
- paraplegia**, *ae f* – параплегія (параліч нижніх або верхніх кінцівок)
- paracholia**, *ae f* – парахолія (жовтяниця, зумовлена ураженням клітин печінки, при якому білірубін потрапляє безпосередньо в лімфатичні шляхи)

- parorexia**, ae *f* – парорексія (порушення апетиту)
- parosmia**, ae *f* – паросмія (порушення нюху)
- parageusia**, ae *f* – парагевзія (поява смакових відчуттів при відсутності відповідних подразників)
- paranephritis**, it̄dis *f* – паранефрит (запалення навколонирикової клітковини)
- 7) **diarrhoea**, ae *f* – діарея (часта дефекація з виділенням калу рідкої консистенції)
- diastasuria**, ae *f* – діастазурія (підвищене виділення з сечею діастази при конкретатах)
- 8) **euryphagia**, ae *f* – еврифагія («всеїдність», здатність харчуватися різноманітною за складом їжею рослинного та тваринного походження)
- eupnoë**, ës *f* – еупное (нормальне, спокійне, рівномірне дихання)
- 9) **microgastria**, ae *f* – мікрогастрія (малі розміри шлунка як аномалія розвитку)
- microhaematuria**, ae *f* – мікрогематурія (наявність у сечі еритроцитів)
- microlithiasis**, is *f* – мікролітіаз (утворення великої кількості мікролітів)
- microperforatio**, ònis *f* – мікроперфорація (точкове, наскрізне порушення цілісності стінки порожнинного органа)
- microlaparotomia**, ae *f* – мікролапаротомія (операція з розтину черевної порожнини)
- 10) **tetraparesis**, is *f* – тетрапарез (напівпараліч; ослаблення або неповна втрата здатності свідомих рухів)
- tetraplegia**, ae *f* – тетраплегія (параліч верхніх і нижніх кінцівок)
- 11) **quadriparesis**, is *f* – квадрипарез (ослаблення або неповна втрата здатності свідомих рухів верхніх і нижніх кінцівок)
- quadriplegia**, ae *f* – квадриплегія (параліч верхніх та нижніх кінцівок)
- 12) **polydipsia**, ae *f* – полідипсія (підвищене вживання рідини, обумовлене патологічно посиленою спрагою)
- polyphagia**, ae *f* – поліфагія (занадто підвищений апетит)
- polyfaecalia**, ae *f* – поліфекалія (виділення значно підвищеної кількості калу)
- polyuria**, ae *f* – поліурія (підвищене виділення сечі)
- 13) **perihepatitis**, it̄dis *f* – перигепатит (запалення брюшини, яка покриває печінку, і її фіброзної капсули)

periduodenitis, itidis *f* – перидуоденіт (запалення брюшини, що покриває дванадцятипалу кишку і (або) тканин, які прилягають до її задньої стінки)

ДО ВПРАВИ № 9

- paramnesia:** (*para-* — розташованість поряд, поблизу; відхилення від норми) — парамнезія — загальна назва викривлення спогадів та обману пам'яті
- epigastrium:** (*epi-* — розташованість над чимось; підвищення) — надчерев'я
- metabolismus:** (*meta-* — перехід з одного місця чи стану в інші) — метаболізм; обмін речовин у живому організмі
- diarrhoea:** (*dia-* — через; підсилення значення дії) — пронос
- ectopia:** (*ec-* — рух із чогось, за межі чогось) — вроджене зміщення органа
- eupnoë:** (*eu-* — покращення дії) — нормальне дихання
- degeneratio:** (*de-* — зменшення) — виродження
- empyema:** (*en-, em-* — розташованість у середині чогось) — скупчення гною у природній порожнині
- metaplasia:** (*meta-* — перехід з одного місця чи стану в інші; зміна) — стійке перетворення одного типу тканини на інший
- endemia:** (*en-* — розташованість у середині чогось) — постійна наявність у даній місцевості захворювання людей певною хворобою
- exstirpatio:** (*ex-* — рух із чогось; за межі чогось) — викорінювання; повне видалення органа
- dementia:** (*de-* — направлення дії зверху вниз; зменшення, заперечення) — слабоумство
- exhumatio:** (*ex-* — рух із чогось; за межі чогось) — викопування трупа
- aggravatio:** (*ag-* — приєднання до чогось, розташованість поблизу) — ускладнення хвороби
- mesenterium:** (*mes-* — розташованість між чимось; середній, проміжний) — брижейка тонкого кишечника
- anacrota:** (*ana-* — направлення дії зверху вниз) — висхідна частина пульсової хвилі
- exostosis:** (*ex-* — рух із чогось, за межі чогось) — кістковий нарост
- aphaeresis:** (*ap-* — віддалення; усунення) — аферез (видалення)

ДО ВПРАВИ № 10

- 1) *apathia*, *ae f* – емоційна байдужість
anuria, *ae f* – припинення відділення сечі нирками
atrophia, *ae f* – зменшення маси й об'єму органа або тканини, яке супроводжується послабленням або припиненням їх функцій
anaesthesia, *ae f* – обезболювання
achilia, *ae f* – ахілія; невіділення шлункового соку
- 2) *acrophobia*, *ae f* – боязнь висоти
acromegalia, *ae f* – розростання кісток кисті, стопи та обличчя
- 3) *macroglossia*, *ae f* – патологічне збільшення язика
macroductyilia, *ae f* – надзвичайно довгі пальці рук і (або) ніг (аномалія розвитку)
macromastia, *ae f* – патологічне збільшення молочних залоз
macromelia, *ae f* – надзвичайно довгі кінцівки (аномалія розвитку)
macropodia, *ae f* – надзвичайно довгі нижні кінцівки (аномалія розвитку)
macropsia, *ae f* – розлад зору, при якому предмети виглядають (здаються) більшими, ніж вони є насправді
- 4) *polyarthritis, itidis, f* – запалення декількох суглобів, яке виникло одночасно або поступово
polyductyilia, *ae f* – шість і більше пальців на руці або нозі (аномалія розвитку)
polyuria, *ae f* – підвищене виділення сечі
polyphagia, *ae f* – занадто підвищений апетит
- 5) *oligodactyilia*, *ae f* – неповна кількість рук або стоп (аномалія розвитку)
oliguria, *ae f* – зменшення виділення сечі
- 6) *dyskinesia*, *ae f* – дискінезія; розлад довільних рухів, розлад координації
dysopsia, *ae f* – розлад зору
dysosmia, *ae f* – розлад нюху
dyspepsia, *ae f* – розлад травлення
dysphagia, *ae f* – утруднене ковтання
dystrophia, *ae f* – розлад живлення
dysuria, *ae f* – утруднене сечовиділення

- 7) hypotonia, ae *f* – 1) знижений тонус м'язу або м'язового шару порожнистого органа; 2) понижений тиск
 hypoxia, ae *f* – киснева недостатність
 hypokinesia, ae *f* – обмеження кількості об'єму рухів, зумовлене способом життя, особливостями професійної діяльності
- 8) hyperglykaemia, ae *f* – підвищений вміст глюкози в крові
 hyperaemia, ae *f* – переповнення кров'ю певної ділянки периферичної судинної системи
 hyperergia, ae *f* – підвищена реактивність організму
 hyperthermia, ae *f* – стан організму, який характеризується підвищеною температурою тіла
- 9) autoplastica, ae *f* – пересадка власних тканин з однієї частини тіла на іншу
 autopsia, ae *f* – розтин трупа для встановлення причини смерті

ДО ВПРАВИ № 11

- 1) Asthenia totalis: **a(an)-** — заперечення; відсутність якості
 2) embolia arteriae pulmonalis: **em-, en-** — розташованість у середині чогось
- 3) insufficientia pylori: **in-** — не; заперечення
 4) insufficientia valvae aortae: **in-** — не; заперечення
 5) resectio septinasii: **re-** — зворотна або протилежна дія
 6) syndromum nervi urnalis (radialis): **syn-** — зв'язок; поєднання; зразом
- 7) insufficientia functionalis: **in-** — не; заперечення
 8) hyperkinesia cordis: **hyper-** — підвищення; занадто; над; надмірно, вище
- 9) anuria renalis: **an-** — заперечення; відсутність якості
 10) transplantatio medullae ossium: **trans-** — відправлення за межі; через; за; перед
- 11) replantatio manus dextri: **re-** — повтор; відтворення; зворотна або протилежна дія
 12) achylia ventriculi functionalis: **a (an)-** — заперечення; відсутність якості
 13) dyspepsia hepatica: **dys-** — порушення; розлад

- 14) **dysphagia functionalis**: *dys-* — порушення; розлад
- 15) **diarrhoea epidemica**: *di (dia)-* — через; підвищення значення дії
- 16) **empyema pleurae acutum (chronicum)**: *em (en)-* — розташованість у середині чогось
- 17) **parametritis purulenta acuta**: *para-* — розташованість поряд, поблизу
- 18) **syndromum haemorrhagicum**: *syn-* — зв'язок, поєднання; з, разом
- 19) **perinephritis purulenta**: *peri-* — навколо; з усіх сторін
- 20) **periodontitis apicalis**: *peri-* — навколо; з усіх сторін
- 21) **hypertrophia tonsillarum palatarum**: *hyper-* — підвищення; над, надмірно; вище
- 22) **transfusio sanguinis intravenosa**: *trans-* — відправлення за межі; через; за; перед
- 23) **hypoxia exogena**: *hypo-* — недостатність; зменшення об'єму, кількості
- 24) **anaemia haemolytica**: *an (a)-* — заперечення; відсутність якості
- 25) **polyarthritis chronica**: *poly-* — багато
- 26) **endocarditis ulcerosa (septica)**: *endo-* — всередині, всередину
- 27) **syndactylia ossea**: *syn-* — зв'язок; поєднання; з, разом
- 28) **hemianopsia superior (inferior)**: *hemi-* — половина
- 29) **hypertensio maligna**: *hyper-* — підвищення; занадто; над, надмірно; вище
- 30) **anaesthesia lingualis (mandibularis, intercostalis)**: *an (a)-* — заперечення, відсутність якості

ДО ВПРАВИ № 13

1) Перелом повний, неповний, поперечний, косий; перелом основи черепа; поперечний перелом кісток; розрив травматичний, прямий, спонтанний; розрив сечового міхура; розрив внутрішній серця; хронічна венозна недостатність; вроджена грижа травматична, защемлена, пахвинна; гепатит хронічний активний; гістологічний діагноз; старечий остеопороз; виразкова хронічна піодермія; тонзиліт гострий, хронічний; цироз печінки; стеноз гортані; вірусний гепатит А; білий тромб; правець хронічний; черевний тиф; недостатність клапана серця; сухий катар; резекція ясен; акромегалічний гігантизм; набряк мозку; гострий аденовірусний кон'юнктивіт очей; резекція шлунка; жовтяниця печінкова; ексудативний плеврит;

хронічна виразкова хвороба; туберкульозна інтоксикація; аплазія нирки; прогресуюча міопатія; хронічний катаральний нежить; гіперплазія ниркової артерії; виразкова хвороба; хронічна гіпоксія; вроджений кір; дифузний кератоз; аліментарний маразм; ексудативний периметрит; червоний тромб; поліневрит верхніх і нижніх кінцівок; локалізований спазм; дерматит атрофічний простий; висипний тиф; кровотеча варикозних вен шлунка; синдром зорового нерва.

2) *Hernia lineae albae abdominis (hernia incarcerata); ulcus duodeni activum chronicum; appendicitis acuta simplex; meningoencephalitis tuberculosa; typhus abdominalis; botulismus, typus A; morbilli, forma typica; lambliosis; ascaridosis, stadium intestinale; primigraviditas; toxicosis gravidarum praexos (in dimidio primo graviditatis); mastitis lactantium; gigantismus verus; hepatitis activa chronica; infantilismus hepaticus; rheumatismus, phasis inactiva; icterus malignus; insufficientia circulationis sanguinis; marasmus psychicus; pneumonia hypostatica bilateralis; morbus ulcerosus; vasculitis vasorum cerebri; typhus abdominalis; bronchitis purulenta obstructiva diffusa chronica; concrementum urinarium; asthenia totalis; delirium alcoholicum; hydrocephalia congetina; vitium cordis acquisitum; phlebographia cerebri; tetanus chronicus; contusio cerebri; dyspepsia hepatica; cirrhosis hepatica; hypertrophia tonsillarum palatarum; fractura basis cranii; abcessus dentis; paralysis infantilis cerebri; sclerosis vasorum cerebri; arthritis rheumatoidea; arthritis purulenta acuta; diabetes mellitus; insufficientia cordis totalis; cholecystitis infectiosa; morbus cordis ischaemicus; phlebographia cerebri; perforatio ulceris ventriculi; dispepsia hepatica.*

ЛАТИНСЬКІ ВИРАЗИ, ЩО ВЖИВАЮТЬСЯ У МЕДИЦИНІ

A posteriori. — На підставі досвіду.

Ab initio, ab origine. — З початку виникнення.

Ad hoc. — Для даного випадку, для цієї мети, до речі.

Ad rem. — До справи, ясно.

Aegrotus est extra periculum. — Хворий поза небезпекою.

Ante reconvalescentiam. — Перед видужанням.

Aurea mediocritas. — Золота середина.

Casus extraordinarius. — Незвичайний випадок.

Conditio sine qua non. — Неодмінна (необхідна) умова.

Consilium absente aegroto. — Консиліум у відсутність хворого.

De visu. — На власні очі.

Diagnosis certa. — Визначений діагноз.

Diagnosis differentialis. — Розпізнавальний діагноз (при схожих картинах захворювання).

Diagnosis dubia. — Сумнівний діагноз.

Diagnosis ex juvantibus. — Діагноз на підставі допоміжних засобів.

Diagnosis ex observatione. — Діагноз на підставі спостереження.

Diagnosis praecox. — Ранній діагноз.

Diagnosis probabilis. — Ймовірний (можливий) діагноз.

Diagnosis vera. — Правильний діагноз.

Differentia specifica. — Характерна риса.

Dura necessitas. — Жорстока необхідність.

Ex abrupto. — Раптово, зненацька.

Ex necessitate. — За необхідністю.

Ex professo. — Зі знанням справи, професійно.

Finem respice. — Передбачай кінець.

Functio laesa. — Порушена функція.

In corpore. — У повному складі.

Indicatio vitalis. — Життєве показання.

In extremis. — У крайньому випадку.

In observatione. — При спостереженні.

In situ. — У місці перебування.

In spe. — У надії.
In statu praesenti. — У теперішньому стані.
In summa. — У підсумку.
In toto. — У цілому.
In tractu. — У ході.
Loco dolenti. — У хворому місці.
Modus medendi. — Спосіб лікування.
Morbus insanabilis. — Невиліковна хвороба.
Post factum. — Після того, що сталося.
Post operationem. — Після операції.
Praesente aegrotō. — У присутності хворого.
Praesente medico. — У присутності лікаря.
Pro analysi. — Для аналізу.
Pro diagnosi. — Для діагнозу.
Prognosis bona. — Гарний прогноз.
Prognosis dubia. — Сумнівний прогноз.
Pro tempore. — Вчасно.
Restitutio ad integrum. — Повневиліковування.
Sine mora. — Без зволікання.
Status communis. — Загальний стан.
Status localis. — Місцевий стан.
Status naturalis. — Природний стан.
Status praesens. — Стан у даний момент.
Status quo ante. — Стан колишній (без змін).
Ultima ratio. — Останній довід, останній засіб.

УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК

А

абсцес; нарив	abscessus, us <i>m</i>
агнозія; розлад розпізнавання предметів за допомогою зору	agnosia, ae <i>f</i>
адгезивний; злиплий; липкий	adhaesivus, a, um
аденовірусний	adenovirālis, e
аденома; справжня залозиста доброякісна пухлина	adenōma, ātis <i>n</i>
акробатичний	acrobatīcus, a, um
акромегалічний; що стосується розростання кісток	acromegalīcus, a, um
акроміальний; що стосується надплечового відростка	acromiālis, e
акротизм; відсутність або невідчування пульсу при пальпаторному обстеженні	acrotīsmus, i <i>m</i>
активохронічний, з частими загостреннями	activachronīcus, a, um
алергічний; алергійний	alergīcus, a, um
алергія; підвищена чутливість організму до повторної дії на нього того чи іншого алергену	allergia, ae <i>f</i>
алкогольний	alcoholicus, a, um
альвеола; комірка	alveolus, i <i>m</i>
амебіаз; амебна дизентерія	amoebiāsis, is <i>f</i>
ампутація; відсікання	amputatio, ōnis <i>f</i>
анакрота; висхідна частина пульсової хвилі	anacrota, ae <i>f</i>
анатомічний	anatomīcus, a, um
анатомія; наука про будову і форму тіла людини та взаємовідношення його органів і тканин	anatōmia, ae <i>f</i>
ангіна; запалення горла; горлова жаба	angīna, ae <i>f</i>
аневризма; розширення судин головного мозку	aneurysma, ātis <i>n</i>
анестезія; повна втрата тих чи інших рецепторних функцій у певній ділянці тіла	anaesthesia, ae <i>f</i>
аномалія; ненормальність	anomalia, ae <i>f</i>
– розвитку кісткової тканини	osteoplasia, ae <i>f</i>
анормальний; ненормальний	abnormalis, e
анус; задній прохід; відхідник	anus, i <i>m</i>
аорта	aorta, ae <i>f</i>
апендикс (додаток, відросток)	appendix, īcis <i>f</i>
апендикулярний; додатковий	appendiculāris, e

апендицит; запалення апендикса (червеподібного відростка сліпої кишки)	appendicitis, itīdis <i>f</i>
апікальний; верхівковий	apicalis, e
аплазія; аномалія розвитку, при якій відсутня частина тіла або органа	aplasia, ae <i>f</i>
апоплексія; мозковий інсульт, мозковий удар; крововилив в будь-який орган	apoplexia, ae <i>f</i>
апофіз; кістковий виріст (приросток)	apophysis, is <i>f</i>
арахноїдальний; павутиноподібний	arachnoideus, a, um
аритмія; порушення ритмічності роботи серця	arhythmia, ae <i>f</i>
артеріальний (артеріозний); рясно насичений артеріями	arteriōsus, a, um
артерія; кровоносна судина, по якій кров тече від серця до периферичних судин	arteria, ae <i>f</i>
артрит; запалення суглобів	arthrītis, itīdis <i>f</i>
аскаридоз	ascariđōsis, is <i>f</i>
астазія; розлад координації, при якому хворий не може стояти	astasia, ae <i>f</i>
астма; напади задухи різного походження	asthma, ātis <i>n</i>
атаксія; розлад координації рухів, закономірної узгодженої дії м'язів	ataxia, ae <i>f</i>
атрофічний	atrophicus, a, um
афонія; безголосся; беззвучність голосу	aphonia, ae <i>f</i>
аферентний	afferens, ntis
Б	
багаторазовий; що повторюється багато разів; множинний	multiplex, icis
багатоформний	multiformis, e
бактеріальний	bacteriālis, e
барабан, тимпан	tympānum, i <i>n</i>
барабанний	tympanicus, a, um
барабанно-стремінцевий	tympanostapēdius, a, um
безсилля; загальна слабкість	asthenia, ae <i>f</i>
білий	albus, a, um
білірубін; пігмент жовчний	bilirubīnum, i <i>n</i>
білокрівцеопис	leucographia, ae <i>f</i>
біль (без органічних змін)	dolor, ōris <i>m</i>
— в надчеревній області	epigastralgia, ae <i>f</i>
— в області прямої кишки	proctalgia, ae <i>f</i>
— в області серця	cardialgia, ae <i>f</i>
— в уретрі	urethralgia, ae <i>f</i>

– в язичці	<i>glossalgia, ae f</i>
– головний	<i>cephalgia, ae f</i>
– зубний	<i>odontalgia, ae f</i>
– по ходу стовбура нерва або його гілок	<i>neuralgia, ae f</i>
– у багатьох суглобах	<i>polyarthralgia, ae f</i>
– у всьому тілі	<i>panalgia, ae f</i>
– у кістках	<i>ostalgia, ae f</i>
– у м'язах	<i>myalgia, ae f</i>
– у порожнині рота	<i>stomalgia, ae f</i>
– у стопі	<i>podalgia, ae f</i>
– у суглобах	<i>arthralgia, ae f</i>
– у шлунку	<i>gastralgia, ae f</i>
бічний; колатеральний; боковий	<i>collaterālis, e</i>
бластула; багатоклітинний одношаровий зародок	<i>blastūla, ae f</i>
ботулізм; важке отруєння зараженим продуктом	<i>botulismus, i m</i>
боязнь виникнення болісних ковтальних судом при спробі ковтати воду, бачити її або згадувати про неї	<i>hydrophobia, ae f</i>
– висоти	<i>acrophobia, ae f</i>
– жінок	<i>gynaecophobia, ae f</i>
– захворювання на рак	<i>cancrophobia, ae f</i>
	<i>(syn. carcinophobia, ae f)</i>
– захворювань серця	<i>cardiophobia, ae f</i>
– людей, особливо незнайомих	<i>anthropophobia, ae f</i>
– отруєння	<i>toxicophobia, ae f</i>
бронх; розгалуження дихального горла у легенях	<i>bronchus, i m</i>
бронхіальний	<i>bronchiālis, e</i>
В	
вагітність (перша)	<i>primigraviditas, ātis f</i>
вада	<i>vitium, ii n</i>
вазодилататор; судинорозширювач	<i>vasodilatātor, ōris m</i>
вазофіксатор; затискач для перетискання крупних судин легенів	<i>vasofixātor, ōris m</i>
валок	<i>vallum, i n</i>
варикозний	<i>varicōsus, a, um</i>
васкуліт; запалення стінок кровоносних судин	<i>vasculitis, itīdis f</i>
вдавлення; втиснення	<i>impressio, ōnis f</i>

вдихати	inhalo, āre 1
велика голова; ненормально збільшений	megaloccephalia, ae f
череп	(syn. macrocephalia, ae f)
вена	vena, ae f
венозний	venōsus, a, um
вертлюжна западина	acetabūlum, i n
верхівка; кінчик	apex, ĩcis m
верхній	superior, ius
видалення	aphaeresis, is f
– аденоїдів	adenotomia, ae f
– зоба (щитоподібної залози)	strumectomy, ae f
– матки	hysterectomy, ae f
– склери	sclerectomy, ae f
виділення з сечею жирів	lipuria, ae f
– з сечею лейкоцитів понад норму	leucocyturia, ae f
– з сечею меланіну	melanuria, ae f
– значно підвищеної кількості калу	polyfaecālia, ae f
викидень; аборт	abortus, us m
виконання; здійснення; функція	functio, ōnis f
викривлення; зміщення	deviatio, ōnis f
– хребта	kyphosis, is f
викривлення спогадів та обман пам'яті (за- гальна назва)	paramnesia, ae f
вилиця	zygoma, ātis n
вिलичний	zygomatĭcus, a, um
виліковний	sanabilis, e; curabilis, e
випадіння; вихід внутрішнього органа або його частини на поверхню тіла через природний от- вір або рану	prolapsus, us m
випадковий; вторинний	accidentālis, e
випрямляч	erector, ōris m
виразка	ulcus, ěris n
виразковий	ulcerōsus, a, um
вирізання; видалення	ectomy, ae f
вирізка	incisūra, ae f
виростковий	condylāris, e
виросток	condylus, i m
висипний	exanthematĭcus, a, um
вслуховування	auscultatio, ōnis f
виступ; випуклість	prominentia, ae f
висхідний	ascendens, ntis

витікання гною	pyorrhoea, <i>ae f</i>
– крові з вуха	otorrhoea, <i>ae f</i>
витажка; екстракт	extractum, <i>i n</i>
вихор	vortex, <i>īcis m</i>
вихровий; вировий	vorticōsus, <i>a, um</i>
віварій; приміщення для тварин	vivarium, <i>ii n</i>
відведення	abductio, <i>ōnis f</i>
відвернення в інший бік	aversio, <i>ōnis f</i>
відвертач; супінатор (м'яз)	supinator, <i>ōris m</i>
відвідний (м'яз)	abductor, <i>ōris m</i>
відросток; паросток	processus, <i>us m</i>
відсікання; відшарування	ablatio, <i>ōnis f</i>
відсутність апетиту	anorexia, <i>ae f</i>
– вільної хлороводневої кислоти у вмісті шлунка	achlorhydria, <i>ae, f</i>
– емоцій; хвороблива емоційна байдужість	apathia, <i>ae f</i>
– нюху; втрата нюхової здатності	anosmia, <i>ae f</i>
– сечі; припинення її виділення нирками	anuria, <i>ae f</i>
– шлункового соку, пепсину або іншого травного ферменту	achylia, <i>ae f</i>
відхідниковий; анальний; що стосується заднього проходу	anālis, <i>e</i>
вінець	corōna, <i>ae f</i>
вінцевий; коронарний	coronālis, <i>e</i> ; coronārius, <i>a, um</i>
вірулентний; дуже отруйний	virulentus, <i>a, um</i>
вірусний	virālis, <i>e</i>
віспа (справжня)	variōla, <i>ae f</i>
вісцеральний; що стосується внутрішніх органів	viscerālis, <i>e</i>
внутрішній	internus, <i>a um</i>
внутрішньовенний	intravenōsus, <i>a, um</i>
вовк	lupus, <i>i m</i>
вовчанка; вовчак червоний; туберкульоз шкіри	lupus erythematōsus (<i>syn. erythematōdes</i>)
вогнищевий; фокальний	focālis, <i>e</i>
вода	aqua, <i>ae f</i>
водний; водянистий	aquōsus, <i>a, um</i>
водянка	hydrops, <i>ōpsis m</i>
– головного мозку; гідроцефалія	hydrocephalia, <i>ae f</i>
– ока	hydrophthalmus, <i>i m</i>
– перикарда	hydropericardium, <i>ii n</i>

— плевральної порожнини
 — суглоба
 — яєчка
 волокнистий
 волокно
 волосина; волосся (голови)
 воротарний
 вроджене зміщення органа
   — зрощення пальців рук і ніг
 вроджений
 всепоглинаючий
 вторинний
 вуздéчка
 вузда
 вузлик
 вузлуватий
 вузол
 вухо
 вушко; вушна раковина

hydrothorax, ācis *m*
 hydrathrosis, is *f*
 hydrocēle, es *f*
 fibrōsus, a, um
 fibra, ae *f*
 capillus, i *m*
 pyloricus, a, um
 ectopia, ae *f*
 syndactylia, ae *f*
 congenitus, a, um
 omnivōrus, a, um
 secundārius, a, um
 frenulum, i *n*
 frenum, i *n*
 nodūlus, i *m*
 nodōsus, a, um
 nodus, i *m*
 auris, is *f*
 auricūla, ae *f*

Г

галузь клінічної медицини, яка вивчає етіологію, патогенез та клінічний перебіг порушень зору та хвороб ока
 галюцинаторний
 гангрена; змртвіння
 гачкуватий
 гачок
 гематогенний; який виникає в крові
 геміанопсія; половинна сліпота, випадання в кожному оці однієї половини поля зору
 гемоглобін; забарвлююча речовина крові
 гемолітичний
 геморагічний; зумовлений крововиливом
 гемофілія; спадкова хвороба, зумовлена недостатністю факторів зсідання крові
 генералізований
 гепатоцеребральний
 гігантський зріст
 гідремія; збільшення вмісту води у крові; розрідження крові

ophthalmologia, ae *f*
 hallucinatorius, a, um
 gangraena, ae *f*
 uncinātus, a, um
 uncus, i *m*
 haematogēnus, a, um
 hemianopsia, ae *f*
 haemoglobinum, i *n*
 haemolyticus, a, um
 haemorrhagicus, a, um
 haemophilia, ae *f*
 generalisātus, a, um
 hepatocerebralis, e
 gigantismus, i *m*
 hydraemia, ae *f*

гідроліз; розкладання хімічних сполук на прості гілка	hydrolysis, is <i>f</i>
гілочка	ramus, i <i>m</i>
гілчастий	ramūlus, i <i>m</i>
гіперемія; переповнення кров'ю певної ділянки периферичної судинної системи	ramōsus, a, um
гіперкінез; несвідомі перебільшені рухи з великою клінічною різноманітністю внаслідок мимовільних скорочень м'язів	hyperaemia, ae <i>f</i>
гіперплазія; підвищене утворення клітинних елементів	hyperkinēsis, is <i>f</i>
гіпертонічний	hyperplasia, ae <i>f</i>
гіпостатичний; застійний	hypertonicus, a, um
глаукома; захворювання очей, що характеризується підвищенням внутрішньоочного тиску	hypostaticus, a, um
глікогенна хвороба; хвороба Гірке, яка характеризується розладом вуглеводного обміну	glaucoma, ātis <i>n</i>
гломерулонефрит; двостороннє поліетіологічне захворювання нирок	glycogenesis, is <i>f</i>
гній	glomerulonephritis, itīdis <i>f</i>
гнійний	pus, puris <i>n</i>
голова; головка (розширений край органа, кістки, м'яза)	purulentus, a, um
головка мала	caput, itis <i>n</i>
головний мозок	capitulum, i <i>m</i>
головчастий	encephalon, i <i>n</i>
гомеопатія	capitatus, a, um
горб; виступ; бугор	homeopathia, ae <i>f</i>
горбистість	tuber, ēris <i>n</i> ; protuberantia, ae <i>f</i>
горбок; бугорець	tuberositas, ātis <i>f</i>
горло; глотка	tuberculum, i <i>n</i>
горловий	pharynx, yngis <i>m</i>
гортанний	pharyngeus, a, um
гострий	laryngeus, a, um
грижа; випинання органа або його частини через отвір в анатомічних утвореннях під шкіру, у міжм'язовий простір або у внутрішні кармани чи порожнини	acutus, a um
грип	hernia, ae <i>f</i>
	grippus, i <i>m</i>

грудна (молочна) залоза	mamma, ae <i>f</i>
— клітка	thorax, ācis <i>m</i>
грудний, що стосується грудної клітки	thoracicus, a, um; thoracālis, e
губа	labium, ii <i>n</i>
губка	spongia, ae <i>f</i>
губний; лабіальний	labiālis, e
губчастий	spongiōsus, a, um
гусячий	anserinus, a, um
Д	
дванадцятипала кишка	duodēnum, i <i>n</i>
двосторонній	bilaterālis, e
двочеревцевий	digastricus, a, um
дегенерація; переродження	degeneratio, ōnis <i>f</i>
дегідратія; зневоднення	dehydratio, ōnis <i>f</i>
делірій; хворобливе марення	delirium, ii <i>n</i>
дельтоподібний	deltoideus, a, um
депресивний	depressivus, a, um
дерматоз з гнійним запаленням шкіри (загальна назва)	pyodermia, ae <i>f</i>
дефібрилятор	defibrillator, ōris <i>m</i>
дециграм	decigramma, ātis <i>n</i>
дзьобоподібний	coracoideus, a, um
дизентерія	dysenteria, ae <i>f</i>
диспепсія; захворювання шлунково-кишкового тракту функціонального походження у немовлят	dyspepsia, ae <i>f</i>
диспноє; ускладнене дихання (задишка)	dyspnoë, ës <i>f</i>
дистонія жовчна (<i>син.</i> дискінезія жовчних шляхів)	dystonia biliaris
дистрофічне ураження м'яза серця	myocardiodystrophia, ae <i>f</i>
дистрофічні зміни м'язової тканини (загальна назва)	myodystrophia, ae <i>f</i>
дитина	infans, āntis, <i>m, f</i>
дифузний; розмитий; розлогий	diffusus, a, um
дихальний	respiratorius, a, um
діабет; загальна назва групи хвороб, що характеризується посиленням виділенням сечі з організму	diabetes, ae <i>m</i>

діагноз	diagnosis, is <i>f</i>
діарея; пронос	diarrhoea, ae <i>f</i>
діатез; схильність організму до деяких захворювань або неадекватна реакція на звичайні подразнювачі	diathesis, is <i>f</i>
діенцефальний	diencephalicus, a, um (syn. hypothalamicus, a, um)
дієта	diaeta, ae <i>f</i>
діурез; сечовиділення — процес утворення і виділення сечі	diuresis, is <i>f</i>
доброякісна пухлина із кісткових тканин	osteoma, ātis <i>n</i>
— з кровоносних чи лімфатичних судин	angioma, ātis <i>n</i>
— з м'язових волокон	myoma, ātis <i>n</i>
— з судинної та волокнистої сполучної тканини	angiofibrōma, ātis <i>n</i>
— із зубних тканин	odontoma, ātis <i>n</i>
— із лімфатичних судин	lymphangioma, ātis <i>n</i>
— із м'язової та волокнистої тканини	fibromyoma, ātis <i>n</i>
— тільки із кровоносних судин, різновид ангиом	haemangioma, ātis <i>n</i>
— яка розвивається з жирової тканини	lipoma, ātis <i>n</i>
доброякісний	benignus, a, um
додатковий	accessorius, a, um
дозатор	dosator, ōris <i>m</i>
долинка	vallecūla, ae <i>f</i>
долонний	palmāris, e
долоня	palma, ae <i>f</i>
дослідження внутрішньої поверхні сечовивідного каналу за допомогою уретроскопа	urethroscopia, ae <i>f</i>
— внутрішньої поверхні сечового міхура за допомогою цистоскопа	cystoscopia, ae <i>f</i>
— внутрішньої поверхні стравохода за допомогою езофагоскопа	oesophagoscopia, ae <i>f</i>
— внутрішньої поверхні рота стоматоскопом	stomatoscopia, ae <i>f</i>
— внутрішньої поверхні товстої кишки	colonoscopia, ae <i>f</i>
— внутрішньої поверхні тонкої кишки за допомогою волоконного ендоскопа	enteroscopia, ae <i>f</i>

– внутрішньої поверхні шлунка за допомогою гастроскопа	gastrospectia, ae <i>f</i>
– внутрішньої поверхні шлунка та дванадцятипалої кишки за допомогою гастродуоденоскопа або іншого ендоскопічного прилада	gastroduodenspectia, ae <i>f</i>
– внутрішньої поверхні шлунка фотогастроскопом	photogastrospectia, ae <i>f</i>
– гайморової порожнини за допомогою антроскопа	antrospectia, ae <i>f</i>
– гортані за допомогою ларингоскопа	laryngospectia, ae <i>f</i>
– зовнішнього слухового проходу та барабанної перетинки	otospectia, ae <i>f</i>
– малих об'єктів за допомогою мікроскопа	cytospectia, ae <i>f</i>
– носової порожнини	nasospectia, ae <i>f</i>
– очного дна за допомогою візускопа	visuspectia, ae <i>f</i>
– очного дна за допомогою офтальмоскопа	ophthalmospectia, ae <i>f</i>
– піхвової частини шийки матки і стінок піхви за допомогою кольпоскопа	colpospectia, ae <i>f</i>
– переломів і тріщин кісток за допомогою ехоостеоскопа	echoosteospectia, ae <i>f</i>
– порожнин і каналів тіла за допомогою ендоскопа	endospectia, ae <i>f</i>
– прямої кишки	rectospectia, ae <i>f</i>
– слизової оболонки глотки за допомогою фарингоскопа	pharyngospectia, ae <i>f</i>
– слизової оболонки дванадцятипалої кишки за допомогою гастродуоденоскопа	duodenspectia, ae <i>f</i>
– стінок порожнини носа за допомогою риноскопів	rhinospectia, ae <i>f</i>
– трахеї і бронхів за допомогою бронхоскопа	bronchospectia, ae <i>f</i>
– шлуночків головного мозку і виконання діагностичних та лікувальних маніпуляцій за допомогою венстрикулоскопа	ventriculospectia, ae <i>f</i>
другий	secundus, a, um
дуга; склепіння	arcus, us <i>m</i>
дугоподібний	arcuātus, a, um

Е

еврифагія; «всеїдність», здатність харчуватися різноманітною за складом їжею рослинного та тваринного походження	euryphagia, ae <i>f</i>
едема; набряк; скупчення рідини у тканинних просторах	oedema, ātis <i>n</i>
ейфорія; підвищено радісний стан	euphoria, ae <i>f</i>
екзантема; загальна назва висипів на шкірі	exanthema, ātis <i>n</i>
екзема; незаразне запальне захворювання шкіри	eczema, ātis <i>n</i>
екзогенний; який виник під впливом зовнішнього чинника	exogēnes, is
екзостоз; кістковий нарост	exostōsis, is <i>f</i>
ексгумація; викопування трупа	exhumatio, ōnis <i>f</i>
екстирпація; повне видалення органа; викорінювання	extirpatio, ōnis <i>f</i>
екстрактор	extractor, ōris <i>m</i>
ексудат; піт	exsudātum, i <i>n</i>
елефантіаз; слоновість (значне збільшення нижніх кінцівок)	elephantiāsis, is <i>f</i>
емболія; закупорка кровоносної судини емболом	embolia, ae <i>f</i>
емпієма; скупчення гною; гнійне запалення	empyema, ātis <i>n</i>
емфізема; розтягнення (здуття) органа або тканини повітрям, яке потрапило ззовні, або газом, який утворився у тканинах	emphysema, ātis <i>n</i>
ендемія; постійна наявність у даній місцевості захворювання людей певною хворобою	endemia, ae <i>f</i>
ендокард; внутрішня оболонка серця	endocardium, ii <i>n</i>
епідемічний	epidemicus, a, um
еритема; почервоніння шкіри	erythema, ātis <i>n</i>
ерозія; поверхневий дефект слизової оболонки або епідерміса	erosio, ōnis <i>f</i>
евпное; нормальне, спокійне, рівномірне дихання	eupnoë, ës <i>f</i>

Ж

жар; підвищена температура тіла	calor, ōris <i>m</i>
живіт; черево	abodmen, ĩnis <i>n</i>
жир; сало	adeps, adipis <i>m</i>
жировий	adipōsus, a um
життя	vita, ae <i>f</i>

жінка, вагітна сьомою дитиною	septigravida, <i>ae f</i>
— яка народжувала п'ять разів	quintipara, <i>ae f</i>
— яка народжувала шість разів	sextipara, <i>ae f</i>
жіночий	feminīnus, <i>a, um</i>
жовтий	flavus, <i>a, um</i>
жовтяниця, зумовлена ураженням клітин печінки	paracholia, <i>ae f</i>
жовтяниця	ictērus, <i>i m</i>
жовч, що міститься в жовчному міхурі	fel, fellis <i>n</i>
жовчний	biliaris, <i>e</i> ; bilifer, <i>era, erum</i> ; (<i>syn. felleus, a, um</i>)
жовчнокам'яна хвороба	cholelithiasis, <i>is f</i>

З

закреп	constipatio, <i>ōnis f</i>
завитковий	cochleāris, <i>e</i>
захворювання головного мозку (загальна назва)	cerebropathia, <i>ae f</i>
— жовчного міхура	cholecystopathia, <i>ae f</i>
— кишечника	enteropathia, <i>ae f</i>
— кісток дистрофічного характеру	osteopathia, <i>ae f</i>
— лімфатичних вузлів	adenopathia, <i>ae f</i>
— м'язів	myopathia, <i>ae f</i>
— матки невизначеної етіології	hysteropathia, <i>ae f</i> ;
	metropathia, <i>ae f</i>
— молочної залози	mastopathia, <i>ae f</i>
— нирок	nephropathia, <i>ae f</i>
— нігтів	onychia, <i>ae f</i>
— печінки	hepatopathia, <i>ae f</i>
— серцевих м'язів	cardiomyopathia, <i>ae f</i>
— серця	cardiopathia, <i>ae f</i>
— сечового міхура	cystopathia, <i>ae f</i>
— суглобів	arthropathia, <i>ae f</i>
— судин	angiopathia, <i>ae f</i>
— хребта дегенеративного характеру	spondylopathia, <i>ae f</i>
— шлунка	gastropathia, <i>ae f</i>
загнутий; гачкуватий	uncus, <i>a, um</i>
загнутий; зігнутий назад	retroflexus, <i>a, um</i>
задній мозок	metencephalon, <i>i n</i>
заєць	lepus, <i>ōris m</i>
залізодефіцитний	sideropenīcus, <i>a, um</i>

залоза	aden, adēnis <i>n</i> ; glandūla, ae <i>f</i>
запалення апендикса	appendicitis, itīdis <i>f</i>
– брижейки	mesenteritis, itīdis <i>f</i>
– брюшини	peritonitis, itīdis <i>f</i>
– брюшини, що покриває дванадцятипалу кишку, і її тканин, які прилягають до її задньої стінки	periduodenitis, itīdis <i>f</i>
– брюшини, яка покриває печінку, і її фіброзної капсули	perihepatitis, itīdis <i>f</i>
– вени з утворенням тромба	thrombophlebitis, itīdis <i>f</i>
– внутрішньої оболонки серця	endocarditis, itīdis <i>f</i>
– головного мозку	encephalitis, itīdis <i>f</i>
– гортані	laryngitis, itīdis <i>f</i>
– декількох суглобів	polyarthritis, itīdis <i>f</i>
– жовчного міхура	cholecystitis, itīdis <i>f</i>
– збільшеної у зв'язку із зобом щитоподібної залози	strumitis, itīdis <i>f</i>
– зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха	panotitis, itīdis <i>f</i>
– кісткового мозку	osteomyelitis, itīdis <i>f</i>
– клітковини забрюшинного простору	retroperitonitis, itīdis, <i>f</i>
– клітковини навколо прямої кишки	paraproctitis, itīdis <i>f</i>
– клітковими навколо сечового міхура	paracystitis, itīdis <i>f</i>
– колінного суглоба	gonitis, itīdis <i>f</i>
– корінців спинномозкових нервів (корінцевий неврит)	radiculitis, itīdis <i>f</i>
– кровоносної судини артерії або вени	angiitis, itīdis <i>f</i> ;
– лімфатичних судин	lymphangiitis, itīdis <i>f</i>
– лімфатичної залози	lymphadenitis, itīdis <i>f</i>
– матки	metritis, itīdis <i>f</i>
– маткових труб	salpingitis, itīdis <i>f</i>
– міжхребцевих суглобів	spondyloarthritis, itīdis <i>f</i>
– молочної залози	mastitis, itīdis <i>f</i>
– навколوماتкової клітковини	parametritis, itīdis <i>f</i>
– навколониркової клітковини	paranephritis, itīdis <i>f</i>
– навколосерцевої сумки	pericarditis, itīdis <i>f</i>
– ниркової миски	pyelitis, itīdis <i>f</i>
– ниркової миски і паренхіми нирки	pyelonephritis, itīdis <i>f</i>
– нирок і ниркових мисок	nephritis, itīdis <i>f</i>

– оболонки головного та спинного мозку	<i>meningitis, idis f</i>
– одного або декількох хребців	<i>spondylitis, itidis f</i>
– ока	<i>ophthalmitis, itidis f;</i> <i>ophthalmia, ae f</i>
– органів травлення з ураженням тонких і товстої кишок або їх відділів	<i>gastroenterocolitis, itidis f</i>
– періодонта (зубного окістя)	<i>periodontitis, itidis f</i>
– периферичних нервів	<i>polyneuritis, itidis f</i>
– печінки	<i>hepatitis, itidis f</i>
– печінки та жовчного міхура	<i>hepatocholecystitis, itidis f</i>
– підшлункової залози	<i>pancreatitis, itidis f</i>
– плеври	<i>pleuritis, itidis f;</i>
– привушної залози	<i>parotitis, itidis f;</i>
– рогівки ока	<i>keratitis, itidis f</i>
– серцевого м'яза	<i>myocarditis, itidis f</i>
– сім'яної залози	<i>orchitis, itidis f</i>
– сірої речовини головного мозку	<i>polioencephalitis, itidis f;</i>
– сірої речовини спинного мозку	<i>poliomyelitis, itidis f</i>
– сітківки ока	<i>retinitis, itidis f</i>
– скелетних м'язів	<i>myositis, itidis f</i>
– слинної залози	<i>sialoadenitis, itidis f</i>
– спинного мозку	<i>myelitis, itidis f</i>
– сполучної оболонки навколо матки	<i>perimetritis, itidis f</i>
– сполучної оболонки ока	<i>conjunctivitis, itidis f</i>
– тазостегнового суглоба	<i>coxitis, itidis f</i>
– фіброзної капсули нирки	<i>perinephritis, itidis f</i>
– шкіри	<i>dermatitis, itidis f</i>
– шкіри з почервонінням, сверблячкою, лущенням	<i>erythrodermia, ae f</i>
– шлунка і тонких кишок	<i>gastroenteritis, itidis f</i>
– щитоподібної залози	<i>thyreoiditis, itidis f</i>
– яєчника	<i>oophoritis, itidis f</i>
– язика (патологічний стан тканин язика запального характеру)	<i>glossitis, itidis f</i>
запалення слизової оболонки бронхів	<i>bronchitis, itidis f</i>
– вуха	<i>otitis, itidis f</i>
– глотки	<i>pharyngitis, itidis f</i>
– дванадцятипалої кишки	<i>duodenitis, itidis f</i>
– матки	<i>endometritis, itidis f</i>
– носа; нежить	<i>rhinitis, itidis f</i>
– піхви	<i>colpitis, itidis f</i> <i>(syn. vaginitis, itidis f)</i>

– прямої кишки	<i>proctitis, itīdis f</i>
– ротової порожнини	<i>stomatitis, itīdis f</i>
– сечового міхура	<i>cystitis, itīdis f</i>
– товстої кишки	<i>colitis, itīdis f</i>
– тонких кишок	<i>enteritis, itīdis f</i>
– тонких та товстої кишок	<i>enterocolitis, itīdis f</i>
– шлунка, катар шлунка	<i>gastritis, itīdis f</i>
– шлунка і дванадцятипалої кишки	<i>gastroduodenitis, itīdis f</i>
– ясен	<i>gingivitis, itīdis f</i>
запальний	<i>inflammatorius, a, um</i>
запис дослідження тонусу та скорочувальної властивості м'язової оболонки сечового міхура	<i>cystogramma, ātis n</i>
заразний; контагіозний	<i>contagiōsus, a, um</i>
зародковий; зачатковий	<i>germinatīvus, a, um</i>
зародок; зачаток	<i>germen, īnis n</i>
зародок; утробний плід	<i>embryo, ōnis, m</i>
заслона; клапан	<i>valva, ae f</i>
застій жовчі	<i>cholestasis, is f</i>
– крові у нижніх частинах тіла	<i>hypostasis, is f</i>
затвердіння артеріальних судин	<i>arteriosclerōsis, is f</i>
– тканини легенів; склероз легеневої тканини	<i>pneumosclerōsis, is f</i>
затримання	<i>retentio, ōnis f</i>
затулювач	<i>obturator, ōris m</i>
затяжний; тривалий; хронічний	<i>chronīcus, a, um</i>
захворювання шкіри; виражене порушенням пігментації і зумовлене зникненням пігменту меланіну	<i>leucodermia, ae f</i>
заячий	<i>leporīnus, a, um</i>
надлишкове накопичення меланіну в тканинах	<i>melanōsis, is f</i>
збільшення вмісту діоксиду вуглецю в крові	<i>hypercapnia, ae f</i>
– кількості лейкоцитів у периферичній крові	<i>leucocytōsis, is f</i>
– об'єму (органа, тканини) за рахунок збільшення об'єму складових елементів тканини	<i>hypertrophia, ae f</i>
– розмірів кінцівок, черепа, внутрішніх органів; розростання кісток кисті, стопи і обличчя	<i>acromegalia, ae f</i>
– розмірів серця	<i>cardiomegalia, ae f</i>
– селезінки	<i>megalosplenīa, ae f</i>
– числа лейкоцитів у крові; білокрів'я	<i>leukaemia, ae f</i> <i>(syn. leucosis, is f)</i>

збуджувальний	excitans, ntis
зв'язка	ligamentum, i n
звичайний	vulgāris, e
звуження	strictura, ae f
звуження кардіального отвору, що з'єднує	cardiostenosis, is f
стравохід зі шлунком	
– просвіту гортані	laryngostenosis, is f
– просвіту органа	strictura spastica
– прямої кишки	proctostenosis, is f
– тонкої кишки	enterostenosis, is f
згадування хворого; дані про розвиток хвороби	anamnesis, is f
(відновлення в пам'яті)	
згин; за́крут	flexūra, ae f
згин; петля	flexus, us m
згинання	flexio, ōnis f
згинати	flecto, ěre 3
згинач (м'яз)	flexor, ōris m
згортання, зсідання крові	coagulatio, ōnis f
здавлення	compressio, ōnis f
здоров'я	sanitas, ātis f
зіниця	pupilla, ae f
зіничний	pupillāris, e
зір	visus, us m
зірка	stella, ae f
зірчастий	stellātus, a, um
злоякісна пухлина нирки	nephroma, ātis n
злоякісний	malignus, a, um
зменшення виділення сечі	oliguria, ae f
– маси й об'єму органа або тканини, яке	atrophia, ae f
супроводжується послабленням або при-	
пиненням їх функцій	
– надходження жовчі у кишечник	hypocholia, ae f
змертвіння кісткової тканини	osteonecrosis, is f
зморшувач; зморшувальний м'яз	corrugator, ōris m
знижений вміст лейкоцитів у периферичній	leucopenia, ae f
крові	
– вміст кисню в тканинах організму	hypoxia, ae f
– тonus м'яза або м'язового шару порож-	hypotonia, ae f
нистого органа	
зниження вмісту кисню у крові	hypoxaemia, ae, f
– концентрації калію в сироватці крові	hypokaliaemia, ae f
– концентрації натрію в плазмі крові	hyponatriaemia, ae f

– концентраційної здатності нирок	hypostenuria, <i>ae f</i>
– тиску вугільної кислоти в артеріальній крові нижче норми	hypocapnia, <i>ae f</i> (<i>syn.</i> acapnia, <i>ae f</i>)
– секреторної діяльності молочних залоз у період лактації	hypogalactia, <i>ae f</i>
– чутливості	hypoaesthesia, <i>ae f</i>
– чутливості нюхового аналізатора	hyposmia, <i>ae f</i>
– чутливості однієї половини тіла до різних видів подразників	hemihyphaesthesia, <i>ae f</i>
зовнішні жіночі статеві органи	vulva, <i>ae f</i>
зрошення	irrigatio, <i>ōnis f</i>
зуб	dens, <i>dentis m</i>
зубне окістя	periodontium, <i>ii n</i>
зубний	dentālis, <i>e</i>
зубчастий	dentātus, <i>a, um</i>
зупинення кровотоку	haemostasis, <i>is f</i>
зшивання кишки; накладання шва на кишку	enterorrhaphia, <i>ae f</i>

I

імплантація; вживлення тканини або органа; пересадка	implantatio, <i>ōnis f</i>
інгалятор	inhalator, <i>ōris m</i>
індикатор	indicator, <i>ōris m</i>
інкарцерований; защемлений	incarcerātus, <i>a, m</i>
інструмент для вимірювання проєкційних повздовжніх розмірів людського тіла, його окремих частин	anthropomēter, <i>tri m</i>
– для вимірювання розмірів таза, тазомір	pelvimēter, <i>tri m</i>
– для обстеження слизової оболонки глотки з діагностичною метою	pharyngoscop, <i>i n</i>
– інструменти або пристрої для прямої ларингоскопії (загальна назва)	laryngoscop, <i>i n</i>
інструментарій	instrumentariūm, <i>i n</i>
інсульт; раптове порушення мозкової діяльності	insultus, <i>us m</i>
інтоксикація	intoxicatio, <i>ōnis f</i>
інфантилізм	infantilismus, <i>i m</i>
інфантильний; дитячий; недорозвинений	infantīlis, <i>e</i>
інфаркт; змертвіння ділянки тканини або органа	infarctus, <i>us m</i>
інфекційний; заразний	infectiōsus, <i>a, um</i>

інфекція
інфільтрат; ущільнення тканини
ішемічний

infectio, ōnis f
infiltrātus, us m
ischaemīcus, a, um

К

камінь
канал
каналець
канатик, шнурок
капілярний
катар
катаральний
квадрипарез; послаблення або неповна втрата
свідомих рухів верхніх і нижніх кінцівок
кератоз; захворювання, що характеризується
потовщенням рогового шару шкіри
кисть; рука
кишка
кінець; кінцівка
кінський; конячий
кінцівка; член
кір; гостра заразна хвороба
кіста
кістка
кістковий
кісткоутворення
кісточка
клімактеричний
клітка; комірка
клітина
кліщ
клубок
клубочок
ключиця
ключичний
колапс; різке послаблення кровообігу; гостра
судинна недостатність
коліно
колінце
колінчастий
коло

calcūlus, i m
canālis, is m
canalicūlus, i m
funicūlus, i m
capillāris, e
catarrhus, i m
catarrhālis, e
quadriparesis, is f
keratōsis, is f
manus, us f
intestīnum, i m
extremitas, ātis f
equinus, a, um
membrum, i n
morbilli, orum m./pl.
cysta, ae f
os, ossis n
osseus, a, um
osteopoēsis, is f
ossicūlum, i n
climacterīcus, a, um
cella, ae f
cellūla, ae f
acarina, ae f
glomus, ěris n
glomerūlus, i m
clavicūla, ae f
claviculāris, e
collapsus, us m
genu, us n
genicūlum, i n
geniculātus, a, um
orbicūlus, i m

комірка; альвеола	alveōla, ae <i>f</i>
конкремент	concrementum, i <i>n</i>
контузія; ушкодження тіла внаслідок механічної дії ззовні; удар (забій)	contusio, ōnis <i>f</i>
кора	cortex, ĩcis <i>m</i>
корито; дупло; комора	alveus, i <i>m</i>
корінець	radicūla, ae <i>f</i>
корінь	radix, ĩcis <i>f</i>
корковий	corticālis, e
коронарний; вінцевий	coronarius, a, um; coronalis, e
косий	oblīquus, a, um
кріжі	sacrum, i <i>n</i>
кретинізм	cretinismus, i <i>m</i>
крива запису скорочень серця	cardiogramma, ātis <i>n</i>
кривина; вигин	curvatūra, ae <i>f</i>
крижовий	sacrālis, e
криза, різка зміна розвитку хвороби, швидкий спад температури	crisis, is <i>f</i>
крило	pteryx, ygos <i>m</i>
крилоподібний	pterygoideus, a, um
кров	sanguis, ĩnis <i>m</i>
кров'яна пухлина	haematoma, ātis <i>n</i>
кровотворення	haemopoēsis, is <i>f</i> (haemopoiesis, is <i>f</i>)
кровотворний	haematogēnes, is
кровотеча	haemorrhagia, ae <i>f</i>
– з гортані	laryngorrhagia, ae <i>f</i>
– з носа	rhinorrhagia, ae <i>f</i>
– з ока	ophthalmorrhagia, ae <i>f</i>
– із прямої кишки	proctorrhagia, ae <i>f</i>
– із зубної комірки після видалення зуба	odontorrhagia, ae <i>f</i>
– із рота або ясен	stomatorrhagia, ae <i>f</i>
– кишкова	enterorrhagia, ae <i>f</i>
крохмальний	amylaceus, a, um
круговий; коловий	orbiculāris, e
куприк	coccyx, ygis <i>m</i>
куприковий	coccygeus, a, um

Л

лактаційний	lactans, ntis
латентний; прихований	latens, entis

латеральний; боковий	laterālis, e
легеневий	pulmonālis, e
легеня	pulmo, ōnis <i>m</i>
легкий	facilis, e
лейкоплакия; білі плями різного діаметра, розташовані в ділянці вульви	leucoplakia, ae <i>f</i>
лейкоцитарна формула	leucogramma, ātis <i>n</i> (syn. leucocytogramma, ātis <i>n</i>)
леонтиаз; лев'яче обличчя	leontiāsis, is <i>f</i>
лицьовий	faciālis, e
лікар з профілактики та лікування туберкульозу	phthisiater, tri <i>m</i>
– який лікує захворювання гортані	laryngologus, i <i>m</i>
– який лікує захворювання серцево-судинної системи	cardiologus, i <i>m</i>
– який лікує захворювання статевих жіночих органів	gynaecologus, i <i>m</i>
лікарський засіб	medicamentum, i <i>n</i> ; remedium, ii <i>n</i>
ліктьова кістка	ulna, ae <i>f</i>
ліктьовий	ulnāris, e
лікування	curatio, ōnis <i>f</i>
– ваннами	balneotherapia, ae <i>f</i>
– власною кров'ю	autohaemotherapia, ae <i>f</i>
– водою (водолікування)	hydrotherapia, ae <i>f</i>
– гіпнозом	hypnotherapia, ae <i>f</i>
– за допомогою природних та штучних фізичних факторів	physiotherapia, ae <i>f</i>
– запахами	aromotherapia, ae <i>f</i>
– захворювань легенів вдиханням розрідженого або згущеного повітря у пневматичній камері	pneumatotherapia, ae <i>f</i>
– захворювань серця	cardiotherapia, ae <i>f</i>
– киснем	oxygenotherapia, ae <i>f</i>
– лікарськими засобами	pharmacotherapia, ae <i>f</i>
– методами психічного впливу	psychotherapia, ae <i>f</i>
– методом використання крові або її компонентів	haemotherapia, ae <i>f</i>
– пневмонії	pneumonotherapia, ae <i>f</i>

– рентгенівськими променями	radiotherapia, <i>ae f</i>
– рослинами та лікарськими засобами рос- линного походження	phytotherapia, <i>ae f</i>
– рухами	kinesitherapia, <i>ae f</i>
– сонячним промінням	heliotherapia, <i>ae f</i>
– теплом	thermotherapia, <i>ae f</i>
– хімічними засобами	chimotherapia, <i>ae f</i>
лікувати	curo, <i>āre l</i>
лімфа	lympha, <i>ae f</i>
лімфатичний	lymphaticus, <i>a, um</i>
лімфоретикульоз	lymphoreticulōsis, <i>is f</i>
лоб; чоло	frons, <i>frontis f</i>
лобковий	pubicus, <i>a, um</i>
лобовий; фронтальний	frontālis, <i>e</i>
лобок; лобкове волосся	pubes, <i>is f</i>
локалізований	localisātus, <i>a, um</i>
лопатка	scapūla, <i>ae f</i>
лопатковий	scapulāris, <i>e</i>
луска	squama, <i>ae f</i>
лускоподібний; лускатий	squamōsus, <i>a, um</i>
людина	homo, <i>īnis m</i>
люмбаго; простріл (сильний біль у попереку)	lumbago, <i>īnis f</i>
лямбліоз	lambliōsis, <i>is f</i>
лямбдоподібний	lambdoideus, <i>a, um</i>

М

м'яз	musculus, <i>i m</i>
м'язистий	musculōsus, <i>a, um</i>
м'язовий	musculāris, <i>e</i>
м'який	mollis, <i>e</i>
м'якуш	pulpa, <i>ae f</i>
м'якушевий, драглистий	pulpōsus, <i>a, um</i>
м'ясо	sarx, <i>sarcos m</i>
мозочок	cerebellum, <i>i n</i>
магістральний, прописаний	magistrālis, <i>e</i>
мала головка	capitūlum, <i>i n</i>
– гомілка; малоюмілкова кістка	fibūla, <i>ae f</i>
маленька артерія	arteriōla, <i>ae f</i>
малий мозок	parencephalon, <i>i n</i> (<i>syn. cerebellum, i n</i>)

малі розміри головного мозку і мозкового черепа	<i>microcephalia, ae f</i>
– шлунка	<i>microgastria, ae f</i>
малогомілковий	<i>fibularis, e; peroneus, a, um</i>
малокрів'я; недокрів'я	<i>anaemia, ae f</i>
маразм	<i>marasmus, i m</i>
матка	<i>uterus, i m</i>
маткова кровотеча	<i>metrorrhagia, ae f</i>
матковий	<i>uterinus, a, um</i>
менінгоенцефаліт	<i>meningoencephalitis, itidis f</i>
меніск	<i>meniscus, i m</i>
метаболізм	<i>metabolismus, i m</i>
метаплазія; стійке перетворення одного типу тканини на інший	<i>metaplasia, ae f</i>
метастаз; перенесення в організмі хворобливого чинника з одного місця в інше	<i>metastasis, is f</i>
метод визначення вмісту жиру в молоці бутирометром	<i>butyrometria, ae f</i>
– особливостей морфології людини	<i>anthropometria, ae f</i>
– порогів чутливості (тактильної, больової, температурної)	<i>aesthesiometria, ae f</i>
– ступеня звуженості сечовивідного каналу за допомогою уретрометра	<i>urethrometria, ae f</i>
метод вимірювання рівня болю альгезиметром	<i>algесimetria, ae f</i>
– вимірювання і візуального спостереження пульсових коливань артеріальної стінки осцилометром	<i>oscillometria, ae f</i>
– вимірювання внутрішньоміхурового тиску цистометром	<i>cystometria, ae f</i>
– грудної клітки та її змін при диханні стетометром	<i>sthetometria, ae f</i>
– дози або сили дози іонізуючого випромінювання за допомогою дозиметра	<i>dosimetria, ae f</i>
– життєвої ємності легень	<i>spirometria, ae f</i>
– кількості гемоглобіну в крові за допомогою хромоцитометра	<i>chromocytometria, ae f</i>
– кількості сечовини в сечі за допомогою уреометра	<i>ureometria, ae f</i>
– кількості тепла, яке виділяє організм людини у процесі життєдіяльності	<i>biocalorimetria, ae f</i>

– окружності та діаметра грудної клітки то- ракометром	thoracometria, <i>ae f</i>
– проєкційних поздовжніх розмірів люд- ського тіла за допомогою антропометра	anthropometria, <i>ae f</i>
– розмірів таза за допомогою пельвіметра	pelvimetria, <i>ae f</i>
– суглобів за допомогою артметра	arthrometria, <i>ae f</i>
– частоти серцевих скорочень за допомогою кардіотахометра	cardiotachometria, <i>ae f</i>
– порогів чутливості за допомогою естезіо- метра	aesthresiometria, <i>ae f</i>
метод графічної реєстрації змін у часі різни- ці потенціалів електричного поля скелетних м'язів за допомогою електроміографа	electromyographia, <i>ae f</i>
– вимірювання та реєстрації скорочуваль- ної діяльності матки під час пологів за до- помогою гістерографа	hysterographia, <i>ae f</i>
– виявлення і реєстрації змін серцевого циклу	cardiocyclographia, <i>ae f</i>
– графічної реєстрації пульсових коливань стінок артерії за допомогою сфігмографа	sphygmographia, <i>ae f</i>
– графічної реєстрації біопотенціалів го- ловного мозку	electroencephalo- graphia, <i>ae f</i>
– скорочень серця	cardiographia, <i>ae f</i>
метод дослідження слухового аналізатора люди- ни за допомогою аудіометра	audiometria, <i>ae f</i>
метод одержання рентгенівського зображення визначеного шару об'єкта за допомогою то- мографа	tomographia, <i>ae f</i>
метод рентгенологічного дослідження артерій і вен після введення в них контрастної речо- вини	angiographia, <i>ae f</i>
– вен за допомогою контрастних речовин	phlebographia, <i>ae f</i>
– сечового міхура	cystographia, <i>ae f</i>
метод розділення сумішей речовин з метою їх дослідження або о чистки за допомогою хро- матографа	chromatographia, <i>ae f</i>
мигдалик	tonsilla, <i>ae f</i>
міжкишковий	interintestinālis, <i>e</i>
міжреберний	intercostālis, <i>e</i>
мікоз; грибкове захворювання	mycōsis, <i>is f</i>
мікстура; суміш	mixtura, <i>ae f</i>
міліграм	milligramma, <i>ātis n</i>
міокард; серцевий м'яз	myocardium, <i>ii n</i>
місце	locus, <i>i m</i>

місцевий; локальний	locālis, e
міхур; пухир	vesica, ae <i>f</i>
міхурець; пухирець	vesicūla, ae <i>f</i>
мішечок	saccūlus, i <i>m</i>
мішок	saccus, i <i>m</i>
мозкова оболонка	meninx, ĩgis <i>f</i> ; mater, tris <i>f</i>
мозковий; церебральний; що стосується великого мозку	cerebrālis, e
мозок (великий); основна частина головного мозку	cerebrum, i <i>n</i>
– кістковий; спинний	medulla, ae <i>f</i>
молоко	lac, lactis <i>n</i>
мононуклеоз; гостре захворювання, яке викликається вірусом Ебштейна — Барра	mononucleōsis, is <i>f</i>

Н

набутий	acquisītus, a, um
навколосерцева сумка; осердя	pericardium, ii <i>n</i>
надзвичайно довгі кінцівки	macromelia, ae <i>f</i>
– нижні кінцівки	macropodia, ae <i>f</i>
– пальці рук і (або) ніг	macroductylia, ae <i>f</i>
надколінок	patella, ae <i>f</i>
надходження жовчі у кров	cholaemia, ae <i>f</i>
надчерев'я; надчеревна область	epigastrium, ii <i>n</i>
надшкір'я; епідерміс	epidermis, is <i>f</i>
нашкірний	supracutaneus, a, um
накладання шва на м'яз	myorrhaphia, ae <i>f</i>
– на матку	metrorrhaphia, ae <i>f</i>
– на нерви; з'єднання швом кінців розірваного нерва	neurorrhaphia, ae <i>f</i>
– на судину	angiorrhaphia, ae <i>f</i>
накопичення гною у плевральній порожнині	pyothorax, ācis <i>m</i>
– крові у порожнині суглоба	haemarthrosis, is <i>f</i>
– крові у плевральній порожнині	haemothorax, ācis <i>m</i>
напівпараліч однієї сторони тіла	hemiparesis, is <i>f</i>
нарив	abcessus, us <i>m</i>
настій	infusum, i <i>n</i>
настоянка	tinctūra, ae <i>f</i>
наступний	succedaneus, a, um
наука; вчення	doctrina, ae <i>f</i>

наука про будову, розвиток та функціонування клітин	<i>cytologia, ae f</i>
– про живу природу	<i>biologia, ae f</i>
– про закономірності виникнення та розвитку хвороб	<i>pathologia, ae f</i>
– про знеболювання	<i>anaesthesiologia, ae f</i>
– про зуби та їх хвороби	<i>odontologia, ae f</i>
– про лікарські засоби	<i>pharmacologia, ae f</i>
– про сполучення кісток, суглобів, зв'язок	<i>arthrologia, ae f</i>
– про тканини організму	<i>histologia, ae f</i>
– про причини захворювання	<i>aethiologia, ae f</i>
– про фізіологію та хвороби жіночої статеві системи	<i>gynaecologia, ae f</i>
наявність азоту у крові	<i>azotaemia, ae f</i>
– багаточисленних аденом	<i>adenomatōsis, is f</i>
– в сечі еритроцитів	<i>microhaematuria, ae f</i>
– гною у сечі	<i>pyuria, ae f</i>
– гною у крові	<i>pyaemia, ae f</i>
– у крові токсину (токсинів)	<i>toxaemia, ae f</i>
неактивний	<i>inactīvus, a um</i>
невеликий	<i>paucus, a, um</i>
невиліковний	<i>insanabilis, e;</i> <i>incurabilis, e</i>
неврогенний	<i>neurogenus, a, um</i>
невроз; функціональне захворювання нервової системи	<i>neurōsis, is f</i>
невропатія; хворобливий стан, зумовлений дисфункцією вегетативної нервової системи	<i>neuropathia, ae f</i>
недостатність	<i>insufficiencia, ae f</i>
недостатність в організмі багатьох вітамінів	<i>avitaminōsis, is f</i>
незапальні ураження спинного мозку (загальна назва)	<i>myelopathia, ae f</i>
ненадходження жовчі в кишечник	<i>acholia, ae f</i>
неоперабельний; інооперабельний	<i>inoperabilis, e</i>
неповна втрата здатності свідомих рухів нижніх або верхніх кінцівок	<i>paraparesis, is f</i>
– кількість пальців рук або ніг	<i>oligodactylia, ae f</i>
неповний	<i>incomplētus, a, um</i>
непрохідність	<i>obstructio, ōnis f</i>
нерв	<i>nervus, i m</i>
нервовий	<i>nervōsus, a, um</i>

несправжній
нижній
нижньощелепний
нирка
нирковий
нирковокам'яна хвороба
ніс
новий
новонароджений
новоутворення
нога, стопа
носова перегородка
носовий, назальний
носоглотка

spurius, a, um
inferior, ius
mandibulāris, e
ren, renis *m*
renālis, e
nephrolithiāsis, is *f*
nasus, i *m*
novus, a, um
neonatus, a, um
neoplasma, ātis *n*
pes, pedis *m*
septinasus, i *m*
nasālis, e
epipharynx, yngis *m*

О

обертáч (м'яз)
обертати
обличчя
обмеження кількості та об'єму рухів
ободова кишка
обструктивний; закритий
обчислюваний; той, якого можна порахувати
обчислювати
овальний; яйцеподібний
огинаючий
однорогий
оживлення; оживлення країв рани
оживляти; посилювати
оклюзія; закупорення
око

rotator, ōris *m*
roto, āre *l*
facies, ēi *f*
hypokinesia, ae *f*
colon, i *n*
obstructivus, a, um
numerabilis, e
numero, āre *l*
ovālis, e
circumflexus, a, um
unicornis, e
vivificatio, ōnis *f*
vegeto, āre *l*
occlusio, ōnis *f*
oculus, i *m*; ophtalmos,
i *m*
pneumonectomy, ae *f*
appendectomy, ae *f*
laryngectomy, ae *f*
cholecystectomy, ae *f*
adenotomy, ae *f*
metrectomy, ae *f*
(syn. hysterectomy, ae *f*)
salpingectomy, ae *f*
mastectomy, ae *f*
tonsillectomy, ae *f*

оперативне видалення легені
— апендикса
— гортані
— жовчного міхура
— залоз, аденоїдів
— матки

— маткової труби
— молочної залози
— піднебінних мигдаликів разом зі сполучною капсулою

— прямої кишки	proctectomy, <i>ae f</i>
— рогівки ока	keratectomy, <i>ae f</i>
— сечового міхура	cystectomy, <i>ae f</i>
— усієї нирки	nephrectomy, <i>ae f</i>
— усього шлунка	gastrectomy, <i>ae f</i>
— хребців	spondylotomy, <i>ae f</i>
— частини органа	resectio, <i>ōnis f</i>
— частини склери	sclerotomy, <i>ae f</i>
оперативне звільнення серця від зрошень	cardiolysis, <i>is f</i>
— поперечне розсічення нерва	neurotomy, <i>ae f</i>
операція з фіксації тонкої кишки до стінки брюшини	enteropexia, <i>ae f</i>
— з розтину хребта плода в утробі	spondylotomy, <i>ae f</i>
— з формування ларинготрахеостоми	(<i>syn.</i> r(h)achiotomy, <i>ae f</i>) laryngotracheostomy, <i>ae f</i>
— зі створення зовнішнього свища шлунка	gastrostomy, <i>ae f</i>
— зі створення свища сечового міхура	cystostomy, <i>ae f</i>
— зі створення штучного зовнішнього свища жовчного міхура	cholecystostomy, <i>ae f</i>
— із заміщення ділянки травного тракту або сечових шляхів кишковим трансплантатом	intestinoplastica, <i>ae f</i>
описування	descriptio, <i>ōnis f</i>
описувати	describo, <i>ēre 3</i>
опік	combustio, <i>ōnis f</i>
оптичний; зоровий; що відноситься до зору	opticus, <i>a, um</i>
опускати	deprimo, <i>ēre 3</i>
опускач (м'яз)	depressor, <i>ōris m</i>
опущення матки	metroptosis, <i>is f</i>
— нирки	(<i>syn.</i> hysteroptosis, <i>is f</i>) nephroptosis, <i>is f</i>
— піхви	colpoptosis, <i>is f</i>
— селезінки	splenoptosis, <i>is f</i>
— шлунка	gastroptosis, <i>is f</i>
орган	orgānum, <i>i n</i>
ослаблений	attenuātus, <i>a, um</i>
ослаблення тонусу, тобто напруженості, еластичності й збудливості тканини і органів	atonia, <i>ae f</i>
основа	basis, <i>is f</i>
остеопороз; дистрофія кісткової тканини з перестроювання її структури	osteoporōsis, <i>is f</i>

остеохондроз; дистрофічний процес у кістковій і хрящовій тканинах	osteochondrōsis, <i>is f</i>
остистий	spinōsus, <i>a, um</i>
ость; хребет	spina, <i>ae f</i>
отвір; апертура	apertūra, <i>ae f</i> ; foramen, <i>īnis n</i>
отогенний	otogēnus, <i>a, um</i>
отосклероз; патологічний процес у кістковому лабіринті	otosclerōsis, <i>is f (syn. otodystrophia, ae f)</i>
отруєння йодом	iodismus, <i>i m</i>
очна ямка; орбіта	orbīta, <i>ae f</i>
очний	ophthalmīcus, <i>a, um</i>
очноямковий	orbitalis, <i>e</i>

П

поперек	lumbus, <i>i m</i>
павук; павутина	arachnē, <i>ēs f</i>
палець	digitus, <i>i m</i>
панкреатичний	pancreatīcus, <i>a, um</i>
параліч	paralysis, <i>is f</i>
– верхніх або нижніх кінцівок	paraplegia, <i>ae f</i>
– верхніх та нижніх кінцівок	quadriplegia, <i>ae f</i>
– всього тіла	panplegia, <i>ae f</i>
– м'язів очей	ophthalmoplegia, <i>ae f</i>
– м'язів половини тіла	hemiplegia, <i>ae f</i>
– м'язів сечового міхура	cystoplegia, <i>ae f</i>
– м'язів тіла	myoplegia, <i>ae f</i>
– м'язів язика	glossoplegia, <i>ae f</i>
– однієї кінцівки	monoplegia, <i>ae f</i>
параноїчний; параноїдальний	paranoideus, <i>a, um</i>
парез; неповний параліч	paresis, <i>is f</i>
пароксизмальний	paroxysmālis, <i>e</i>
патологічне збільшення молочних залоз	macromastia, <i>ae f</i>
– губ	macrocheilia, <i>ae f</i>
– язика	macroglossia, <i>ae f</i>
паховий	inguinālis, <i>e</i>
пенетруючий; проникний	penetrans, <i>ntis</i>
перевозити	transporto, <i>āre 1</i>
перегородка	septum, <i>i n</i>
передбачати; запасати	provideo, <i>ēre 3</i>
передлежання	praesentatio, <i>ōnis f</i>
передня стінка грудної клітки	pectus, <i>ōris n</i>

передпліччя	antebrachium, <i>ii n</i>
передсердя	praecordium, <i>ii n</i>
передчасний	praematūrus, <i>a, um</i>
переливання	transfusio, <i>ōnis f</i>
переливати	transfundo, <i>ěre 3</i>
перелом	fractūra, <i>ae f</i>
пересадка; трансплантація	transplantatio, <i>ōnis f</i>
– власних тканин з однієї частини тіла на іншу	autoplastica, <i>ae f (syn. autotransplantatio, ōnis f)</i>
– із використанням тканин від іншої людини	homoplastica, <i>ae f</i>
– зворотне пересадження; приживлення	replantatio, <i>ōnis f</i>
– людині тканин або органів від тварин	heteroplastica, <i>ae f</i>
перетинчастий; мембранний; плівчастий	membranaceus, <i>a, um</i> ; membranosus, <i>a, um</i>
перистальтика в зворотному напрямку	antiperistaltica, <i>ae f</i>
пероральний	peroralis, <i>e</i>
печінка	hepar, <i>ātis n</i>
печінка морських тварин і риб	jecur, <i>ōris, n</i>
печінковий	hepaticus, <i>a, um</i>
півмісяцевий	semilunāris, <i>e</i>
підборіддя	mentum, <i>i n</i>
підборідний	mentālis, <i>e</i>
підвищена реактивність організму	hyperergia, <i>ae f</i>
– температура тіла	hyperthermia, <i>ae f</i>
– частота серцевих скорочень	tachycardia, <i>ae f</i>
– чутливість нюхового аналізатора	hyperosmia, <i>ae f</i>
підвищене виділення жовчі (жовчних пігментів) у кишки	hypercholia, <i>ae f</i>
– виділення з сечею діастази (амелази)	diastasuria, <i>ae f</i>
– сечі	(<i>syn. amylasuria, ae f</i>)
– слизовою оболонкою хлороводневої кислоти та шлункових ферментів	polyuria, <i>ae f</i>
підвищений артеріальний тиск	hyperchylia, <i>ae f</i>
підвищений вміст зв'язаного (прямого) і вільного (непрямого) білірубіну у сироватці крові	hypertensio, <i>ōnis f</i>
– вміст ліпази у сечі	hyperbilirubinaemia, <i>ae f</i>
– вміст сульфатів у сироватці крові	hyperlipasuria, <i>ae f</i>
– вміст у крові концентрації фосфатів	hypersulfataemia, <i>ae f</i>
– вміст у плазмі та крові кислот	hyperphosphataemia, <i>ae f</i>
– вміст у сечі пентод	hyperacidaemia, <i>ae f</i>
	pentosuria, <i>ae f</i>

– вміст уробіліну в сечі	hyperurobilinuria, <i>ae f</i>
– вміст хлороводневої кислоти у шлунково-му соці	hyperchlorhydria, <i>ae f</i> (<i>syn.</i> hyperaciditas, <i>ātis f</i>)
– вміст холестерину в крові	hypercholesterinaemia, <i>ae f</i>
– вміст цукру в крові	hyperglykaemia, <i>ae f</i>
підвищення; виступ на кістці	eminentia, <i>ae f</i>
підвищення концентрації в крові сечової кислоти та її солей	hyperurikaemia, <i>ae f</i>
– чутливості до різних видів подразнення	hyperaesthesia, <i>ae f</i>
– чутливості однієї половини тіла до різних видів подразників	hemihyperaesthesia, <i>ae f</i>
підгострий	subacūtus, <i>a, um</i>
піддіафрагмальний	subdiaphragmaticus, <i>a, um</i>
підіймати	levo, <i>āre l</i>
підіймач (м'яз)	levator, <i>ōris m</i>
піднебінний	palatīnus, <i>a, um</i>
піднебіння	palatum, <i>i n</i>
підощва, рослина	planta, <i>ae f</i>
підшовний, рослинний	plantāris, <i>e</i>
підпора	sustentacūlum, <i>i n</i>
підпупковий	infraumbilicālis, <i>e</i>
підсилення тону м'яза або м'язового шару, або стінки порожнистого органа	hypertonia, <i>ae f</i>
підшкірний	subcutaneus, <i>a, um</i>
підшлункова залоза	pancreas, <i>ātis n</i>
пілорус; воротар шлунка	pylōrus, <i>i m</i>
піогенний; гноетворний	pyogenus, <i>a, um</i> ; pyogenes, <i>is</i> pyrogēnus, <i>a, um</i>
пірогенний; зумовлений підвищенням температури	
піт	sudor, <i>ōris, m</i>
піхва	vagīna, <i>ae f</i>
піхвовий	vaginālis, <i>e</i>
пластична операція на кишечнику	enteroplastica, <i>ae f</i>
– на рогівці ока	keratoplastica, <i>ae f</i>
– на язичці	glossoplastica, <i>ae f</i>
плацента	placenta, <i>ae f</i>
плевра	pleura, <i>ae f</i>
плеврит ексудативний	pleuritis exsudativa

плече	brachium, <i>ii n</i>
плечова кістка	humĕrus, <i>i m</i>
плечовий	humĕrālis, <i>e</i>
пляма; зміна кольору шкіри	macūla, <i>ae f</i>
пневмонія; запалення легенів	pneumonia, <i>ae f</i>
повільний; пізній	tardus, <i>a, um</i>
повний	complĕtus, <i>a, um</i>
подвійний зір	diplopia, <i>ae f</i>
позалобовий	postfrontālis, <i>e</i>
полікістоз; наявність у паренхіматозних органах великої кількості тонкостінних кіст	polycystosis, <i>is f</i>
поліфагія; багатोїдність	polyphagia, <i>ae f</i>
понижена функція живлення клітин та тканин	hypotrophia, <i>ae f</i>
понижений вміст тромбоцитів у периферичній крові	thrombopenia, <i>ae f</i>
пониження виділення будь-якого травного соку (шлункового, кишкового)	hypochylia, <i>ae f</i>
поперекóвий	lumbālis, <i>e</i>
поперечний	transversus, <i>a, um</i>
поранення	vulneratio, <i>ōnis f</i>
порушення апетиту; зіпсований смак	parorexia, <i>ae f</i>
– жовчоутворення і жовчовиділення	dyscholia, <i>ae f</i>
– кількості і складу мікрофлори організму	dysbacteriōsis, <i>is f</i>
– нюху	parosmia, <i>ae f</i>
– пігментації шкіри; білі плями на шкірі	(<i>syn. dysosmia, ae f</i>)
– тонусу м'язів та судин	leucoderma, <i>ātis n</i>
– узгодженої діяльності, наприклад, м'язів (синергістів), залоз внутрішньої секреції і т. п.	dystonia, <i>ae f</i>
– функції, розлад функції	asynergia, <i>ae f</i>
посилення дихання; стан, при якому дихання стає частішим і більш глибоким, ніж за нормальних умов	dysfunctio, <i>ōnis f</i>
постхолецистектомічний	hyperpnoë, <i>ēs f</i>
потиличний	postcholecystectomīcus, <i>a, um</i>
потьмарення свідомості	occipitālis, <i>e</i>
почервоніння	obnubilatio mentalis
почуття	rubor, <i>ōris m</i>
поява смакових відчуттів при відсутності відповідних подразників	sensus, <i>us m</i>
пояс	parageusia, <i>ae f</i>
присінок; переддвер'я	cingūlum, <i>i n</i>
	vestibūlum, <i>i n</i>

правець	tetānus, i <i>m</i>
правий	dexter, tra, trum
прагнення до підвищеного вживання рідини	polydipsia, ae <i>f</i>
привідний (м'яз)	adductor, ōris <i>m</i>
пригнічувач (нерв)	depressor, ōris <i>m</i>
прийняття	receptio, ōnis <i>f</i>
прилад для визначення вмісту жиру в молоці	butyromēter, tri <i>m</i>
— для визначення кількості гемоглобіну в крові	chromocytomēter, tri <i>m</i>
— для визначення порогів чутливості	aesthesiometer, tri <i>m</i>
— для визначення пульсових коливань стінок артерії	sphygmograph, i <i>n</i>
— для визначення кількості сечовини в сечі	ureomēter, tri <i>m</i>
— для визначення ступеня звуженості сечовивідного каналу	urethromēter, tri <i>m</i>
прилад для вимірювання больової чутливості	algesimēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання грудної клітки та визначення її змін при диханні	sthetomēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання дози або сили дози іонізуючого випромінювання	dosimēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання життєвої ємності легень	spiromēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання і реєстрації змін серцевого циклу	cardiocyclograph, i <i>n</i>
— для вимірювання і реєстрації скорочувальної діяльності матки під час пологів	hysterograph, i <i>n</i> (syn. hysterodynamograph, i <i>n</i> ; tocograph, i <i>n</i> ; tocodynamograph, i <i>n</i>)
— для вимірювання кількості тепла, яке виділяє організм людини у процесі життєдіяльності	biocalorimēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання окружності і діаметра грудної клітки	thoracomēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання суглобів	arthromēter, tri <i>m</i>
— для вимірювання частоти серцевих скорочень	cardiotachomēter, tri <i>m</i>
прилад для візуального дослідження трахеї і бронхів	bronchoscop, i <i>n</i>
— для дослідження особливостей морфології людини	anthropomēter, tri <i>m</i>
— для дослідження під збільшенням слизової оболонки піхвової частини шийки матки і стінок піхви	colposcop, i <i>n</i>

— для дослідження слизової оболонки шлунка шляхом її оглядання і фотографування	photogastroscopec, <i>i n</i>
— для дослідження слухового аналізатора людини	audiometer, <i>tri m</i>
— для дослідження тону і скорочувальної властивості м'язової оболонки сечового міхура	cystometer, <i>tri m</i>
— для огляду внутрішньої поверхні товстої кишки	colonoscopec, <i>i n</i>
— для огляду слизової оболонки рота	stomatoscopec, <i>i n</i>
— для огляду стінок порожнини носа за допомогою дзеркал	rhinoscopec, <i>i n</i>
— для рентгенографії сечовивідного каналу після його заповнення контрастною речовиною	urethrograph, <i>i n</i>
— для розділення сумішей речовин з метою дослідження або очистки	chromatograph, <i>i n</i>
— для спостереження і реєстрації коливних процесів (загальна назва)	oscillograph, <i>i n</i>
приносний	afferens, <i>ntis</i>
припарка; гарячий компрес	cataplasma, <i>ātis n</i>
припинення кровотечі	haemostasis, <i>is f</i>
присінковий; вестибулярний	vestibulāris, <i>e</i>
пристрасть до кокаїну	cocainismus, <i>i n</i>
присутність сечі в крові	uraemia, <i>ae f</i>
прободіння; проривання (прорив); виникнення наскрізного дефекту стінки полого органа	perforatio, <i>ōnis f</i>
провізор	provisor, <i>ōris m</i>
прогноз; передбачення	prognōsis, <i>is f</i>
прогресуючий	progressivus, <i>a, um</i>
проколотий; пробитий	perforātus, <i>a, um</i>
промацування; прощупування	palpatio, <i>ōnis f</i>
промежина	perineum, <i>i n</i>
променевий; радіальний	radiālis, <i>e</i>
променистий	radiātus, <i>a, um</i>
проміжний мозок	diencephalon, <i>i n</i>
промінь	radius, <i>ii m</i>
простата; передміхурова залоза	prostāta, <i>ae f</i>
простий	simplex, <i>īcis</i>
простукування	percussio, <i>ōnis f</i>
проти заплідний	anticoncipiens, <i>ntis</i>
протипоказання	contraindicatio, <i>ōnis f</i>

протока	ductus, a, um
процес розпаду еритроцитів	erythrolysis, is <i>f</i>
– кісткової тканини	osteolysis, is <i>f</i>
– кров'яних тілець	haemolysis, is <i>f</i>
– лейкоцитів	leucolysis, is <i>f</i> ; leucocytolysis, is <i>f</i>
– мозку	cerebrolysis, is <i>f</i>
– суглобів	arthrolysis, is <i>f</i>
процес утворення сечі	uropoësis, is <i>f</i>
– лейкоцитів; білокрівцетворення	leucopoësis, is <i>f</i>
проціджування	colatio, ònis <i>f</i>
проціджувати	colo, āre <i>l</i>
пряма кишка	rectum, i <i>n</i>
прямий; вірний	directus, a, um; rectus, a, um
псевдогемофілія; блідість шкіри і слизових оболонok	pseudohaemophilia, ae <i>f</i>
психічний	psychīcus, a, um
психоз; хворобливий розлад психіки	psychōsis, is <i>f</i>
псоріаз; лускатий лишай	psoriāsis, is <i>f</i>
пульс	pulsus, us <i>m</i>
пупковий	umbilicālis, e
пухлина; припухлість	tumor, òris <i>m</i>
– зі сполучної тканини	fibrōma, ātis <i>n</i>
– спинного мозку	tumor intramedullaris
– шкіряна	dermatoma, ātis <i>n</i>
– що розвивається із епітелію	epithelioma, ātis <i>n</i>

Р

рак; злаякісне новоутворення	cancer, cri <i>m</i>
рак шкіри	epithelioma cutis
рана	vulnus, ěris <i>n</i>
реберний	costālis, e
ребро	costa, ae <i>f</i>
ревматизм	rheumatismus, i <i>m</i>
ревматоїдний	rheumatoideus, a, um
резистенція; протидія опору	resistentia, ae <i>f</i>
результат дослідження м'язової тканини за допомогою інструментів	myogramma, ātis <i>n</i>
рентгенівська установка спеціальної конструкції, призначена для томографії	tomograph, i <i>n</i>
рентгенівський знімок венозної сітки	phlebogramma, ātis <i>n</i>
– жовчного міхура	cholecystogramma, ātis <i>n</i>

– суглоба	arthrogramma, ātis <i>n</i>
– що фіксується на світлочутливому матеріалі	roentgenogramma, ātis <i>n</i>
рентгенографічне дослідження сечового міхура	pericystographia, <i>ae f</i>
– внутрішніх органів	roentgenographia, <i>ae f</i>
– жовчного міхура	cholecystographia, <i>ae f</i>
– молочної залози, без застосування контрастних речовин	mammographia, <i>ae f</i>
– нирок	nephrographia, <i>ae f</i>
– сечовивідного каналу після його заповнення контрастною речовиною	urethrographia, <i>ae f</i>
– спинного мозку після введення контрастної речовини	myelographia, <i>ae f</i>
– судин серця із введенням контрастних речовин	angiocardiographia, <i>ae f</i>
– порожнини матки після введення контрастної речовини	metrographia, <i>ae f</i>
респіратор	respirator, ōris <i>m</i>
речовини, що мають токсичний вплив на лейкоцити	leucotoxina, ōrum <i>n</i>
ритмічне розширення порожнин серця, що настає після його скорочення	diastōle, <i>is f</i>
рівний	aequālis, <i>e</i>
ріг	cornu, <i>us n</i>
рідкий	fluīdus, <i>a, um</i>
розділ анатомії, що вивчає будову м'язової системи	myalugia, <i>ae f</i>
– що вивчає будову скелета	osteologia, <i>ae f</i>
розділ медицини, що вивчає етіологію, патогенез, клініку, діагностику, профілактику та лікування неінфекційних хвороб органів травлення	gastroenterologia, <i>ae f</i>
– що вивчає закономірність старіння живих організмів, у т. ч. людини	gerontologia, <i>ae f</i>
– що вивчає захворювання крові та кровотворний апарат	haematologia, <i>ae f</i>
– що вивчає захворювання вуха, горла, носа та методи їх лікування	otolaryngologia, <i>ae f</i> (<i>syn.</i> otorhinolaryngologia, <i>ae f</i>)
– що вивчає захворювання гортані	laryngologia, <i>ae f</i>
– що вивчає захворювання серцево-судинної системи	cardiologia, <i>ae f</i>
– що вивчає захворювання шкіри	dermatologia, <i>ae f</i>
– який займається лікуванням пухлин	oncologia, <i>ae f</i>

– який займається лікуванням та профілактикою хвороб порожнини рота	stomatologia, <i>ae f</i>
розділ педагогіки, який займається корекцією мовленнєвих порушень	logopaedia, <i>ae f</i>
розділення	divisio, <i>ōnis f</i>
розділяти	divido, <i>ēre 3</i>
розлад довільних рухів, розлад координації	dyskinesia, <i>ae f</i>
– зору	dysopsia, <i>ae f</i>
– зору, при якому предмети здаються більшими, ніж вони є насправді	macropsia, <i>ae f</i>
– нюху	dysosmia, <i>ae f</i>
– сечовиділення	dysuria, <i>ae f</i>
розмочування; настоювання	maceratio, <i>ōnis f</i>
розмочувати; настоювати	macero, <i>āre 1</i>
розпад еритроцитів	erythrocytolysis, <i>is f</i>
розрив	ruptura, <i>ae f</i>
– кровеносної або лімфатичної судини	angiorrhaxis, <i>is f</i>
– серця	cardiorrhēxis, <i>is f</i>
розсіяний; поширений	disseminātus, <i>a, um</i>
розтин (трупа); розріз	secretio, <i>ōnis f</i>
– гортані	laryngotomia, <i>ae f</i>
– гортані та трахеї	laryngotracheotomia, <i>ae f</i>
– легенів	pneumotomia, <i>ae f</i>
– матки	hysterotomia, <i>ae f</i>
– маткової труби	salpingotomia, <i>ae f</i>
– спинного мозку	myelotomia, <i>ae f</i>
– суглобів	artherotomia, <i>ae f</i>
– тканин легенів	pneumonotomia, <i>ae f</i>
розум; думка; мислення	mens, <i>ntis f</i>
розумовий; душевний; психічний	mentālis, <i>e</i>
розчинник	dissolutor, <i>ōnis m</i>
розширення просвіту судин	angiectasia, <i>ae f</i>
– склери	sclerectasia, <i>ae f</i>
розщеплений	bifurcātus, <i>a, um</i>
ромбоподібний	rhomboideus, <i>a, um</i>
рослинний	vegetabilis, <i>e</i>
рот	os, <i>oris n</i>
ротація; обертання	rotatio, <i>ōnis f</i>
С	
сальник	omentum, <i>i n</i>
сальниковий	omentālis, <i>e</i>

санаторій	sanatoriūm, ii <i>n</i>
сантиграм	centigramma, ātis <i>n</i>
саркома; злоякісна сполучнотканинна пухлина	sarcōma, ātis <i>n</i>
свідоме перебільшення хворобливих явищ	aggravatio, ōnis <i>f</i>
свічка; супозиторій	suppositorium, ii <i>n</i>
себорея; захворювання шкіри	seborrhoea, ae <i>f</i>
селезінка	splen, enis <i>m</i> ; lien, enis <i>m</i>
селезінковий	splenicus, a, um
сепсис; «зараження крові», інфекційне захворювання, викликане гноєтворними мікробами	sepsis, is <i>f</i>
септичний	septicus, a, um
серединний	palatinus, a, um (<i>syn.</i> mediānus, a, um)
середній	medius, a, um
середня частина живота	mesogastrium, ii <i>n</i>
серце	cor, cordis <i>n</i>
серцевий	cardialis, e
сеча	urīna, ae <i>f</i>
сечовий	urinarius, a, um
сечокам'яна хвороба	urolithiāsis, is <i>f</i>
симбіоз; співжиття	symbiōsis, is <i>f</i>
симпатичний	sympathicus, a, um
симпатія; співчуття	sympāthia, ae <i>f</i>
симптом; ознака	symptoma, ātis <i>n</i>
синдесмоз; фіброзне з'єднання кісток	syndesmōsis, is <i>f</i>
синдром; комплекс симптомів	syndrōmum, i <i>n</i>
синтез	synthesis, is <i>f</i>
система	systema, ātis <i>n</i>
системний	systemicus, a, um
сидероз; відкладання заліза в тканинах	siderōsis, is <i>f</i>
сітківка	retīna, ae <i>f</i>
скальпель	scalpellum, i <i>n</i>
складний	compositus, a, um
склеродермія; болісне затвердіння шкіри (дерматосклероз)	sclerodermia, ae <i>f</i>
склероз; затвердіння; патологічне ущільнення тканин	sclerōsis, is <i>f</i>
— артеріальних судин	atherosclerōsis, is <i>f</i> ; arteriosclerōsis, is <i>f</i>
слабоумство	dementia, ae <i>f</i>
слиз	mucilago, ĩnis <i>f</i>

слина	saliva, ae <i>f</i>
сліпа кишка	caecum, i <i>n</i>
сліпокишковий	caecālis, e
слуховий	audītus, a, um
сльоза	lacrīma, ae <i>f</i>
смак	gustus, us <i>m</i>
собачий	canīnus, a, um
сон	somnium, ii <i>n</i>
соскоподібний	mastoideus, a, um
сосок; сосочок	papilla, ae <i>f</i>
спазм	spasmus, i <i>m</i>
спазм прямої кишки	proctospasmus, i <i>m</i>
— м'язів бронхів	bronchospasmus, i <i>m</i>
— м'язів гортані	laryngospasmus, i <i>m</i>
— судини	angiospasmus, i <i>m</i>
— шлунка	gastrospasmus, i <i>m</i>
спазматичний, судорожний, судомний	spasticus, a, um
спайка; комісура	commissūra, ae <i>f</i>
спинний	spinālis, e
спинномозковий	medullāris, e
спільний	commūnis, e
сплетіння	plexus, us <i>m</i>
сповільнене ковтання	bradyphagia, ae <i>f</i>
— серцебиття	bradycardia, ae <i>f</i>
спонтанний; самовільний; судомний	spontaneus, a, um
справжній	verus, a, um
стабільний	stabīlis, e
старечий	senīlis, e
статевий; генітальний	genitālis, e
стать	sexus, us <i>m</i>
стеноз; звуження трубчастого органа або його зовнішнього отвору	stenōsis, is <i>f</i>
стенокардія	stenocardia, ae <i>f</i>
стерилізація; знепліднення	sterilisatio, ōnis <i>f</i>
стерілізувати	steriliso, āre <i>l</i>
стовпчик; колінна чашечка	columella, ae <i>f</i>
стояти	sto, āre <i>l</i>
стравохідний	oesophageus, a, um
stroma; кістяк; основа тканини, органів	stroma, ātis <i>n</i>
струс	commotio, ōnis <i>f</i>
сублінгвальний; під'язиковий	sublinguālis, e
суглоб	articulatio, ōnis <i>f</i>
суглобовий	articulāris, e

судина
судинний
сухість шкіри
сухожильний
схильність до судом гортані
— до утворення тромбів

vas, vasis *n*
vasculāris, *e*
xerodermia, *ae f*
tendineus, *a, um*
spasmophilia, *ae f*
trombophilia, *ae f*

Т

таз
тахісистолія; тріпотіння передсердя
теплій
терапія; лікування
тетрапарез; напівпараліч
тиф
тіло
тільце
тканина

токсикоз; стан, який викликало отруєння
тонзиліт; запалення піднебінних мигдаликів
тонкий; вузький; дрібний; м'який
тотальний; весь
точкове, наскрізне порушення цілісності стінки порожнистого органа
травма
травматичний
травний; харчовий
транспортбельний; якого можна транспортувати
трійчастий
тріщини шкіри; рагади
тріщина; шілина; фісура
тромб; згусток крові
тромбоз; утворення тромбів
труба
туберкульоз
туберкульоз легенів; сухоти

pelvis, *is f*
tachysystolia, *ae f*
tepīdus, *a, um*
therapia, *ae f*
tetraparesis, *is f*
thyphus, *i m*
corpus, *ōris n*
corpuscūlum, *i n*
tela, *ae f*; textus, *a, um*
(*zicm.* — тканинний)
toxicōsis, *is f*
tonsillitis, *itīdis f*
tenuis, *e*
totālis, *e*
microperforatio, *ōnis f*

trauma, *ātis n*
traumatīcus, *a, um*
alimentarius, *a, um*
transportabilis, *e*

trigeminālis, *e*
rhagades, *um f/pl*
fissura, *ae f*
thrombus, *i m*
thrombōsis, *is f*
tuba, *ae f*
tuberculōsis, *is f*
phthisis, *is f*

У

указувати; відображати
ураження м'яза серця у результаті атеросклерозу венозних артерій

indico, *are l*
cardiosclerōsis, *is f*

– нирок з патологічними змінами переважно ниркових кінцівок	nephrōsis, <i>is f</i>
– шкіри різної етіології	dermatōsis, <i>is f</i>
уретеролітіаз, каміння в сечовику	ureterolithiāsis, <i>is f</i>
ускладнений	complicātus, <i>a, um</i>
ускладнений та хворобливий акт дефекації	dyschesia, <i>ae f</i>
усунення чи відсутність відчуття болю; нечутливість до больових подразнень	analgesia, <i>ae f</i>
утворення великої кількості мікролітів	microlithiāsis, <i>is f</i>
утримання	abstinentia, <i>ae f</i>
утруднене ковтання	dysphagia, <i>ae f</i>
ущільнення кісткової тканини	osteosclerōsis, <i>is f</i>
– нирок у результаті розростання тканини	nephrosclerōsis, <i>is f</i>

Ф

фаза; проявлення; певний момент	phasis, <i>is f</i>
у розвитку явища	
фібриляція; миготіння	fibrillatio, <i>ōnis f</i>
фіброма; доброякісна пухлина зі сполучної тканини	fibroma, <i>ātis n</i>
– носоглотки	fibroma epipharyngis
фіброматоз; наявність значної кількості фібром	fibromatōsis, <i>is f</i>
фільтрація	filtratio, <i>ōnis f</i>
фільтрувати	filtrō, <i>āre l</i>
флегмона; запалення клітковини гнійне	phlegmōne, <i>es f</i>
фонендоскопія; вислуховування за допомогою фонендоскопа	phonendoscopia, <i>ae f</i>
форма	forma, <i>ae f</i>
функціональний	functionālis, <i>e</i>

Х

хвіст	cauda, <i>ae f</i>
хвороба; захворювання	morbis, <i>i m</i>
хвороби головного мозку, що характеризуються дистрофічними змінами (загальна назва)	encephalopathia, <i>ae f</i>
хвороблива пристрасть до алкоголю	alcoholīsmus, <i>i m</i>
– до морфію	morphinismus, <i>i m</i>
хвостатий	caudātus, <i>a, um</i>
хвостовий; каудальний	caudālis, <i>e</i>
хірургічне розкриття черевної порожнини	laparotomia, <i>ae f</i>
холера	cholera, <i>ae f</i>
холодний	frigīdus, <i>a, um</i>
хребець	vertēbra, <i>ae f</i>

хребцевий; хребетний	vertebrālis, e
хронічне захворювання артерій (різновид артеріосклерозу); потовщення стінки артерій	atherosclerosis, is <i>f</i>
хронічне захворювання суглобів	arthrōsis, is <i>f</i>
хрящ	cartilago, ĩnis <i>f</i>
хрящовий	cartilagineus, a, um

Ц

центральний	centrālis, e
цибулина; яблуко (очне)	bulbus, i <i>m</i>
циркуляція; кровообіг	circulatio, ōnis <i>f</i>
цироз; зморщення	cirrōsis, is <i>f</i>
цукровий; медовий	mellitus, a, um
цукровий діабет	diabēthes mellitus

Ч

час	chronos, i <i>n</i>
частий	frequens, ntis
частка	lobus, i <i>m</i>
часточка	lobūlus, i <i>m</i>
червоний	ruber, bra, brum
червоний тромб	thrombus ruber
черевний	abdominālis, e
черевний тиф	typhus abdominālis
череп	cranium, ii <i>n</i>
число	numērus, i <i>m</i>
човноподібний	scaphoideus, a, um
чорний	niger, gra, grum
чотириголовий	quadriceps, cipītis
чужий; сторонній; зайвий	aliēnus, a, um

Ш

шийка (матки, зуба); шия (нижня частина, карк)	cervix, ĩcis <i>f</i>
шкіра	cutis, is <i>f</i> (<i>syn.</i> derma, ātis <i>n</i>)
шкірка	cuticūla, ae <i>f</i>
шлункова грижа	gastrocēle, es <i>f</i>
шлункова кровотеча	gastrorrhagia, ae <i>f</i>
шлунковий	gastrīcus, a, um
шлунок	gaster, tris <i>f</i> ; ventricūlus, i <i>m</i>

шов (шво)
штучний зовнішній свищ шлунка

sutūra, ae *f*
gastrostoma, ae *f*

Щ

щелепа нижня

mandibŭla, ae *f*

Я

ядерце
яечник
язик
язиковий
яйце
яма, ямка
ямочка
ясна
ящур

nucleŏlus, i *m*
ovarium, ii *n*
lingua, ae *f*
linguālis, e
ovum, i *n*
fossa, ae *f* (*syn.* fovea, ae *f*)
fossŭla, ae *f*
gingīva, ae *f*
aphthae epizootīcae

ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

А

<i>abdōmen, īnis n</i>	живіт, черево
<i>abdominālis, e</i>	черевний
<i>abductio, ōnis f</i>	відведення
<i>abductor, ōris m</i>	відвідний (м'яз)
<i>ablatio, ōnis f</i>	відсікання; відшарування
<i>abnormālis, e</i>	анормальний; ненормальний
<i>abortus, us m</i>	викидень; аборт
<i>abscessus, us m</i>	абсцес; нарив
<i>abstinentia, ae f</i>	утримання
<i>acarina, ae f</i>	кліщ
<i>accessorius, a, um</i>	додатковий
<i>accidentalīs, e</i>	випадковий; вторинний
<i>acetabŭlum, i n</i>	вертлюжна западина
<i>achlorhydria, ae f</i>	ахлоргідрія; відсутність вільної хлороводневої кислоти у вмісті шлунка
<i>acholia, ae f</i>	ахолія; ненадходження жовчі в кишечник
<i>achylia, ae f</i>	ахілія; відсутність шлункового соку, пепсину або іншого травного ферменту
<i>acquisitus, a, um</i>	набутий
<i>acrobaticus, a, um</i>	акробатичний
<i>acromegalia, ae f</i>	акромегалія; розростання кісток кисті, стопи та обличчя
<i>acromegalicus, a um</i>	акромегалічний; що стосується розростання кісток
<i>acrophobia, ae f</i>	акрофобія; боязнь висоти
<i>acrotismus, i m</i>	акротизм; відсутність або невідчужання пульсу при пальпаторному обстеженні
<i>activachronicus, a, um</i>	активохронічний; з частими загостреннями
<i>acutus, a, um</i>	гострий
<i>adductor, ōris, m</i>	привідний (м'яз)
<i>aden, adēnis n</i>	залоза
<i>adenectomy, ae f</i>	аденектомія; операція видалення залоз
<i>adenoma, ātis n</i>	аденома; справжня залозиста пухлина
<i>adenomatōsis, is f</i>	аденоматоз; наявність численних аденом
<i>adenopathia, ae f</i>	аденопатія; загальна назва захворювань лімфатичних вузлів
<i>adenoviralis, e</i>	аденовірусний

<i>adeps, adipis m</i>	жир; сало
<i>adhaesivus, a, um</i>	адгезивний; злиплий; липкий
<i>adipōsus, a, um</i>	жировий
<i>aequalis, e</i>	рівний; однаковий
<i>aesthesiomēter, tri m</i>	естезіометр; загальна назва приладів для визначення порогів чутливості
<i>aesthesiometria, ae f</i>	естезіометрія; метод визначення порогів чутливості (тактильної, больової, температурної)
<i>aethiologia, ae f</i>	етіологія; вчення про причини (захворювання)
<i>affērens, ntis</i>	аферентний; приносний
<i>aggravatio, ōnis f</i>	агравация; перебільшення хворобливих явищ
<i>agnosia, ae f</i>	агнозія; розлад розпізнавання предметів за допомогою зору (зорова агнозія); дотику (тактильна агнозія); слуху (слухова агнозія)
<i>albus, a, um</i>	білий
<i>alcoholīcus, a, um</i>	алкогольний
<i>alcoholismus, i m</i>	алкоголізм; пристрасть до алкоголю
<i>algesimēter, tri m</i>	алгезиметр; прилад для вимірювання болю
<i>algesimetria, ae f</i>	алгезиметрія; метод вимірювання болю
<i>aliēnus, a, um</i>	чужий; сторонній, зайвий
<i>alimentarius, a, um</i>	травний; харчовий
<i>allergia, ae f</i>	алергія; підвищена чутливість організму щодо повторної дії на нього того чи іншого алергену
<i>allergīcus, a, um</i>	алергічний; алергійний
<i>alveolus, i m</i>	альвеола; комірка
<i>amoebiāsis, is f</i>	амебіаз; амебна дизентерія
<i>amputatio, ōnis f</i>	ампутація; відсікання
<i>anacrota, ae f</i>	висхідна частина пульсової хвилі
<i>anaemia, ae f</i>	анемія; малокрів'я; недокрів'я
<i>anaesthesia, ae f</i>	анестезія, обезболювання; знеболювання
<i>anaesthesiologia, ae f</i>	анестезіологія; наука про знеболювання
<i>analgesia, ae f</i>	аналгезія; усунення чи відсутність відчуття болю; нечутливість до больових подразнень
<i>anālis, e</i>	анальний; відхідниковий; що стосується заднього проходу
<i>anamnēsis, is f</i>	анамнез; згадування хворого; дані про розвиток хвороби
<i>anatomia, ae f</i>	анатомія; наука про будову та форму тіла людини та взаємозв'язок його органів і тканин
<i>anatomīcus, a, um</i>	анатомічний

aneurysma, ae <i>f</i>	аневризма; розширення просвіту артерії
angiectasia, ae <i>f</i>	ангіектазія; стійке розширення судин
angitis, itidis <i>f</i>	ангіт; запалення кровоносної судини, артерії або вени
angina, ae <i>f</i>	ангіна; запалення горла; горлова жаба
angiocardio-graphia, ae <i>f</i>	ангіокардіографія; рентгенографія порожнини серця й судин
angiofibroma, ātis <i>n</i>	ангіофіброма; доброякісна пухлина з судинної та волокнистої сполучної тканини
angiographia, ae <i>f</i>	ангіографія; метод рентгенологічного дослідження артерій і вен після введення в них контрастної речовини
angioma, ātis <i>n</i>	ангіома; доброякісна пухлина з кровоносних чи лімфатичних судин
angiorrhaphia, ae <i>f</i>	ангіорафія; накладання шва на судину
angiorrhaxis, is <i>f</i>	ангіорекс; розрив кровоносної або лімфатичної судини
angiospasmus, i <i>m</i>	ангіоспазм; спазм судини
anomalīa, ae <i>f</i>	аномалія; ненормальність
anorexia, ae <i>f</i>	анорексія; відсутність апетиту
anosmia, ae <i>f</i>	аносмія; відсутність нюху; втрата нюхової здатності
anserinus, a, um	гусячий
antebrachium, ii <i>n</i>	передпліччя
anthropophobia, ae <i>f</i>	антропофобія; боязнь людей, особливо незнайомих
anticoncipiens, ntis	протизаплідний
antiperistaltica, ae <i>f</i>	антиперистальтика; перистальтика в зворотному напрямку, наприклад, при блювоті
antropomētr, tri <i>m</i>	антропометр; прилад для дослідження особливостей морфології людини
antropometria, ae <i>f</i>	антропометрія; метод визначення особливостей морфології людини
antrosco-pia, ae <i>f</i>	антроскопія; огляд гайморової порожнини за допомогою антроскопа
anuria, ae <i>f</i>	анурія; відсутність сечі; припинення виділення сечі нирками
anus, i <i>m</i>	анус; задній прохід; відхідник
aorta, ae <i>f</i>	аорта

<i>apathia, ae f</i>	апатія; хвороблива емоційна байдужість
<i>apertura, ae f</i>	апертура; отвір
<i>apex, ĭcis m</i>	верхівка
<i>aphaeresis, is f</i>	аферез; видалення
<i>aphonia, ae f</i>	афонія; безголосся; беззвучність голосу
<i>apicalis, e</i>	апікальний; верхівковий
<i>apophysis, is f</i>	апофіз; кістковий виріст
<i>apoplexia, ae f</i>	апоплексія; мозковий інсульт; мозковий удар
<i>appendectomy, ae f</i>	апендектомія; видалення апендикса
<i>appendicitis, ĭtidis f</i>	апендицит; запалення апендикса
<i>appendiculāris, e</i>	апендикулярний; додатковий
<i>appendix, ĭcis f</i>	апендикс; додаток; відросток
<i>aqua, ae f</i>	вода
<i>aquōsus, a, um</i>	водний; водянистий
<i>arachne, es f</i>	павук; павутина
<i>arachnoidālis, e</i>	арахноїдальний
<i>arcuātus, a, um</i>	дугоподібний
<i>arcus, us m</i>	дуга
<i>a(r)rhythmia, ae f</i>	аритмія; порушення ритмічності роботи серця
<i>aromotherapia, ae f</i>	аромотерапія; лікування запахами
<i>arteiōla, ae f</i>	артеріола; маленька артерія
<i>arteria, ae f</i>	артерія; кровоносна судина, по якій кров тече від серця до периферичних судин
<i>arteriosclerōsis, is f</i>	артеріосклероз; затвердіння артеріальних судин
<i>arteriōsus, a, um</i>	артеріальний (артеріозний); рясно насичений артеріями
<i>arteriotomia, ae f</i>	артеріотомія; оперативний розтин артерії
<i>arthralgia, ae f</i>	артралгія; біль у суглобах
<i>arthritĭs, itĭdis f</i>	артрит; запалення суглобів
<i>arthrogramma, ātis n</i>	артрограма; рентгенівський знімок суглоба
<i>arthrologia, ae f</i>	артрологія; наука про сполучення кісток, суглобів, зв'язок
<i>arthrolysis, is f</i>	артроліз; процес розпаду суглобів
<i>arthromēter, tri m</i>	артрометр; прилад для вимірювання суглобів
<i>arthrometria, ae f</i>	артрометрія; метод вимірювання суглобів за допомогою артрометра
<i>arthropathia, ae f</i>	артропатія; загальна назва захворювань суглобів
<i>arthrōsis, is f</i>	артроз; хронічне захворювання суглобів
<i>a(r)rthrotomia, ae f</i>	артротомія; оперативний розтин порожнини суглоба

articularis, e	суглобовий
articulatio, ōnis <i>f</i>	суглоб
ascendens, ntis	висхідний
astasia, ae <i>f</i>	астазія; руховий розлад координації, при якому хворий не може стояти (спостерігається найчастіше при істерії)
asthenia, ae <i>f</i>	астенія; безсилля; загальна слабкість
asthma, ātis <i>n</i>	астма; напади задухи різного походження
asynergia, ae <i>f</i>	асинергія; порушення узгодженої діяльності, наприклад, м'язів (синергістів), залоз внутрішньої секреції і т. п.
ataxia, ae <i>f</i>	атаксія; розлад координації рухів, закономірної узгодженої дії м'язів
atherosclerosis, is <i>f</i>	атеросклероз; хронічне захворювання артерій (різновид артеріосклерозу); потовщення стінки артерій
atonia, ae <i>f</i>	атонія; в'ялість; ослаблення тону, тобто напруженості, еластичності й збудливості тканин і органів
atrophia, ae <i>f</i>	атрофія; зменшення маси й об'єму органа або тканини, яке супроводжується послабленням або припиненням їх функцій
atrophicus, a, um	атрофічний
attenuatus, a, um	ослаблений
audiometer, tri <i>m</i>	аудіометр; прилад для дослідження слухового аналізатора людини
audiometria, ae <i>f</i>	аудіометрія; метод дослідження слухового аналізатора людини
auditus, a, um	слуховий
auricula, ae <i>f</i>	вушко
auris, is <i>f</i>	вухо
auscultatio, ōnis <i>f</i>	аускультация; метод дослідження внутрішніх органів шляхом вислуховування звукових явищ, що виникають при роботі цих органів
autohaemotherapy, ae <i>f</i>	аутогемотерапія; лікування власною кров'ю
autoplastica, ae <i>f</i>	аутопластика; пересадка власних тканин з однієї частини тіла на іншу
autotransplantatio, ōnis <i>f</i>	аутотрансплантація; пересадка власних тканин організму
aversio, ōnis <i>f</i>	відвернення в інший бік

avitaminosis, *is f* авітаміноз; нестача в організмі вітамінів
azotaemia, *ae f* азотемія; наявність азоту у крові

В

bacteriālis, *e* бактеріальний
balneotherapia, *ae f* бальнеотерапія; лікування ваннами
basis, *is f* основа
benignus, *a, um* доброякісний
bilaterālis, *e* двосторонній
biliāris, *e; bilifer, era, erum* жовчний
bilirubinum, *i n* білірубін; жовчний пігмент
biocalorimēter, *tri m* біокалориметр; прилад для вимірювання кількості тепла, яке виділяє організм людини у процесі життєдіяльності
biocalorimetria, *ae f* біокалориметрія; метод вимірювання кількості тепла, яке виділяє організм людини у процесі життєдіяльності
biologia, *ae f* біологія; сукупність наук про живу природу
blastūla, *ae f* бластула; багатоклітинний одношаровий зародок
botulismus, *i m* ботулізм; важке отруєння зараженим продуктом
brachium, *ii n* плече
bradycardia, *ae f* брадикардія; сповільнене серцебиття
bradyphagia, *ae f* брадифагія; сповільнене ковтання
bronchiālis, *e* бронхіальний
bronchitis, *itīdis f* бронхіт; запалення слизової оболонки бронхів
bronchoscopeia, *ae f* бронхоскопія; обстеження бронхів за допомогою бронхоскопа
bronchospasmus, *i m* бронхоспазм; спазм м'язів бронхів
bronchus, *i m* бронх; розгалуження дихального горла у легенях
bulbus, *i m* цибулина; яблуко (очне)
butyromēter, *tri m* бутирометр; прилад для визначення вмісту жиру в молоці

С

caecālis, *e* сліпокишковий
caecum, *i n* сліпа кишка
calculus, *i m* камінь
calor, *ōris m* жар
canalicūlus, *i m* каналець

canalis, <i>is m</i>	канал
cancer, <i>cri m</i>	рак; злаякісне новоутворення
cancerphobia, <i>ae f</i> (<i>syn. carcinophob-</i> <i>bia, ae f</i>)	канкрофобія (карцинофобія), боязнь захво- рювання на рак
caninus, <i>a, um</i>	собачий
capillāris, <i>e</i>	капілярний
capillus, <i>i m</i>	волосина; волос (голови)
capitulum, <i>i n</i>	мала головка
caput, <i>ītis n</i>	голова; головка — розширений край органа, кістки, м'яз
caputātus, <i>a, um</i>	головчастий
cardialgia, <i>ae f</i>	кардіалгія; біль у серці
cardialis, <i>e</i>	кардіальний; серцевий
cardiocyclographia, <i>ae f</i>	кардіоциклографія; метод виявлення і реєстра- ції змін серцевого циклу
cardiogramma, <i>ātis n</i>	кардіограма; крива запису скорочень серця
cardiographia, <i>ae f</i>	кардіографія; метод реєстрації скорочень серця
cardiologia, <i>ae f</i>	кардіологія; наука про серцево-судинну сис- тему
cardiologus, <i>i m</i>	кардіолог; лікар, який лікує захворювання сер- цево-судинної системи
cardiolysis, <i>is f</i>	кардіоліз; операційне звільнення серця від зрощень
cardiomegalia, <i>ae f</i>	кардіомегалія; збільшення розмірів серця
cardiopathia, <i>ae f</i> (<i>syn. cardiomyopa-</i> <i>thia, ae f</i>)	кардіопатія; загальна назва захворювань серця невідомої етіології (<i>син. кардіоміопатія</i>)
cardiophobia, <i>ae f</i>	кардіофобія; боязнь захворювань серця
cardiorrhēxis, <i>is f</i>	кардіорекс; розрив серця
cardiosclerosis, <i>is f</i>	кардіосклероз; ураження м'яз серця у резуль- таті атеросклерозу венозних артерій
cardiostenosis, <i>is f</i>	кардіостеноз; звуження кардіального отвору, що з'єднує стравохід зі шлунком
cardiotachomēter, <i>tri m</i>	кардіотахометр; прилад для вимірювання час- тоти серцевих скорочень
cardiotherapia, <i>ae f</i>	кардіотерапія; лікування захворювань серця
cardiotomia, <i>ae f</i>	кардіотомія; оперативний розтин серця
cartilagineus, <i>a, um</i>	хрящовий

<i>cartilago, ĩnis f</i>	хрящ
<i>cataplasma, ātis n</i>	припарка; гарячий компрес
<i>catarrhalis, e</i>	катаральний
<i>catarrhus, i m</i>	катар; запалення слизової оболонки якого-небудь органа
<i>cauda, ae f</i>	хвіст
<i>caudālis, e</i>	хвостовий; каудальний
<i>caudātus, a, um</i>	хвостатий
<i>cellula, ae f</i>	клітина
<i>centigramma, ātis n</i>	сантиграм
<i>centralis, e</i>	центральний
<i>cephalgia, ae f</i>	цефалгія; головний біль
<i>cerebellum, i n</i>	мозочок
<i>cerebrālis, e</i>	церебральний; що стосується великого мозку
<i>cerebrolysis, is f</i>	цереброліз; процес розпаду мозку
<i>cerebropathia, ae f</i>	церебропатія; загальна назва захворювань головного мозку
<i>cerebrum, i n</i>	головний мозок
<i>cervix, icis f</i>	шийка (матки, зуба); шия (нижня частина, карк)
<i>chemiotherapia, ae f</i>	хіміотерапія; лікування хімічними засобами
<i>cholaemia, ae f</i>	холемія; надходження жовчі у кров
<i>cholecystectomy, ae f</i>	холецистектомія; видалення жовчного міхура
<i>cholecystitis, itidis f</i>	холецистит; запалення жовчного міхура
<i>cholecystogramma, ātis n</i>	холецистограма; рентгенівський знімок жовчного міхура
<i>cholecystographia, ae f</i>	холецистографія; рентгенологічне дослідження жовчного міхура
<i>cholecystopathia, ae f</i>	холецистопатія; загальна назва захворювань жовчного міхура
<i>cholecystostomia, ae f</i>	холецистостомія; оперативне створення штучного зовнішнього свища жовчного міхура
<i>cholecystectomy, ae f</i>	холецистектомія; повне видалення жовчного міхура
<i>cholelithiāsis, is f</i>	холелітіаз; жовчнокам'яна хвороба
<i>cholera, ae f</i>	холера
<i>cholestāsis, is f</i>	холестаз; застій жовчі
<i>chromatographia, ae f</i>	хроматографія; метод розділення сумішей речовин з метою дослідження
<i>chromocytometer, tri m</i>	хромоситометр; прилад для визначення кількості гемоглобіну в крові

chromocytometria, ae <i>f</i>	хромоцитометрія; метод визначення кількості гемоглобіну в крові
chronicus, a, um	хронічний; зтяжний; тривалий
chronos, i <i>n</i>	час
cingūlum, i <i>n</i>	пояс
circulatio, ōnis <i>f</i>	циркуляція; кровообіг
circumflectus, a, um	огинаючий
cirrhōsis, is <i>f</i>	цироз; заміщення фіброзною тканиною паренхіми печінки; зморщення
clavicūla, ae <i>f</i>	ключиця
claviculāris, e	ключичний
climactericus, a, um	клімактеричний
coagulatio, ōnis <i>f</i>	коагуляція; зсідання (згортання) крові
cocainismus, i <i>m</i>	кокаїнізм; пристрасть до кокаїну
coccygeus, a, um	куприковий
coccyx, ygis <i>m</i>	куприк
cochleāris, e	завитковий
colatio, ōnis <i>f</i>	проціджування
colitis, itidis <i>f</i>	коліт; запалення слизової оболонки товстої кишки
collapsus, us <i>m</i>	колапс; падіння діяльності серця; гостра судинна недостатність
collaterālis, e	колатеральний; боковий
colon, i <i>n</i>	ободова кишка
colonitis, itidis <i>f</i>	ободовокишковий
colonoscopya, ae <i>f</i>	колоноскопія; метод дослідження внутрішньої поверхні товстої кишки
colpitis, itidis <i>f</i>	кольпіт (вагініт); запалення слизової оболонки піхви
(syn. vaginitis, itidis <i>f</i>)	
colpoptosis, is <i>f</i>	кольпоптос; опущення піхви
colposcopya, ae <i>f</i>	кольпоскопія; дослідження піхви за допомогою кольпоскопа
columēlla, ae <i>f</i>	колінна чашечка
combustio, ōnis <i>f</i>	опік
commissura, ae <i>f</i>	спайка; комісура
commotio, ōnis <i>f</i>	струс
communis, e	спільний; загальний; звичайний
complētus, a, um	повний
complicātus, a, um	ускладнений
compositus, a, um	складний
compressio, ōnis <i>f</i>	компресія; здавлення

concrementum, <i>i n</i>	конкремент (камінь, пісок)
condylāris, <i>e</i>	виростковий
condylus, <i>i m</i>	виросток
congenitus, <i>a, um</i>	вроджений
conjunctivitis, <i>itidis f</i>	кон'юнктивіт; запалення сполучної оболонки ока
constipatio, <i>ōnis f</i>	закреп
contagiōsus, <i>a, um</i>	контагіозний; заразний
contraindicatio, <i>ōnis f</i>	протипоказання
contusio, <i>ōnis f</i>	контузія; ушкодження тіла внаслідок механічної дії ззовні
cor, <i>cordis n</i>	серце
coracoideus, <i>a, um</i>	дзьобоподібний
cornu, <i>us n</i>	ріг
corona, <i>ae f</i>	вінець
coronarius, <i>a, um</i>	коронарний; вінцевий
corpus, <i>ōris n</i>	тіло
corrugator, <i>ōris m</i>	зморщувач (м'яз)
cortex, <i>īcis m</i>	кора
corticālis, <i>e</i>	корковий
costa, <i>ae f</i>	ребро
costālis, <i>e</i>	реберний
coxitis, <i>itidis f</i>	коксит; запальне захворювання тазостегневого суглоба
cranium, <i>ii n</i>	череп
cretinismus, <i>i m</i>	кретинізм; захворювання, що характеризується затримкою фізичного та психічного розвитку з порушенням функцій щитоподібної залози
crisis, <i>is f</i>	криз; швидкий спад температури; перелом у ході хвороби
culex, <i>īcis f</i>	комар
curabilis, <i>e</i>	виліковний
curatio, <i>ōnis f</i>	лікування
curo, <i>āre l</i>	лікувати
curvatūra, <i>ae f</i>	кривина; вигин
cutis, <i>is f</i>	шкіра
cysta, <i>ae f</i>	кіста; патологічна порожнина в органі
cystectomy, <i>ae f</i>	цистектомія; повне видалення сечового міхура
cystitis, <i>itidis f</i>	цистит; запалення слизової оболонки сечового міхура

<i>cystogramma, ātis n</i>	цистограма; запис дослідження тонусу і скорочувальної властивості м'язової оболонки сечового міхура шляхом вимірювання внутрішньоміхурового тиску
<i>cystographia, ae f</i>	цистографія; рентгенологічне дослідження сечового міхура
<i>cystomēter, tri m</i>	цистометр; прилад для дослідження тонусу та скорочувальної властивості м'язової оболонки сечового міхура шляхом вимірювання внутрішньоміхурового тиску
<i>cystopathia, ae f</i>	цистопатія; загальна назва захворювань сечового міхура
<i>cystoplegia, ae f</i>	цистоплегія; параліч м'язів сечового міхура
<i>cystoscopy, ae f</i>	цистоскопія; огляд внутрішньої поверхні сечового міхура за допомогою цистоскопа
<i>cystostomia, ae f</i>	цистостомія; оперативне створення свища сечового міхура
<i>cytologia, ae f</i>	цитологія; наука про розвиток, будову та функціонування клітин живого організму

D

<i>decigramma, atis n</i>	дециграм
<i>degeneratio, ōnis f</i>	переродження; дегенерація
<i>dehydratio, ōnis f</i>	дегідратація; зневоднення
<i>delirium, ii n</i>	делірій; хворобливе марення
<i>deltoides, a, um</i>	дельтоподібний
<i>dementia, ae f</i>	деменція; слабоумство; недоумство
<i>dens, dentis m</i>	зуб
<i>dentātus, a, um</i>	зубчастий
<i>dentālis, e</i>	зубний
<i>depressivus, a, um</i>	депресивний
<i>depressor, ōris m</i>	1) опускач (м'яз); 2) пригнічувач (нерв)
<i>derma, ātis n</i>	шкіра
<i>dermatitis, itidis f</i>	дерматит; запалення шкіри
<i>dermatologia, ae f</i>	дерматологія; наука про захворювання шкіри
<i>dermatōma, ātis n</i>	дерматома; шкіряна пухлина
<i>dermatōsis, is f</i>	дерматоз; загальна назва різних уражень шкіри
<i>describo, ěre 3</i>	описувати
<i>descriptio, ōnis f</i>	описування
<i>deviatio, ōnis f</i>	викривлення

dexter, tra, trum	правий
diabētes, ae <i>m</i>	діабет; сечове виснаження
diaeta, ae <i>f</i>	дієта
diagnosis, is <i>f</i>	діагноз
diarrhoea, ae <i>f</i>	діарея; пронос; часта дефекація з виділенням калу рідкої консистенції
diastasuria, ae <i>f</i>	діастазурія; підвищене виділення з сечею діастази при конкреатитах
diastōle, es <i>f</i>	діастола; розслаблення відділів серця, що настає після скорочень
diathesis, is <i>f</i>	діатез; схильність організму до деяких захворювань або неадекватних реакцій на звичайні подразники
diencephalicus, a, um (syn. hypothalami- cus, a, um)	дієнцефальний; головно мозковий; гіпоталамічний
diencephalon, i <i>n</i>	проміжний мозок
diffusus, a, um	дифузний; розмитий; розлогий
digitus, i <i>m</i>	палець
directus, a, um	прямий
disseminātus, a, um	розсіяний; поширений
dissolutor, ōris <i>m</i>	розчинник
diuresis, is <i>f</i>	діурез; сечовиділення
divido, ěre 3	розділяти
divisio, ōnis <i>f</i>	розділення
doctrina, ae <i>f</i>	наука, вчення
dolor, ōris <i>m</i>	біль
dosimēter, tri <i>m</i>	дозиметр; прилад для вимірювання дози або сили дози іонізуючого випромінювання
dosimetria, ae <i>f</i>	дозиметрія; визначення дози іонізуючого випромінювання
ductus, a, um	протока; хід
duodenitis, it̄dis <i>f</i>	дуоденіт; запалення слизової оболонки дванадцятипалої кишки
duodenoscopy, ae <i>f</i>	дуоденоскопія; огляд слизової оболонки дванадцятипалої кишки за допомогою гастродуоденоскопа
duodēnum, i <i>n</i>	дванадцятипала кишка
dysbacteriōsis, is <i>f</i>	дисбактеріоз; порушення кількості та складу мікрофлори організму

dyschesia, ae <i>f</i>	дисхезія; хворобливий та ускладнений акт дефекації
dyscholia, ae <i>f</i>	дисхолія; синдром, обумовлений порушенням жовчоутворення та жовчовиділення, який призводить до розвитку жовчокам'яної хвороби
dysenteria, ae <i>f</i>	дизентерія; інфекційна хвороба
dysfunctio, ðnis <i>f</i>	порушення функції
dyskinesia, ae <i>f</i>	дискінезія; розлад довільних рухів, розлад координації
dysopsia, ae <i>f</i>	дизопсія; розлад зору
dysosmia, ae <i>f</i>	дизосмія; розлад нюху
dyspepsia, ae <i>f</i>	диспепсія; 1) розлад травлення, що звичайно супроводжується проносами; 2) захворювання шлунково-кишкового тракту функціонального походження у немовлят
dysphagia, ae <i>f</i>	дисфагія; утруднене ковтання
dyspnoë, ës <i>f</i>	диспное; задишка, ускладнене дихання внаслідок скупчення вугільної кислоти в крові, нестачі кисню або порушення функцій дихального центру
dystonia, ae <i>f</i>	дистонія; порушення тону м'язів та судин
dystrophia, ae <i>f</i>	дистрофія; порушення живлення тканин, органів чи усього організму
dysuria, ae <i>f</i>	дизурія; утруднене сечовиділення

Е

echoosteoscopy, ae <i>f</i>	ехоостескопія; метод виявлення переломів і тріщин кісток за допомогою ультразвуку
ectomia, ae <i>f</i>	ектомія; вирізання; видалення
ectopia, ae <i>f</i>	ектопія; вроджене зміщення органа
eczema, ätis <i>n</i>	екзема; висипання на шкірі
electroencephalographia, ae <i>f</i>	електроенцефалографія; метод реєстрації біопотенціалів головного мозку
electromyographia, ae <i>f</i>	електроміографія; метод реєстрації змін у часі різниці потенціалів електричного поля (біопотенціалів) скелетних м'язів
elephanthiäsisis, is <i>f</i>	елефантіаз; слоновість (потовщення в кінцівках)
embolia, ae <i>f</i>	емболія; закупорка кровоносної судини
embryo, ðnis, <i>m</i>	зародок; утробний плід
eminentia, ae <i>f</i>	підвищення; виступ на кістці

emphysema, ātis <i>n</i>	емфізема; розтягнення (здуття) органа або тканини повітрям, яке потрапило ззовні, або газом, який утворився в тканинах
empyema, ātis <i>n</i>	емпієма; скупчення гною; гнійне запалення
encephalitis, itīdis <i>f</i>	енцефаліт; запалення головного мозку
encephālon, i <i>n</i>	головний мозок
encephalopathia, ae <i>f</i>	енцефалопатія; загальна назва хвороб головного мозку, що характеризуються дистрофічними змінами
endemia, ae <i>f</i>	ендемія; постійна наявність у даній місцевості захворювання людей певною хворобою
endocarditis, itīdis <i>f</i>	ендокардит; запалення внутрішньої оболонки серця; часто з ураженням клапанів
endocardium, ii <i>n</i>	ендокард; внутрішня оболонка серця
endometritis, itīdis <i>f</i>	запалення слизової оболонки матки
enterītis, itīdis <i>f</i>	ентерит; запалення слизової оболонки тонких кишок
enterocolitis, itīdis <i>f</i>	ентероколіт; запалення слизової оболонки тонких та товстої кишок
enteropathia, ae <i>f</i>	ентеропатія; загальна назва захворювань кишечника в результаті аномалії будови стінки кишечника
enteropexia, ae <i>f</i>	ентеропексія; оперативна фіксація тонкої кишки до стінки брюшини
enteroplastica, ae <i>f</i>	ентеропластика; пластична операція на кишечнику
enterorrhagia, ae <i>f</i>	ентерорагія; кишкова кровотеча
enterorrhaphia, ae <i>f</i>	ентерорафія; зшивання кишки; накладання шва на кишку
enteroscopia, ae <i>f</i>	ентероскопія; огляд слизової оболонки тонкої кишки за допомогою волоконного ендоскопа
enterostenōsis, is <i>f</i>	ентеростеноз; звуження тонкої кишки
epidemīcus, a, um	епідемічний
epidermis, is <i>f</i>	епідерміс; надшкір'я
epigastralgia, ae <i>f</i>	епігастралгія; біль у надчеревній області
epigastrium, ii <i>n</i>	надчеревна область; надчерев'я
epipharynx, yngis <i>m</i>	носоглотка
epithelioma, ātis <i>n</i>	епітеліома; загальна назва пухлин, що розвиваються із епітелія
equinus, a, um	кінський, конячий

erector, ōris <i>m</i>	випрямляч (м'яз)
erosio, ōnis <i>f</i>	ерозія; поверхнєве укривання виразками слизової або серозної оболонки
erythema, ātis <i>n</i>	еритема; почервоніння шкіри
erythrocytolysis, is <i>f</i>	еритроцитоліз; розпад еритроцитів
erythrodermia, ae <i>f</i>	еритродермія; запалення шкіри з почервонінням, сверблячкою, лущенням
erythrolysis, is <i>f</i>	еритроліз; процес розпаду еритроцитів
euphoria, ae <i>f</i>	ейфорія; підвищено радісний стан
eupnoë, ês <i>f</i>	евпноє; нормальне, спокійне, рівномірне дихання
euryphagia, ae <i>f</i>	еврифагія; «всеїдність», здатність харчуватися різноманітною за складом їжею рослинного та тваринного походження
exanthema, ātis <i>n</i>	екзантема; висип на шкірі
exanthematīcus, a, um	висипний
excitans, ntis	збуджувальний
exhumatio, ōnis <i>f</i>	ексгумація; викопування трупа
exogēnes, is	екзогенний; який виник під впливом зовнішнього чинника
exoplasma, ātis <i>n</i>	екзоплазма; зовнішній шар протоплазми
exostōsis, is <i>f</i>	екзостоз; кістковий виріст
exstirpatio, ōnis <i>f</i>	екстирпація; викорінювання; повне видалення органа
exsudatīvus, a, um	ексудативний; випітний
exsudātum, i <i>n</i>	ексудат; піт
extractum, i <i>n</i>	витяжка; екстракт
extremitas, ātis <i>n</i>	кінець

F

faciālis, e	лицьовий
facies, ēi <i>f</i>	обличчя
facīlis, e	легкий
fel, fellis <i>n</i>	жовч (що міститься в жовчному міхурі)
felleus, a, um	жовчний
femininus, a, um	жіночий
fibra, ae <i>f</i>	волокно
fibrillatio, ōnis <i>f</i>	фібриляція; миготіння
fibrōma, ātis <i>n</i>	фіброма; пухлина зі сполучної тканини
fibromatōsis, is <i>f</i>	фіброматоз; утворення численних фібром
fibromyoma, ātis <i>n</i>	фіброміома; доброякісна пухлина із м'язової та волокнистої тканин

<i>fibrōsus</i> , a, um	волокнистий
<i>fibula</i> , ae <i>f</i>	мала гомілка; малогомілкова кістка
<i>fibulāris</i> , e	малогомілковий
<i>filtratio</i> , ōnis <i>f</i>	фільтрація
<i>fissura</i> , ae <i>f</i>	тріщина; щілина; фісура
<i>flavus</i> , a, um	жовтий
<i>flecto</i> , ěre 3	згинати
<i>flexio</i> , ōnis <i>f</i>	згинання
<i>flexor</i> , ōris <i>m</i>	згинач (м'яз)
<i>flexura</i> , ae <i>f</i>	згин; закрут
<i>flexus</i> , us <i>m</i>	згин; петля
<i>fluidus</i> , a, um	рідкий
<i>focalis</i> , e	фокальний; вогнищевий
<i>foramen</i> , ĩnis <i>n</i>	отвір
<i>forma</i> , ae <i>f</i>	форма
<i>fossūla</i> , ae <i>f</i>	ямочка
<i>fractura</i> , ae <i>f</i>	перелом
<i>frequens</i> , ntis	частий
<i>frigīdus</i> , a, um	холодний
<i>frons</i> , frontis <i>f</i>	лоб; чоло
<i>frontālis</i> , e	лобовий; фронтальний
<i>frenūlum</i> , i <i>n</i>	вездечка
<i>functio</i> , ōnis <i>f</i>	виконання; здійснення; функція
<i>functionālis</i> , e	функціональний
<i>funicūlus</i> , i <i>m</i>	канатик; шнурок

G

<i>gangraena</i> , ae <i>f</i>	гангрена; змертвіння
<i>gaster</i> , tris <i>f</i>	шлунок
<i>gastralgia</i> , ae <i>f</i>	гастралгія; біль у шлунку
<i>gastrectomia</i> , ae <i>f</i>	гастректомія; видалення всього шлунка
<i>gastricus</i> , a, um	шлунковий
<i>gastritis</i> , itīdis <i>f</i>	гастрит; запалення внутрішньої оболонки шлунка
<i>gastrocele</i> , es <i>f</i>	гастроцеле; шлункова грижа
<i>gastroduodenitis</i> , itīdis <i>f</i>	гастродуоденіт; запалення слизової оболонки шлунка і дванадцятипалої кишки
<i>gastroduodenosopia</i> , ae <i>f</i>	гастродуоденоскопія; огляд внутрішньої поверхні шлунка та дванадцятипалої кишки за допомогою гастродуоденоскопа або іншого ендоскопічного прилада

<i>gastroenteritis, itīdis f</i>	гастроентерит; запалення слизової оболонки шлунка та тонких кишок
<i>gastroenterocolitis, itīdis f</i>	гастроентероколіт; гостре запалення органів травлення з ураженням тонких і товстої кишок або їх відділів
<i>gastroenterologia, ae f</i>	гастроентерологія; розділ науки, що вивчає етіологію, патогенез, клініку, діагностику, профілактику та лікування неінфекційних хвороб органів травлення
<i>gastropathia, ae f</i>	гастропатія; загальна назва захворювань шлунка
<i>gastroptōsis, is f</i>	гастроптоз; опущення шлунка
<i>gastrorrhagia, ae f</i>	гастрорагія; шлункова кровотеча
<i>gastroscoopia, ae f</i>	гастроскопія; огляд слизової оболонки шлунка за допомогою гастроскопа
<i>gastrospasmus, i m</i>	гастроспазм; тетанічне скорочення м'язів шлунка, що супроводжується порушенням його рухової функції
<i>gastrostoma, ae f</i>	гастростома; штучний зовнішній свищ шлунка
<i>gastrostomia, ae f</i>	гастростомія; оперативне створення зовнішнього свища шлунка
<i>generalisātus, a, um</i>	генералізований
<i>genicūlum, i n</i>	колінце
<i>genitālis, e</i>	статевий; генітальний
<i>germen, ĩnis n</i>	зародок; зачаток
<i>germinatīvus, a, um</i>	зародковий; зачатковий
<i>gerontologia, ae f</i>	геронтологія; наука про старіння
<i>gigantismus, i m</i>	гігантизм; гігантський зріст
<i>gingiva, ae f</i>	ясна
<i>gingivitis, itīdis f</i>	гінгівіт; запалення ясен
<i>glandūla, ae f</i>	залоза
<i>glaucoma, ātis n</i>	глаукома; захворювання очей, що характеризується підвищеним внутрішньоочним тиском
<i>glomerulonephritis, itīdis f</i>	гломерулонефрит, запалення ниркових клубочків
<i>glomerūlus, i m</i>	клубочок
<i>glossalgia, ae f</i>	глосалгія; біль у язиці; парестезія язика у вигляді відчуття печії, уколів і т. п.; найчастіше спостерігається при захворюваннях органів травлення

<i>glossitis, itidis f</i>	глосит; запалення язика, патологічний стан тканин язика запального характеру, що являє собою симптом загального захворювання організму
<i>glossoplegia, ae f</i> <i>glycogenesis, is f</i>	глосоплегія; параліч язика; параліч м'язів язика глікогенез; глікогенна хвороба; хвороба Гірке, яка характеризується розладом вуглеводного обміну
<i>glykaemia, ae f</i> <i>gonitis, itidis f</i> <i>grippus, i m</i> <i>gustus, us m</i> <i>gynaecologia, ae f</i>	глікемія; вміст цукру в крові гоніт; запалення колінного суглоба грип смак гінекологія; галузь клінічної медицини, що вивчає фізіологію та хвороби жіночої статеві системи
<i>gynaecologus, i m</i>	гінеколог; лікар, що лікує захворювання жіночих статевих органів
<i>gynaecophobia, ae f</i> <i>genu, us n</i>	гінекофобія; нав'язлива боязнь жінок коліно

Н

<i>haemangioma, ātis n</i>	гемангіома; доброякісна пухлина тільки із кровоносних судин; різновид ангіом
<i>haemopoësis, is f</i>	гемопоез; кровотворення, процес утворення, розвитку та визрівання клітин крові
<i>haemarthrosis, is f</i>	гемартроз; накопичення крові в порожнині суглоба
<i>haematogenus, a, um</i> <i>haematologia, ae f</i>	гематогенний; який виникає в крові гематологія; розділ науки, що вивчає захворювання крові та кровотворний апарат
<i>haematoma, ātis n</i>	гематома; пухлиноподібне скопичення рідкої крові або крові, яка згорнулась
<i>haematuria, ae f</i>	гематурія; наявність у сечі крові або еритроцитів
<i>haemoglobinum, i n</i>	гемоглобін; складний білок — хромопротеїд, головною функцією якого є постачання кисню до органів і тканин
<i>haemolysis, is f</i>	гемоліз (синонім гематоліз, еритроцитоліз) — руйнування еритроцитів із виходом гемоглобіну в середовище, що оточує еритроцити
<i>haemolyticus, a, um</i>	гемолітичний

haemophilia, <i>ae f</i>	гемофілія; спадкова хвороба, зумовлена недостатністю факторів згортання (зсідання) крові
haemorrhagia, <i>ae f</i>	геморагія; кровотеча, крововилив
haemorrhagicus, <i>a, um</i>	геморагічний; зумовлений крововиливом
haemostasis, <i>is f</i>	гемостаз; зупинення кровотоку у клініці гемостатичними методами та засобами або мимовільне
haemotherapia, <i>ae f</i>	гемотерапія; загальна назва методів лікування, що ґрунтується на використанні крові або її компонентів
haemothorax, <i>ăcis f</i>	гемоторакс; накопичення крові у плевральній порожнині
hallucinatorius, <i>a, um</i>	галюцинаторний
heliotherapia, <i>ae f</i>	геліотерапія; лікування сонячним промінням
hemianopsia, <i>ae f</i>	геміанопсія; випадання в кожному оці однієї половини поля зору
hemihyphaesthesia, <i>ae f</i>	гемігіпестезія; зниження чутливості однієї половини тіла до різних видів подразників
hemihyperaesthesia, <i>ae f</i>	гемігіперестезія; підвищення чутливості однієї половини тіла до різних видів подразників
hemiparesis, <i>is f</i>	геміпарез; неповна втрата здатності свідомих рухів (парез однієї сторони)
hemiplegia, <i>ae f</i>	геміплегія; параліч однієї половини тіла внаслідок розладу кровообігу в мозку
hepar, <i>ătis n</i>	печінка
hepatĭcus, <i>a, um</i>	печінковий
hepatĭtis, <i>itĭdis f</i>	гепатит; загальна назва захворювань печінки
hepatocholecystitis, <i>itĭdis f</i>	гепатохолецистит; запалення печінки та жовчного міхура
hernia, <i>ae f</i>	грижа; випинання органа або його частини через отвір в анатомічних утвореннях під шкіру, у між'язовий простір або у внутрішні кармани чи порожнини
heteroplastĭca, <i>ae f</i>	гетеропластика; пересадка людині тканин або органів від тварин
histologia, <i>ae f</i>	гістологія; наука про тканини
homeopathia, <i>ae f</i>	гомеопатія; система лікування, що ґрунтується на принципах, згідно з якими застосування дуже малих доз речовин, які викликають у великих дозах явища, подібні до ознак хвороби, має лікувальний ефект

homo, ĩnis <i>m</i>	людина
homoplastica, ae <i>f</i>	гомопластика; заміна дефектів або виправлення деформацій із використанням тканин іншої людини
humerālis, e	плечовий
humerus, i <i>m</i>	плечова кістка
hydraemia, ae <i>f</i>	гідремія; збільшення вмісту води у крові, розрідження крові
hydrarthrōsis, is <i>f</i>	гідрартроз; водянка суглоба
hydrocele, es <i>f</i>	гідроцеле; водянка яєчка — накопичення серозної рідини між вісцеральною і каріетальною пластинками піхвової оболонки яєчка
hydrocephalia, ae <i>f</i>	гідроцефалія; водянка головного мозку
hydrolysis, is <i>f</i>	гідроліз; розкладання хімічних сполук на прості
hydropericardium, ii <i>n</i>	гідроперикард, водянка перикарда
hydrophobia, ae <i>f</i>	гідрофобія; страх виникнення болісних ковальних судом при спробі ковтати воду, бачити її або згадувати про неї (виникає при сказі, правці, істерії)
hydrophthalmus, i <i>m</i>	гідрофтальм; захворювання у ранньому дитячому віці, яке супроводжується затемненням очного яблука
hydrops, ōpsis <i>m</i>	гідропс; водянка; накопичення рідини у якійсь порожнині тіла
hydrotherapia, ae <i>f</i>	гідротерапія; лікування водою
hydrothorax, ācis <i>m</i>	гідроторакс; наявність у плеврі рідини запального характеру, водянка плевральної порожнини
hyoideus, a, um	схожий на свиняче рило
hyperacidaemia, ae <i>f</i>	гіперацидемія; підвищення вмісту в плазмі крові кислот
hyperaemia, ae <i>f</i>	гіперемія, переповнення кров'ю певної ділянки периферичної судинної системи
hyperaesthesia, ae <i>f</i>	гіперестезія; підвищення чутливості до різних видів подразнення
hyperbilirubinaemia, ae <i>f</i>	гіпербілірубінемія; підвищення в крові рівня зв'язаного (прямого) і вільного (непрямого) білірубіну
hypercapnia, ae <i>f</i>	гіперкапінія; збільшення вмісту діоксиду вуглецю в крові

hyperchlorhydria, <i>ae f</i> (<i>syn.</i> hyperaciditas, ātis <i>f</i>)	гіперхлоргідрія; підвищений вміст хлороводневої кислоти у шлунковому соці (<i>син.</i> гіперацидит)
hypercholesterinaemia, <i>ae f</i>	гіперхолістеринемія; підвищення вмісту холестерину в крові
hyperchylia, <i>ae f</i>	гіперхілія; підвищене виділення слизовою оболонкою хлороводневої кислоти та шлункових ферментів
hyperergia, <i>ae f</i>	гіперергія; підвищена реактивність організму
hyperglykaemia, <i>ae f</i>	гіперглікемія; підвищений вміст цукру в крові
hyperkinesis, <i>is f</i>	гіперкінез; несвідомі перебільшені рухи з великою клінічною різноманітністю внаслідок мимовільних скорочень м'язів
hyperlipasuria, <i>ae f</i>	гіперліпазурія; підвищення вмісту ліпази в сечі
hyperosmia, <i>ae f</i>	гіперосмія; підвищена чутливість нюхового аналізатора
hyperphosphataemia, <i>ae f</i>	гіперфосфатемія; підвищення в крові концентрації фосфатів
hyperplasia, <i>ae f</i>	гіперплазія; підвищене утворення клітинних елементів
hyperpnoë, <i>ës f</i>	гіперпноє; посилення дихання; стан, при якому дихання стає частішим і більш глибоким, ніж за нормальних умов
hypersulfataemia, <i>ae f</i>	гіперсульфатемія; підвищення вмісту сульфатів у сироватці крові
hypertensio, <i>ōnis f</i>	гіпертензія; підвищений артеріальний тиск
hyperthermia, <i>ae f</i>	гіпертермія; стан організму, який характеризується підвищеною температурою тіла
hypertonicus, <i>a, um</i>	гіпертонічний
hypertonia, <i>ae f</i>	гіпертонія; 1) тривале підвищення артеріального тиску; 2) підсилення тону м'язів або м'язового шару, або стінки порожнистого органа
hypertrophia, <i>ae f</i>	гіпертрофія; збільшення об'єму (органа, тканини) внаслідок підвищеної функції живлення
hyperurikaemia, <i>ae f</i>	гіперурикемія; підвищення концентрації в крові сечової кислоти та її солей
hyperurobilinuria, <i>ae f</i>	гіперуробілінурія; підвищений вміст уробіліну в сечі
hypnotherapia, <i>ae f</i>	гіпнотерапія; лікування гіпнозом
hypoesthesia, <i>ae f</i>	гіпоестезія; понижена чутливість

hypocapnia, <i>ae f</i>	гіпокапнія; зменшення вмісту вугільної кислоти в артеріальній крові нижче від норми
hypochylia, <i>ae f</i>	гіпохілія; пониження виділення будь-якого травного соку (шлункового, кишкового)
hypocholia, <i>ae f</i>	гіпохолія; зменшення надходження жовчі у кишечник
hypogalactia, <i>ae f</i>	гіпогалактія; зниження секреторної діяльності молочних залоз у період лактації
hypokaliaemia, <i>ae f</i>	гіпокаліємія; зниження концентрації калію в сироватці крові (менше 4 мекв/л)
hypokinesia, <i>ae f</i>	гіпокінезія; обмеження кількості та обсягу рухів, зумовлене способом життя, особливостями професійної діяльності або постільним режимом у період захворювання
hyponatriaemia, <i>ae f</i>	гіпонатріємія; зниження концентрації натрію в плазмі крові (менше 130 мекв/л)
hyposmia, <i>ae f</i>	гіпосмія; зниження чутливості нюхового аналізатора
hypostasis, <i>is f</i>	гіпостаз; застій крові у нижніх частинах тіла
hypostaticus, <i>a, um</i>	гіпостатичний; застійний
hypostenuria, <i>ae f</i>	гіпостенурія, зниження відносної густини сечі
hypotonia, <i>ae f</i>	гіпотонія; 1) знижений артеріальний тиск; 2) знижений тонус м'яза або м'язового шару порожнистого органа
hypotrophia, <i>ae f</i>	гіпотрофія; прогресуюче виродження та функціональна недостатність клітин та тканин внаслідок недостатнього живлення; хронічний розлад живлення у дітей
hypoxaemia, <i>ae f</i>	гіпоксемія; знижений вміст кисню у крові
hypoxia, <i>ae f</i>	гіпоксія; знижений вміст кисню в тканинах організму
hysterectomy, <i>ae f</i>	гістеректомія; вимірювання та реєстрація скорочувальної діяльності матки під час пологів
hysteropathia, <i>ae f</i>	гістеропатія; загальна назва захворювань матки невизначеної етіології
hysteroptosis, <i>is f</i>	гістероптоз; опущення матки
hysterotomia, <i>ae f</i>	гістеротомія; оперативний розтин матки

I

ictērus, <i>i m</i>	жовтяниця
implantatio, <i>ōnis f</i>	імплантація; вживлення
impressio, <i>ōnis f</i>	вдавнення; втиснення

<i>inactīvus, a, um</i>	неактивний
<i>incarcerātus, a, um</i>	інкарцерований; защемлений
<i>incisūra, ae f</i>	вирізка
<i>incomplētus, a, um</i>	неповний
<i>incurabilis, e</i>	невиліковний
<i>indicator, ōris m</i>	індикатор
<i>infans, ntis m / f</i>	дитина
<i>infantilis, e</i>	інфантильний; дитячий; недорозвинений
<i>infantilismus, i m</i>	інфантилізм; збереження в психічному або фізичному розвитку рис, які характерні для дитини; відсутність розумового і фізичного розвитку
<i>infarctus, us m</i>	інфаркт; змертвіння ділянки тканини або органа внаслідок раптового порушення їх кровопостачання
<i>infectio, ōnis f</i>	інфекція
<i>infectiōsus, a, um</i>	інфекційний; заразний
<i>inferior, ius</i>	нижній
<i>infiltrātus, us m</i>	інфільтрат; ущільнення тканини
<i>inflammatorius, a, um</i>	запальний
<i>infraumbilicālis, e</i>	підпупковий
<i>infusum, i n</i>	настій
<i>inguinālis, e</i>	пахвинний
<i>inhalator, ōris m</i>	інгалятор
<i>inoperabilis, e</i>	інооперабельний; неоперабельний
<i>insanabilis, e</i>	невиліковний
<i>insufficientia, ae f</i>	недостатність
<i>insultus, us m</i>	інсульт; раптове порушення мозкової діяльності
<i>intestinum, i m</i>	кишка
<i>intercostālis, e</i>	міжреберний
<i>interintestinālis, e</i>	міжкишковий
<i>internus, a, um</i>	внутрішній
<i>intestinoplastica, ae f</i>	інтестинопластика; операція заміщення ділянки травного тракту або сечових шляхів кишковим трансплантатом
<i>intoxicatio, ōnis f</i>	інтоксикація
<i>intramedullāris, e</i>	внутрішньомозковий
<i>intravenōsus, a, um</i>	внутрішньовенний
<i>iodismus, i m</i>	йодизм; отруєння йодом
<i>irrigatio, ōnis f</i>	зрошення
<i>ischaemīcus, a, um</i>	ішемічний

Ж

jecur, ōris *n*

печінка (морських тварин і риби)

К

keratitis, itīdis *f*

кератит; запалення рогівки

keratoplastica, *ae f*

кератопластика; пластична операція на рогівці ока

keratōsis, *is f*

кератоз; загальна назва захворювань шкіри, що характеризується потовщенням рогового шару епідерміса

keratotomia, *ae f*

кератотомія, вилучення частини рогівки

kinesitherapia, *ae f*

кінезітерапія; лікування рухами

kypthōsis, *is f*

кіфоз; викривлення хребта

Л

labiālis, *e*

губний; лабіальний

labium, *ii n*

губа

lac, lactis *n*

молоко

lacrima, *ae f*

сльоза

lactans, *ntis*

лактаційний

laparotomia, *ae f*

лапаротомія; оперативний розтин черевної порожнини

laryngotracheostomia, *ae f*

ларінготрахеостомія; хірургічна операція з формування ларінготрахеостоми

laryngectomy, *ae f*

ларингектомія; хірургічна операція з повного видалення гортані

laryngeus, *a, um*

гортанний

laryngitis, itīdis *f*

ларингіт; запалення гортані

laryngologia, *ae f*

ларингологія; розділ клінічної медицини, який вивчає захворювання гортані

laryngologus, *i m*

ларинголог; лікар, який лікує захворювання гортані

laryngorrhagia, *ae f*

ларингорагія; кровотеча з гортані

laryngoscopy, *ae f*

ларингоскопія; метод дослідження гортані, шляхом її огляду за допомогою спеціальних інструментів

laryngospasmus, *i m*

ларингоспазм; раптовий спазм м'язів гортані, що спричиняє закриття голосової щілини

<i>laryngostenosis, is f</i>	ларингостеноз; звуження просвіту гортані, що призводить до різкого утруднення або навіть до неможливості дихання
<i>laryngotomia, ae f</i>	ларинготомія; розтин гортані
<i>larynx, ngis m</i>	гортань; горлянка
<i>latens, entis</i>	латентний, прихований
<i>laterālis, e</i>	латеральний; боковий
<i>leontiāsis, is f</i>	леонтіаз; лев'яче обличчя; гіпертрофія тканин обличчя, що надає схожість із мордою лева
<i>leporīnus, a, um</i>	заячий
<i>lepus, ōris m</i>	заєць
<i>leucocytolysis, is f</i>	лейкоцитоліз; процес розпаду лейкоцитів
<i>leucocytōsis, is f</i>	лейкоцитоз; підвищений вміст лейкоцитів у крові
<i>leucocyturia, ae f</i>	лейкоцитурія; виділення з сечею лейкоцитів поза нормою
<i>leucoderma, ātis n</i>	лейкодерма; порушення пігментації шкіри
<i>leucodermia, ae f</i>	лейкодермія; захворювання, виражене дисхромією шкіри
<i>leucogramma, ātis n</i> (<i>syn. leucocytogramma, ātis n</i>)	лейкограма; опис клітин крові, що визначає відсоткове співвідношення окремих видів лейкоцитів у периферичній крові; результат кількісного та якісного дослідження лейкоцитів, зроблений за певною схемою
<i>leucographia, ae f</i>	лейкографія; білокрівцеопис
<i>leucolysis, is f</i>	лейколіз; процес розпаду лейкоцитів
<i>leucopenia, ae f</i>	лейкопенія; недостатність лейкоцитів у крові; зменшення кількості лейкоцитів у крові
<i>leucoplakia, ae f</i>	лейкоплакія; білі плями різного діаметра, схожі за забарвленням на азбест, розташовані в ділянці вульви
<i>leucopoësis, is f</i>	лейкопоез; процес утворення лейкоцитів
<i>leucotoxina, ōrum n</i>	лейкотоксини; речовини, що утворюються в організмі або виробляються мікроорганізмами, які мають токсичний вплив на лейкоцити
<i>leukaemia, ae f</i> (<i>syn. leucosis, is f</i>)	лейкемія; лейкоз (білокрів'я); стійке збільшення кількості білих кров'яних тілець (лейкоцитів) в крові; загальна назва пухлин, що виникають із кровотворних клітин і вражають кістковий мозок

levātor, ōris <i>m</i>	піднімач (м'яз)
lien, ēnis <i>m</i>	селезінка
ligamentum, i <i>n</i>	зв'язка
lingua, ae <i>f</i>	язик
linguālis, e	язиковий
lipōma, ātis <i>n</i>	ліпома; жировик; доброякісна пухлина з жирової тканини (розвивається з елементів мезенхіми)
lipuria, ae <i>f</i>	ліпурія; виділення жирів із сечею
locālis, e	місцевий; локальний
localisātus, a, um	розміщений
locus, i <i>m</i>	місце
logopaedia, ae <i>f</i>	логопедія; розділ педагогіки, що займається корекцією мовних розладів
lumbago, ĩnis <i>f</i>	люмбаго; простріл (сильний біль у поперековій області)
lumbālis, e	поперекувий
lumbus, i <i>m</i>	поперек
lupus erythematosus (<i>syn. e. erythematodes</i>)	вовчак червоний; туберкульоз шкіри
lupus, i <i>m</i>	вовк
lympha, ae <i>f</i>	лімфа; прозора жовтувата рідина, що циркулює в тканинах щілинах і лімфатичних судинах
lymphadenitis, itĭdis <i>f</i>	лімфаденіт; запалення лімфатичного вузла
lymphangiitis, itĭdis <i>f</i>	лімфангіїт; запалення лімфатичних судин
lymphangioma, ātis <i>n</i>	лімфангіома; доброякісна пухлина із лімфатичних судин (різновид ангіом)
lymphoreticulōsis, is <i>f</i>	лімфоретикульоз; захворювання (здебільшого у дітей), яким заражаються від котів, проявляється підвищенням температури тіла та запаленням лімфатичних вузлів
lymphatĭcus, a, um	лімфатичний
lobulus, i <i>m</i>	часточка

M

maceratio, ōnis <i>f</i>	мацерація; розмочування; настоювання
macĕro, āre l	розмочувати; настоювати
macrocheilia, ae <i>f</i>	макрохейлія; патологічне збільшення губ
macroglossia, ae <i>f</i>	макроглосія; патологічне збільшення язика
macromastia, ae <i>f</i>	макромастія; патологічне збільшення молочних залоз

macromelia, ae <i>f</i>	макромелія; надзвичайно довгі кінцівки (аномалія розвитку)
macropodia, ae <i>f</i>	макроподія; надзвичайно довгі нижні кінцівки (аномалія розвитку)
macropsia, ae <i>f</i>	макропсія; розлад зору, при якому предмети виглядають більшими, ніж вони є насправді
macroductylia, ae <i>f</i>	макродактилія; надзвичайно довгі пальці рук і (або) ніг (аномалія розвитку)
macūla, ae <i>f</i>	пляма; зміна кольору шкіри
magistrālis, e	магістральний; прописаний
malignus, a, um	злякисний
mamma, ae <i>f</i>	грудна (молочна) залоза
mammographia, ae <i>f</i>	мамографія; рентгенологічне дослідження молочної залози без застосування контрастних речовин
mandibūla, ae <i>f</i>	нижня щелепа
mandibulāris, e	нижньощелепний
manus, us <i>f</i>	кисть руки
marasmus, i <i>m</i>	маразм; захворювання, що проявляється у виснаженні організму з поступовим згасанням усіх життєвих процесів, атрофією органів і тканин
mastectomia, ae <i>f</i>	мастектомія; операція з видалення молочної залози
mastītis, itidis <i>f</i>	мастит; запалення молочної залози
mastoideus, a, um	соскоподібний
mastopathia, ae <i>f</i>	мастопатія; загальна назва захворювань молочних залоз
mater, tris <i>f</i>	1) мати; 2) мозкова оболонка
mediālis, e	присередній; медіальний
mediānus, a, um	серединний (нерв); центральний
medicamentum, i <i>n</i>	лікарський засіб
medulla, ae <i>f</i>	мозок (кістковий, спинний)
megalocephalia, ae <i>f</i>	мегалоцефалія; велика голова; ненормально збільшений череп
(<i>syn.</i> macrocephalia, ae <i>f</i>)	
megalosplenīa, ae <i>f</i>	мегалоспленія; збільшення селезінки
melanōsis, is <i>f</i>	меланоз; збиткове накопичення меланіну в тканинах
melanuria, ae <i>f</i>	меланурія; виділення з сечею меланіну
mellitus, a, um	цукровий; медовий

membranāceus, a, um (syn. membranōsus, a, um)	перетинчастий; мембранний
membrum, i n	кінцівка; член тіла
meningitis, itīdis f	менінгіт; запалення оболонок головного та спинного мозку
meninx, ngis f	мозкова оболонка
meniscus, i m	суглобний меніск; міжсуглобна волокнистохрящова пластинка у вигляді напівмісяця (у колінному суглобі)
mens, ntis f	розум; думка; мислення
mentālis, e	розумовий; душевний; психічний
mentum, i n	підборіддя
mesenteritis, itīdis f	мезентеріт; запалення брижейки
mesogastrium, i n	мезогастріум; середня частина живота
metabolismus, i m	метаболізм; обмін речовин; сукупність визначених хімічних перетворень у живому організмі
metaplasia, ae f	метаплазія; стійке перетворення одного типу тканини на інший
metastāsis, is f	метастаз; перенесення хворобливого чинника з первинного місця в інше через кровоносну або лімфатичну систему
metencephālon, i n	задній мозок
metrectomia, ae f	метректомія; повне оперативне видалення матки
metrītis, itīdis f	метрит; запалення матки
metrographia, ae f	метрографія; рентгеноскопічне дослідження порожнини матки після введення контрастної речовини
metropathia, ae f	метропатія; загальна назва захворювань матки
metroptōsis, is f (syn. hysteroptosis, is, f)	метроптоз; опущення матки (син. гістероптоз)
metrorrhagia, ae f	метрорагія; ациклічна маткова кровотеча
microcephalia, ae f	мікроцефалія; малі розміри головного мозку та черепа
microgastria, ae f	мікрогастрія, малі розміри шлунка як аномалія розвитку
microhaematuria, ae f	мікрогематурія; наявність у сечі еритроцитів
microlithiāsis, is f	мікролітіаз; утворення великої кількоти мікролітів

microperforatio, ōnis <i>f</i>	мікроперфорація; точкове, наскрізне порушення цілісності стінки порожнинного органа
micropsia, ae <i>f</i>	мікропсія; розлад зору, при якому розміри наявних предметів здаються меншими, ніж вони є в дійсності
milligramma, ātis <i>n</i>	міліграм
mixtura, ae <i>f</i>	мікстура, суміш
mollis, e	м'який
mononucleōsis, is <i>f</i>	мононуклеоз; гостре захворювання, яке викликається вірусом Ебштейна — Барра, що характеризується появою в крові мононуклеарних клітин, лімфоцитозом, реактивним лімфаденітом, збільшенням лімфатичних вузлів у селезінці та печінці
monoplegia, ae <i>f</i>	моноплегія; параліч однієї кінцівки
morbilli, orum <i>m/pl.</i>	кір; гостра заразна хвороба
morbus, i <i>m</i>	хвороба; захворювання
morphinīsmus, i <i>m</i>	морфінізм; хвороблива пристрасть до морфію
mucilago, īnis <i>f</i>	слиз
multiformis, e	багатоформний
multiplex, īcis	множинний; чисельний
musculāris, e	м'язовий
musculōsus, a, um	м'язистий
musculus, i <i>m</i>	м'яз
myalgia, ae <i>f</i>	міалгія; біль у м'язах
mycosis, is <i>f</i>	мікоз; грибокве захворювання
myelītis, itīdis <i>f</i>	мієліт; запалення спинного мозку
myelographia, ae <i>f</i>	мієлографія; рентгенологічне дослідження спинного мозку після введення контрастної речовини
myelopathia, ae <i>f</i>	мієлопатія; загальна назва деяких незапальних уражень спинного мозку
myelotomia, ae <i>f</i>	мієлотомія; розтин (розріз) спинного мозку
myocardiodystrophia, ae <i>f</i>	міокардіодистрофія; дистрофічне ураження м'яза серця
myocardītis, itīdis <i>f</i>	міокардит; запалення серцевого м'яза
myocardium, ii <i>n</i>	міокард; серцевий м'яз
myodystrophia, ae <i>f</i>	міодистрофія; загальна назва дистрофічних змін м'язової тканини
myogramma, ātis <i>n</i>	міограма; результат дослідження м'язової тканини за допомогою інструментів

myologia, ae <i>f</i>	міологія; розділ анатомії, який вивчає будову м'язової системи
myoma, ātis <i>n</i>	міома; доброякісна пухлина з м'язових волокон
myopathia, ae <i>f</i>	міопатія; загальна назва спадкових хвороб м'язів
myoplegia, ae <i>f</i>	міоплегія; параліч м'язів тіла
myorrhaphia, ae <i>f</i>	міорафія; накладання шва на м'яз
myositis, itīdis <i>f</i>	міозит; запалення скелетних (кістякових) м'язів
myotomia, ae <i>f</i>	міотомія; розтин м'язів
mys, myos <i>m</i> (грец.)	м'яз

N

nasālis, e	носовий; назальний
nasoscopya, ae <i>f</i>	назоскопія; дослідження носової порожнини
nasus, i <i>m</i>	ніс; орган нюху і частина дихального шляху
neonātus, a, um	новонароджений
neoplasma, ātis <i>n</i>	новоутворення
nephralgia, ae <i>f</i>	нефралгія; біль у нирці
nephrectomia, ae <i>f</i>	нефректомія; операція з видалення усієї нирки
nephritis, itīdis <i>f</i>	нефрит; запалення нирок і ниркових мисок
nephrographia, ae <i>f</i>	нефрографія; рентгенологічне дослідження нирок
nephrolithiāsis, is <i>f</i>	нефролітіаз; нирковокам'яна хвороба
nephroma, ātis <i>n</i>	нефрома; злаякісна пухлина нирки
nephropathia, ae <i>f</i>	нефропатія; загальна назва захворювань нирок
nephrosclerosis, is <i>f</i>	нефросклероз; ущільнення нирок у результаті розростання тканини
nephrosis, is <i>f</i>	нефроз; дегенеративне захворювання ниркових каналців (загальна назва уражень нирок з патологічними змінами)
nephrotomia, ae <i>f</i>	нефротомія; оперативний розтин паренхіми нирки
nervōsus, a, um	нервовий
nervus, i <i>m</i>	нерв
neuralgia, ae <i>f</i>	невралгія; інтенсивний біль по ходу стовбура нерва або його гілок
neurogēnus, a, um	неврогенний
neuropathia, ae <i>f</i>	невропатія; хворобливий стан, зумовлений дисфункцією вегетативної нервової системи

neurorrhaphia, <i>ae f</i>	неврорафія; накладання шва на нерви; з'єднання швом кінців розіраного нерва
neurosis, <i>is f</i>	невроз; функціональне захворювання нервової системи
neurotomya, <i>ae f</i>	невротомія; поперечний розтин нерва
niger, <i>gra, grum</i>	чорний
nodōsus, <i>a, um</i>	вузлуватий
nodūlus, <i>i m</i>	вузлик
nodus, <i>i m</i>	вузол
novus, <i>a, um</i>	новий
nucleōlus, <i>i m</i>	ядерце
numerabilis, <i>e</i>	обчислювальний
numero, <i>āre l</i>	обчислювати
numerus, <i>i m</i>	число

O

oblīquus, <i>a, um</i>	косий
obnubilatio mentalis	потьмарення; затьмарення свідомості
obstructio, <i>ōnis f</i>	перешкода; непрохідність
obstructīvus, <i>a, um</i>	обструктивний; закритий
oburator, <i>ōris m</i>	затулювач (м'яз)
occipitālis, <i>e</i>	потиличний
occlusio, <i>ōnis f</i>	оклюзія; закупорення
ocūlus, <i>i m</i>	око
odontalgia, <i>ae f</i>	одонталгія; відчуття болю в зубах; зубний біль
odontologia, <i>ae f</i>	одонтологія; наука про зуби
odontoma, <i>ātis n</i>	одонтома; доброякісна пухлина із зубних тканин
odontorrhagia, <i>ae f</i>	одонторрагія; кровотеча із зубної комірки після видалення зуба
odus, <i>odontos m (грец.)</i>	зуб
oedema, <i>ātis n</i>	едема; набряк
oesophageus, <i>a, um</i>	стравохідний; що відноситься до стравохода
oesophagoscopia, <i>ae f</i>	езофагоскопія; огляд стравохода за допомогою езофагоскопа
oligodactylia, <i>ae f</i>	олігодактилія; неповна кількість пальців рук або ніг (аномалія розвитку)
oligomenorrhoea, <i>ae f</i>	олігоменорея; порушення менструального циклу
oliguria, <i>ae f</i>	олігурія; зменшення виділення сечі
omentālis, <i>e</i>	сальниковий
omentum, <i>i n</i>	сальник

omnivōrus, a, um oncologia, ae <i>f</i>	всепоглинаючий онкологія; розділ клінічної медицини, який займається лікуванням пухлин
onychia, ae <i>f</i> oophorītis, itīdis <i>f</i> ophthalmia, ae <i>f</i>	оніхія; загальна назва захворювань нігтів оофорит; запалення яєчника офтальмія; загальна назва запальних уражень ока
ophthalmītis, itīdis <i>f</i> ophthalmologia, ae <i>f</i>	офтальміт; запалення ока офтальмологія; галузь клінічної медицини, яка вивчає етіологію, патогенез та клінічний пере- біг порушень зору та хвороб ока
ophthalmoplegia, ae <i>f</i> ophthalmos, i <i>m</i> (<i>спец.</i>) ophthalmosopia, ae <i>f</i>	офтальмоплегія; параліч м'язів очей око офтальмоскопія; дослідження очного дна за допомогою офтальмоскопа
ophthalmīcus, a, um opticus, a, um orbiculāris, e orbicūlus, i <i>m</i> orbita, ae <i>f</i> orchītis, itīdis <i>f</i> organum, i <i>n</i> os, oris <i>n</i> os, ossis <i>n</i> oscillograph, i <i>n</i>	очний оптичний; зоровий, що відноситься до зору круговий кружок; кулька очна ямка; орбіта орхіт; запалення сім'яної залози орган рот кістка осцилограф; загальна назва приладів для спос- тереження і реєстрації коливних процесів
oscillographia, ae <i>f</i>	осцилографія; метод дослідження і реєстрації коливних процесів
oscillometer, tri <i>m</i>	осцилометр; прилад для візуального спостере- ження і вимірювання пульсових коливань ар- теріальної стінки
oscillometria, ae <i>f</i>	осцилометрія; метод візуального спостережен- ня і вимірювання пульсових коливань артері- альної стінки
osseus, a, um ostalgia, ae <i>f</i> ostenechrōsis, is <i>f</i> osteochondrōsis, is <i>f</i>	кістковий осталгія; біль у кістках остенекроз; змртвіння частини кістки остеохондроз; дистрофічний процес у кістко- вій і хрящовій тканинах
osteogenēsis, is <i>f</i> osteologia, ae <i>f</i>	остеогенез; процес утворення кісткової тканини остеологія; розділ анатомії, що вивчає будову скелета

osteolysis, is <i>f</i> osteoma, ātis <i>n</i>	остеоліз; розкладання кісткової тканини остеома; доброякісна пухлина із кісткової тка- нини
osteomyelitis, itīdis <i>f</i> osteonecrosis, is <i>f</i> osteopathia, ae <i>f</i>	остеомієліт; запалення кісткового мозку остеонекроз; змертвіння кісткової тканини остеопатія; загальна назва захворювань кісток дистрофічного характеру
osteoplasia, ae <i>f</i>	остеоплазія; аномалія розвитку кісткової тка- нини
osteopoësis, is <i>f</i> osteoporōsis, is <i>f</i>	остеопоез; кісткоутворення остеопороз; дистрофія кісткової тканини з пе- ребудовою її структури
osteosclerōsis, is <i>f</i> osteotomia, ae <i>f</i> otitis, itīdis <i>f</i> otogenus, a um otolaryngologia, ae <i>f</i> (<i>syn.</i> otorhinolaryngo- logia, ae <i>f</i>) otorrhoea, ae <i>f</i> otosclerōsis, is <i>f</i> (<i>syn.</i> otodystrophia, ae <i>f</i>) otoscopia, ae <i>f</i>	остеосклероз; ущільнення кісткової тканини остеотомія; оперативний розтин кістки отит; запалення вуха отогенний отоларингологія (<i>син.</i> оториноларингологія); розділ клінічної медицини, що вивчає захво- рювання вуха, горла та носа і їх лікування оторея, витікання гною з вуха отосклероз, кісткова гіпертрофія отоскопія; огляд зовнішнього слухового про- ходу та барабанної перетинки
ovālis, e ovarium, ii <i>n</i> ovum, i <i>n</i> oxygenotherapia, ae <i>f</i>	овальний; яйцеподібний яєчник яйце киснетерапія; лікування киснем

Р

palatīnus, a, um palatum, i <i>n</i> palma, ae <i>f</i> palmāris, e palpatio, ōnis <i>f</i> panalgia, ae <i>f</i> pancreas, ātis <i>n</i> pancreatītis, itīdis <i>f</i> pancreaticus, a, um	піднебінний піднебіння долоня долонний пальпація; прощупування паналгія; відчуття болю у всьому тілі підшлункова залоза панкреатит; запалення підшлункової залози підшлунковий
---	--

panotītis, itīdis <i>f</i>	панотит; одночасне запалення зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха
panp̄legia, ae <i>f</i>	панплегія; параліч всього тіла
papilla, ae <i>f</i>	сосок; сосочок
paracholia, ae <i>f</i>	парахолія; жовтяниця, зумовлена ураженням клітин печінки, при якому білірубін потрапляє безпосередньо в лімфатичні шляхи
paracystitis, itīdis <i>f</i>	парацистит; запалення клітковини біля сечового міхура
parageusia, ae <i>f</i>	парагевзія; поява смакових відчуттів при відсутності відповідних подразників
paralysis, is <i>f</i>	параліч; випадання функції якого-небудь органа в результаті порушення інервації
parametrītis, itīdis <i>f</i>	параметрит; запалення навколоматкової клітковини
paramnesia, ae <i>f</i>	парамнезія; загальна назва викривлення спогадів та обману пам'яті
paranephritis, itīdis <i>f</i>	паранефрит; запалення навколониркової клітковини
paranoideus, a, um	параноїчний; параноїдальний
paraparesis, is <i>f</i>	парапарез; послаблення або неповна втрата здатності свідомих рухів нижніх або верхніх кінцівок
paraplegia, ae <i>f</i>	параплегія; параліч нижніх або верхніх кінцівок
paraproctītis, itīdis <i>f</i>	парапроктит; запалення клітковини біля прямої кишки
parencephalon, i <i>n</i> (<i>syn.</i> cerebellum, i <i>n</i>)	малий мозок
paresis, is <i>f</i>	парез; неповний параліч
parorexia, ae <i>f</i>	парорексія; порушений апетит
parosmia, ae <i>f</i> (<i>syn.</i> dysosmia, ae <i>f</i>)	паросмія; порушення нюху (<i>син.</i> дизосмія)
parotis, itīdis <i>f</i>	привушна залоза
parotītis, itīdis <i>f</i>	паротит; запалення привушних залоз
paroxysmālis, e	пароксизмальний
pathologia, ae <i>f</i>	патологія; наука, що вивчає закономірності виникнення та розвитку хвороб, окремих патологічних процесів; будь-яке відхилення від норми
paucus, a, um	малий; невеликий

pectus, ōris <i>n</i>	грудна клітка
pelvimēter, tri <i>m</i>	пельвіметр; тазомір, інструмент для вимірювання розмірів таза
pelvimetria, ae <i>f</i>	пельвіметрія; метод вимірювання розмірів таза за допомогою пельвіметра
pelvīnus, a, um	тазовий
pelvis, is <i>f</i>	таз
penetrans, ntis	пенетруючий; проникний
pentosuria, ae <i>f</i>	пентозурія; підвищений вміст в сечі пентод
percussio, ōnis <i>f</i>	перкусія; простукування; метод дослідження внутрішніх органів, який базується на простукуванні поверхні тіла
perforatio, ōnis <i>f</i>	перфорація; проривання (прорив); виникнення прохідного дефекту стінки полого органа
perforātus, a, um	проколотий; пробитий
pericardītis, itīdis <i>f</i>	перикардит; запалення навколосерцевої сумки
pericardium, ii <i>n</i>	перикард; навколосерцева сумка, осердя
pericystographia, ae <i>f</i>	перичистографія; рентгенографія сечового міхура після введення кисню або газу в навколосерцеву клітковину
periduodenitis, itīdis <i>f</i>	перидуоденіт; запалення оболонки, що покриває дванадцятипалу кишку, і (або) тканин, які прилягають до її задньої стінки
perihepatitis, itīdis <i>f</i>	перигепатит; запалення очеревини, яка покриває печінку, і фіброзної капсули печінки
perimetritis, itīdis <i>f</i>	периметрит; запалення серозної оболонки матки
perineum, i <i>n</i>	промежина
perinephritis, itīdis <i>f</i>	перинєфрит; запалення фіброзної капсули нирки
periodontitis, itīdis <i>f</i>	періодонтит, запалення періодонта (зубного окістя)
periodontium, ii <i>n</i>	періодонт, зубне окістя
peritonitis, itīdis <i>f</i>	перитоніт, запалення брюшини
peroneus, a, um	малогомілковий
perorālis, e	пероральний
pes, pedis <i>m</i>	нога; стопа
pharmacologia, ae <i>f</i>	фармакологія; наука про взаємодію з організмом хімічних сполук, які використовуються для лікування, профілактики та діагностики захворювань у людини

pharmacotherapia, ae <i>f</i>	фармакотерапія; лікування лікарськими засобами
pharyngoscopia, ae <i>f</i>	фарингоскопія; огляд глотки
pharyngeus, a, um	горловий
pharyngitis, itidis <i>f</i>	фарингіт; запалення слизової оболонки горла
pharynx, yngis <i>m</i> (<i>грец.</i>)	горло; глотка
phasis, is <i>f</i>	певний момент у розвитку явища; фаза
phlebogramma, ātis <i>n</i>	флебограма; рентгенівський знімок венозної сітки
phlebographia, ae <i>f</i>	флебографія; рентгенологічне дослідження вен за допомогою контрастних речовин
phlebotomia, ae <i>f</i>	флеботомія; оперативний розтин вени
phlegmōne, es <i>f</i>	флегмона; гостре, чітко не обмежене гнійне запалення клітковини
phonendoscopia, ae <i>f</i>	фонендоскопія; вислуховування за допомогою фонендоскопа
photogastrosocopia, ae <i>f</i>	фотогастроскопія; дослідження за допомогою ендоскопа слизової оболонки шлунка шляхом її оглядання і фотографування
phthisiāter, tri <i>m</i>	фтизіатр; лікар-спеціаліст з профілактики та лікування туберкульозу
phthisis, is <i>f</i>	туберкульоз; сухоти
physiotherapia, ae <i>f</i>	фізіотерапія; лікування за допомогою природних та штучних фізичних факторів
phytotherapia, ae <i>f</i>	фітотерапія; лікування хвороби рослинами та лікарськими засобами рослинного походження
placenta, ae <i>f</i>	плацента
planta, ae <i>f</i>	підощва; рослина
plantāris, e	підшоввий; рослинний
pleura, ae <i>f</i>	плевра
pleuritis, itidis <i>f</i>	плеврит; запалення плеври, запалення плевральних листків
plexus, us <i>m</i>	сплетіння
pneumatotherapia, ae <i>f</i>	пневматотерапія; лікування захворювань вдиханням розрідженого або згущеного повітря у пневматичній камері
pneumonectomia, ae <i>f</i>	пневмонектомія; повне видалення легені
(<i>syn.</i> pneumectomia, ae <i>f</i>	
pneumonia, ae <i>f</i>	пневмонія; запальний процес у тканинах легені

pneumonotomia, <i>ae f</i>	пневмонотомія; розтин тканин легенів
pneumosclerōsis, <i>is f</i>	пневмосклероз; затвердіння тканини легенів, склероз легеневої тканини
pneumotomia, <i>ae f</i> (<i>syn. pneumonotomia, ae f</i>)	пневмотомія; розтин тканин легенів
podalgia, <i>ae f</i>	подалгія; біль у стопі, що виникає після фізичного навантаження, особливо при плоскостопості
polioencephalītis, itīdis <i>f</i>	поліоенцефаліт; запалення сірої речовини головного мозку
polyarthralgia, <i>ae f</i>	поліартралгія; біль у багатьох суглобах
polyarthritis, itīdis <i>f</i>	поліартрит; одночасне або поступове запалення декількох суглобів
polyavitaminōsis, <i>is f</i>	поліавітаміноз; недостатність в організмі деяких вітамінів
polycystosis, <i>is f</i>	полікістоз; аномалія розвитку: наявність у паренхіматозних органах (найчастіше у нирках) великої кількості тонкостінних кіст, які заповнені прозорою рідиною
polydipsia, <i>ae f</i>	полідипсія; прагнення до підвищеного вживання рідини, обумовлене патологічно посиленою спрагою у зв'язку із розвитком будь-якого захворювання
polyfaecalia, <i>ae f</i>	поліфекалія; виділення значно підвищеної кількості калу
polyneuritis, itīdis <i>f</i>	поліневрит; численне запалення периферичних нервів
polyphagia, <i>ae f</i>	поліфагія; занадто підвищений апетит
polyuria, <i>ae f</i>	поліурія; підвищене виділення сечі
postcholecystectomycus, <i>a, um</i>	постхолецистектомічний
postfrontālis, <i>e</i>	позалобовий
praecordium, <i>ii n</i>	передсердя
praematūrus, <i>a, um</i>	передчасний
praesentatio, <i>ōnis f</i>	передлежання
processus, <i>us m</i>	відросток; паросток
proctalgia, <i>ae f</i>	прокталгія; біль в області прямої кишки
proctectomy, <i>ae f</i>	проктектомія; операція з видалення прямої кишки
proctitis, itīdis <i>f</i>	проктит; запалення слизової оболонки прямої кишки

proctorrhagia, <i>ae f</i>	прокторагія; кровотеча із прямої кишки з виділенням слизу і гною
proctospasmus, <i>i m</i>	проктоспазм; спазм прямої кишки
proctostenōsis, <i>is f</i>	проктостеноз; звуження прямої кишки
proctotomia, <i>ae f</i>	проктостомія; оперативне розкриття просвіту прямої кишки розрізом на місці заднього проходу
prognōsis, <i>is f</i>	прогноз; передбачення
progressivus, <i>a, um</i>	прогресуючий
prolapsus, <i>us m</i>	випадання; виходження внутрішнього органа або його частини на поверхню тіла через природний отвір або рану
prominentia, <i>ae f</i>	виступ
prostata, <i>ae f</i>	простата; передміхурова залоза
protuberantia, <i>ae f</i>	горбистість
provisor, <i>ōris m, f</i>	провізор
pseudohaemophilia, <i>ae f</i>	псевдогемофілія; блідість шкіри і слизових оболонок
psoriasis, <i>is f</i>	псоріаз; лускатий лишай
psychicus, <i>a, um</i>	психічний
psychōsis, <i>is f</i>	психоз; хворобливий розлад психіки
psychotherapia, <i>ae f</i>	психотерапія; лікування методами психічного впливу
pterygoideus, <i>a, um</i>	крилоподібний
pteryx, <i>ygos m (грец.)</i>	крило
pubes, <i>is f</i>	лобок
pubicus, <i>a, um</i>	лобковий
pulmo, <i>ōnis m</i>	легеня
pulmonālis, <i>e</i>	легеневий
pulpa, <i>ae f</i>	м'якуш; пульпа
pulpōsus, <i>a, um</i>	м'якушевий; м'який; пульповий
pulsus, <i>us m</i>	пульс
pupilla, <i>ae f</i>	зіниця
pupillāris, <i>e</i>	зіничний
purulentus, <i>a, um</i>	гнійний
pus, <i>puris n</i>	гній
pyaemia, <i>ae f</i>	піємія; наявність гною у крові
pyelitis, <i>itīdis f</i>	пієліт; запалення ниркової миски
pyelonephritis, <i>itīdis f</i>	пієлонефрит; запалення ниркової миски і паренхіми нирки
pylōrus, <i>i m</i>	пілорус; воротар шлунка

pyloricus, a, um	пілоричний; передворітний
pyoderma, ae <i>f</i>	підермія; загальна назва дерматозів з гнійним запаленням шкіри
pyogenes, is	піогенний; гноєтворний
pyorrhoea, ae <i>f</i>	піорея; витікання гною
pyothorax, ācis <i>f</i>	піоторакс; гній у плевральній порожнині; гнійний плеврит
pyrogenus, a, um	пірогенний; зумовлений підвищенням температури
pyuria, ae <i>f</i>	піурія; виділення гною з сечую
pervinus, a, um	тазовий

Q

quadriceps, cipitis	чотириголовий
quadriparesis, is <i>f</i>	квадрипарез; послаблення або неповна втрата свідомих рухів верхніх і нижніх кінцівок
quadriplegia, ae <i>f</i>	квадриплегія; параліч верхніх та нижніх кінцівок
quintipara, ae <i>f</i>	жінка, яка народжувала п'ять разів

R

radialis, e	променевий
radiatus, a, um	променистий
radicula, ae <i>f</i>	корінець
radiculitis, itidis <i>f</i>	радикуліт; корінцевий неврит
radiotherapia, ae <i>f</i>	радіотерапія; лікування рентгенівськими променями
radius, ii <i>m</i>	промінь
ramosus, a, um	гілчастий
ramulus, i <i>m</i>	гілочка
ramus, i <i>m</i>	гілка
receptio, onis <i>f</i>	прийняття
rectosopia, ae <i>f</i>	ректоскопія; метод огляду прямої кишки
rectum, i <i>n</i>	пряма кишка
rectus, a, um	прямий; вірний
ren, renis <i>m</i>	нирка
renalis, e	нирковий
replantatio, onis <i>f</i>	реплантація; зворотне пересадження, приживлення
resectio, onis <i>f</i>	резекція; вирізання частини органа
resistentia, ae <i>f</i>	протидія; опір

respiratorius, a, um	дихальний
retentio, ōnis <i>f</i>	затримання
retina, ae <i>f</i>	сітківка
retinitis, itīdis <i>f</i>	ретиніт; запалення сітківки (ока)
retroflexus, a, um	загнутий; зігнутий назад
retroperitonitis, itīdis, <i>f</i>	ретроперитоніт; запалення клітковини забрюшного простору
rhagas, ādis <i>f</i>	рагада; тріщина шкіри
rheumatismus, i <i>m</i>	ревматизм; хвороба, що вражає здебільшого серце та суглоби
rheumatoideus, a, um	ревматоїдний
rhinitis, itīdis <i>f</i>	риніт; запалення слизової оболонки носа, нежить
rhinorrhagia, ae <i>f</i>	ринорагія; кровотеча з носа
rhinoscopia, ae <i>f</i>	риноскопія; огляд стінок порожнини носа за допомогою дзеркал
rhomboideus, a, um	ромбоподібний
roentgenogramma, ātis <i>n</i>	рентгенограма; рентгенівський знімок, який фіксується на світлочутливому матеріалі
roentgenographia, ae <i>f</i>	рентгенографія; рентгенологічне дослідження внутрішніх органів
rotatio, ōnis <i>f</i>	ротація; обертання
ruber, bra, brum	червоний
rubor, ōris <i>m</i>	почервоніння
ruptūra, ae <i>f</i>	розрив

S

sacculus, i <i>m</i>	мішечок
saccus, i <i>m</i>	мішок
sacrālis, e	крижовий
sacrum, i <i>n</i>	крижі
saliva, ae <i>f</i>	слина
salpingitis, itīdis <i>f</i>	сальпінгіт; запалення маткових труб
salpingectomy, ae <i>f</i>	сальпінгектомія; оперативне відшарування маткової труби
sanabīlis, e	виліковний
sanatorium, ii <i>n</i>	санаторій
sanguis, īnis <i>m</i>	кров
sanitas, ātis <i>f</i>	здоров'я
sarcoma, ātis <i>n</i>	саркома; злаякісна пухлина
sarx, sarcos <i>m</i> (грец.)	м'ясо
scalpillum, i <i>n</i>	скальпель

scaphoideus, a, um	човноподібний
scapula, ae <i>f</i>	лопатка
scapulāris, e	лопатковий
sclectasia, ae <i>f</i>	склеректазія; розширення склери
sclectomia, ae <i>f</i>	склеректомія; видалення склери
sclectodermia, ae <i>f</i>	склеродермія; дерматосклероз; потовщення шкіри та прилеглих тканин
sclerosis, is <i>f</i>	склероз; затвердіння; патологічне ущільнення тканин
sclerotomia, ae <i>f</i>	склеротомія; розтин склери при глаукомі
seborrhoea, ae <i>f</i>	себорея; захворювання шкіри, що характеризується надмірним виділенням жиру
secretio, ōnis <i>f</i>	розріз; розтин (трупа)
secundārius, a, um	вторинний
secundus, a, um	другий
semilunāris, e	півмісяцевий
senilis, e	старечий
sensus, us <i>m</i>	почуття
sepsis, is <i>f</i>	сепсис; інфекційне захворювання, викликане гноєтворними мікробами
septicus, a, um	септичний
septigravida, ae <i>f</i>	жінка, вагітна сьомою дитиною
septinasus, i <i>m</i>	носова перегородка
septum, i <i>n</i>	перегородка; перетинка
sextipara, ae <i>f</i>	жінка, яка народжувала шість разів
sexus, us <i>m</i>	стать
sialoadenitis, itīdis <i>f</i>	сіалоаденіт; запалення слинної залози
sideropenicus, a, um	залізодефіцитний
siderosis, is <i>f</i>	сидероз; відкладання заліза в тканинах
simplex, ĩcis	простий
somnium, ii <i>n</i>	сон
spasmophilia, ae <i>f</i>	спазмофілія; схильність до судом
spasmus, i <i>m</i>	спазм
spasticus, a, um	спазматичний; судомний
sphygmographia, ae <i>f</i>	сфігмографія; метод дослідження гемодинаміки, який базується на реєстрації пульсових коливань стінок артерій
spina, ae <i>f</i>	ость; хребет
spinālis, e	спинний
spinōsus, a, um	остистий
spiromēter, tri <i>m</i>	спірометр; прилад для вимірювання ємності легень

<i>spirometria, ae f</i>	спірометрія; метод вимірювання життєвої ємності легень
<i>splen, enis m</i>	селезінка
<i>splenicus, a, um</i>	селезінковий
<i>splenoptōsis, is f</i>	спленоптоз; опущення селезінки
<i>spondylitis, itīdis f</i>	спондиліт; запалення хребців
<i>spondyloarthritis, itīdis f</i>	спондилоартрит; запалення міжхребцевих суглобів
<i>spondylopathia, ae f</i>	спондилопатія; загальна назва захворювань хребта дегенеративного характеру
<i>spondylotomia, ae f</i>	спондилотомія; акушерська операція при запусненому поперечному положенні плода, яка полягає у розтині його хребта
<i>spongia, ae f</i>	губка
<i>spongiōsus, a, um</i>	губчастий
<i>spontaneus, a, um</i>	спонтанний; самовільний
<i>spurius, a, um</i>	несправжній
<i>squama, ae f</i>	луска
<i>squamōsus, a, um</i>	лускоподібний; лускатий
<i>stella, ae f</i>	зірка
<i>stellātus, a, um</i>	зірчастий
<i>stenocardia, ae f</i>	стенокардія; приступ сильних болей у області серця в результаті звуження судин і гострої недостатності кровопостачання міокарда
<i>stenōsis, is f</i>	стеноз; звуження трубчастого органа або його зовнішнього отвору
<i>sterilisatio, ōnis f</i>	стерилізація; знепліднення
<i>sthetomēter, tri m</i>	стетометр; прилад для вимірювання грудної клітки та її змін при диханні
<i>stomatitis, itīdis f</i>	стоматит; запалення слизової оболонки порожнини рота
<i>stomatologia, ae f</i>	стоматологія; розділ медицини, який займається лікуванням та профілактикою хвороб порожнини рота
<i>stomatoscopia, ae f</i>	стоматоскопія; огляд слизової оболонки рота за допомогою спеціальних оптичних приладів звуження
<i>strictūra, ae f</i>	строма; основа кістки
<i>stroma, ātis n</i>	струмектомія; видалення зоба
<i>strumectomy, ae f</i>	струміт; запалення збільшеної у зв'язку із зобом щитоподібної залози
<i>strumitis, itīdis f</i>	

subacūtus, a, um	підгострий
subcutaneus, a, um	підшкірний
subdiaphragmaticus, a, um	піддіафрагмальний
sublingualis, e	сублінгвальний; під'язиковий
succedaneus, a, um	наступний
sudor, ōris <i>m</i>	піт
superior, ius	верхній
supinator, ōris <i>m</i>	відвертач; супінатор
suppositorium, ii <i>n</i>	свічка; супозиторій
supracutaneus, a, um	надшкірний; супракутанний
sustentaculum, i <i>n</i>	підпора
sutura, ae <i>f</i>	шов (шво); сполучення
symbiōsis, is <i>f</i>	симбіоз; співжиття
sympathia, ae <i>f</i>	симпатія; співчуття
symp̄tōma, ātis <i>n</i>	симптом; ознака
syndactylia, ae <i>f</i>	синдактилія; вроджене зрощення пальців рук і ніг
syndesmōsis, is <i>f</i>	синдезмоз; фіброзне з'єднання кісток
syndrōmum, i <i>n</i>	синдром; комплекс симптомів
synthesis, is <i>f</i>	синтез; сполучення
systema, ātis <i>n</i>	система
systemicus, a, um	системний

T

tachycardia, ae <i>f</i>	тахікардія, підвищена частота серцевих скорочень
tachysystolia, ae <i>f</i>	тахісистолія, тріпотіння передсердя
tardus, a, um	повільний, пізній
tela, ae <i>f</i>	тканина
tendineus, a, um	сухожильний
tenuis, e	тонкий, вузький, дрібний, м'який
tep̄idus, a, um	теплий
thermotherapia, ae <i>f</i>	термотерапія, лікування теплом
tetānus, i <i>m</i>	правець
tetraparesis, is <i>f</i>	тетрапарез, парез усіх чотирьох кінцівок
tetraplegia, ae <i>f</i>	тетраплегія, параліч верхніх і нижніх кінцівок
therapia, ae <i>f</i>	терапія, лікування
thoracālis, e	грудний (стосується грудної клітки)
(<i>syn.</i> thoracicus, a, um)	
thoracomēter, tri <i>m</i>	торакометр, прилад для вимірювання окружності та діаметра грудної клітки

thoracometria, <i>ae f</i>	торакометрія; метод вимірювання окружності та діаметра грудної клітки
thorax, <i>ācis m</i>	грудна клітка
thrombopenia, <i>ae f</i>	тромбопенія; понижений вміст тромбоцитів у периферичній крові
thrombophlebitis, <i>itīdis f</i>	тромбофлебіт; запалення вени з утворенням тромба
thrombōsis, <i>is f</i>	тромбоз; утворення тромбів
thrombus, <i>i m</i>	тромб; згусток крові
thyphus, <i>i m</i>	тиф
thyreoiditis, <i>itīdis f</i>	тиреоїдит; запалення щитоподібної залози
tinctura, <i>ae f</i>	настоянка
tomograph, <i>i n</i>	томограф; рентгенівська установка спеціальної конструкції, призначена для томографії
tomographia, <i>ae f</i>	томографія; одержання рентгенівського зображення визначеного шару об'єкта
tonsilla, <i>ae f</i>	мигдалик
tonsillectomia, <i>ae f</i>	тонзилектомія; повне видалення піднебінних мигдаликів разом зі сполучною капсулою
tonsillitis, <i>itīdis f</i>	тонзиліт; запалення піднебінних мигдаликів
totalis, <i>e</i>	тотальний, весь
toxaemia, <i>ae f</i>	токсемія; наявність у крові токсину (токсинів)
toxicophobia, <i>ae f</i>	токсикофобія; боязнь отруїтися
toxicōsis, <i>is f</i>	токсикоз; стан, який викликало отруєння
transfundo, <i>ĕre 3</i>	переливати
transfusio, <i>ōnis f</i>	переливання
transplantatio, <i>ōnis f</i>	трансплантація; пересаджування частин тіла
transportabilis, <i>e</i>	транспортбельний; якого можна транспортувати
transporto, <i>āre 1</i>	перевозити; транспортувати
transversus, <i>a, um</i>	поперечний
trauma, <i>ātis n</i>	травма
traumaticus, <i>a, um</i>	травматичний
trigeminalis, <i>e</i>	трійчастий
trombophilia, <i>ae f</i>	тромбофілія; патологічний стан, який характеризується значним підвищенням активності факторів згортання (зсідання) крові
tuba, <i>ae f</i>	труба; туба
tuber, <i>ĕris n</i>	горб; виріст
tuberculōsis, <i>is f</i>	туберкульоз; сухоти
tuberculum, <i>i n</i>	горбок

tuberositas, ātis <i>f</i>	горбистість
tumor, ōris <i>m</i>	пухлина; припухлість
tympanicus, a, um	барабанний
tympanostapēdius, a, um	барабанно-стремінцевий
tympanum, i <i>n</i>	барабан
typhus, i <i>m</i>	тиф

U

ulcerōsus, a, um	виразковий
ulcus, ěris <i>n</i>	виразка
ulna, ae <i>f</i>	ліктьова кістка
ulnāris, e	ліктьовий
umbilicālis, e	пупковий
uncinātus, a, um	гачкуватий
uncus, a, um	загнутий; гачкуватий
unicornis, e	однорогий
uraemia, ae <i>f</i>	наявність сечі в крові; сечокрів'я
ureometria, ae <i>f</i>	уреометрія; визначення кількості сечовини в сечі
ureterolithiāsis, is <i>f</i>	уретеролітіаз; каміння в сечівнику
urethralgia, ae <i>f</i>	уретралгія; біль в уретрі
urethrograph, i <i>n</i>	уретрограф; прилад для рентгенографії сечовивідного каналу після його заповнення контрастною речовиною
urethrographia, ae <i>f</i>	уретрографія; рентгенографія сечовивідного каналу після його заповнення контрастною речовиною
urethromēter, tri <i>m</i>	уретрометер; прилад для визначення ступеня звуження сечовивідного каналу
urethrometria, ae <i>f</i>	уретрометрія; метод визначення ступеня звуження сечовивідного каналу
urethroscopia, ae <i>f</i>	уретроскопія; дослідження сечовивідного каналу за допомогою уретроскопа
urina, ae <i>f</i>	сеча
urinarius, a, um	сечовий
urolithiasis, is <i>f</i>	уролітіаз; сечокам'яна хвороба
uropoësis, is <i>f</i>	уропоез; сечоутворення; процес секреції сечі
uterīnus, a, um	матковий
uterus, i <i>m</i>	матка

V

<i>vagina, ae f</i>	піхва
<i>vaginālis, e</i>	піхвовий
<i>valva, ae f</i>	заслона; клапан
<i>varicōsus, a, um</i>	варикозний
<i>variōla, ae f</i>	справжня віспа
<i>vas, vasis n</i>	судина
<i>vasculāris, e</i>	судинний
<i>vasculitis, itīdis f</i>	васкуліт; запалення стінок кровоносних судин
<i>vegetābilis, e</i>	рослинний
<i>vegeto, āre l</i>	оживляти; посилювати
<i>vena, ae f</i>	вена
<i>venōsus, a, um</i>	венозний
<i>ventriculoscopia, ae f</i>	вентрокулоскопія; метод дослідження шлуночків мозку за допомогою вентрикулоскопа
<i>ventricūlus, i m</i>	шлуночок
<i>vertēbra, ae f</i>	хребець
<i>vertebrālis, e</i>	хребцевий; хребетний
<i>verus, a, um</i>	справжній
<i>vesīca, ae f</i>	міхур
<i>vesicūla, ae f</i>	міхурець; пухирець
<i>vestibulāris, e</i>	присінковий; вестибулярний
<i>vestibūlum, i n</i>	присінок; переддвер'я
<i>virālis, e</i>	вірусний
<i>virulentus, a, um</i>	вірулентний; дуже отруйний
<i>viscerālis, e</i>	вісцеральний; той, що стосується внутрішніх органів
<i>visus, us m</i>	зір
<i>visuscopia, ae f</i>	візускопія; дослідження очного дна
<i>vita, ae f</i>	життя
<i>vitium, ii n</i>	вада; порок
<i>vivarium, ii n</i>	віварій; приміщення для тварин
<i>vivificatio, ōnis f</i>	оживлення; оживлення країв рани
<i>vortex, ĩcis m</i>	вихор
<i>vorticōsus, a, um</i>	вихровий; вировий
<i>vulgāris, e</i>	звичайний; простий
<i>vulneratio, ōnis f</i>	поранення
<i>vulnus, ěris n</i>	рана
<i>vulva, ae f</i>	вульва; зовнішні жіночі статеві органи

X

<i>xerodermia, ae f</i>	ксеродермія; сухість шкіри
-------------------------	----------------------------

Z

<i>zygoma, ātis n</i>	вилиця
<i>zygomaticus, a, um</i>	вिलичний

Навчальне видання

Світлична Євгенія Іванівна
Базарова Валентина Іванівна
Жук Лариса Георгіївна

КЛІНІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Навчальний посібник для студентів вищих
навчальних закладів
III–IV рівнів акредитації

Відповідальний за випуск *Т. В. Сополева*
Редактор *І. В. Байда*
Коректор *Л. А. Положій*
Комп'ютерна верстка *В. Г. Євлахова*
Оформлення обкладинки *Є. М. Кожухова*

Підписано до друку 10.11.2006. Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура NewtonС. Друк офсет. Ум. друк. арк. 9,76.
Обл.вид. арк. 7,31. Тираж 300 пр. Зам. 570.

Видавництво Національного фармацевтичного університету
Україна, 61002, м. Харків, вул. Пушкінська, 53
Свідоцтво серії ДК № 33 від 04.04.2000

ТОВ «Золоті сторінки»
Україна, 61145, м. Харків, вул. Космічна, 26
Тел./факс (057) 701-0-701
Свідоцтво серії ДК № 276 від 12.12.2000